Osman Pamukoğlu

# UNUTULANLAR DIŞINDA YENİ BİR ŞEY YOK

Hakkâri ve Kuzey Irak Dağlarındaki Askerler

İNKILÂP

Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok
Hakkarî ve Kuzey Irak Dağlarindakî Askerler

Osman Pamukoğlu
1947 yılında SİnopʼUn Gerze ilçesinde doğmuştur.
Selimiye Askeri Ortaokulu, Kuleli Askeri Lisesi, Kara Harp Okulu, Piyade Okulu, Kara Harp Akademisi, Silahlı Kuvveüer Akademisi ve Milli Güvenlik Akademisi'nde öğrenim yapmıştır.
11 yaşından itibaren 4$ yıl üniforma giymiştir.
On yıl piyade subayı, 16 yıl kurmay subay olarak,
kıta komutanlıkları ve karargah subaylığı görevlerinde bulunmuştur.
1993'de Tuğgeneralliğe terfi etmiş,
1997'de Tümgeneralliğe yükselmiştir.
2002'de Tümgenerallikten emekli olmuştur.
1990-1992'de Edirne-Uzun köprü'de 42'nci Piyade Alay Komutanlığı, 1993-1995 de Hakkari'de Dağ ve Komando Tugayı ve Güvenlik Komutanlığı
1998-2000'de Kıbrıs'ta 28'nci Mekanize Piyade Tümen Komutanlığı, 2OOO-2001'de İstanbul'da Piyade Okul Komutanlığı vazifelerini yapmıştır.
Evli ve iki çocuk babasıdır.


Ofset Hazırlık Harmoni Yayıncılık
Osman Pamukoğlu
Kapak Tasannu
Dağ Ve Komando Tugayı Emir Ve Harekat Komutasındaki Birliklerde 1984-1995 Yıllan arasında şehit olan 623 personelin adlanndan oluştun limitettir.

"VATAN SAGOLSUN” diyenlere ithaf edilmiştir

İçindekiler

BU MU ÖMRÜNÜN ÖZETİ

Sen de uzak ülkelerden dönüyorsun
Ve bana bütün söyleyebildiklerin,
Akşam evinin eşiğine oturmuş
Serinleyen bilinin,
Aklına gelebilecek düşünceler.
Peki, ne anlamı var öyleyse;
Bunca yolculuğun.

LouisAragmı

"Tarih nankör değildir, bir kameti unutmaz; İstikbalin vicdan* aj* istemez, kin tutmaz"

Mekmet Emin Yurdakul

Önsöz

Savaşı, O'nun ne olduğunu bilmeyen ve hiçbir zaman ateş altında bulunmayanlar çıkarmış ve sebep olmuşlardır. Savaşın ahlâkla ilgili kısmı onu yapan ve yaşayanlarla değil, sebep olanlarla alakalıdır.

Bugüne kadar tüm savaşlarda sadece ve sadece anneler kaybetmiştir. Başka hiç

kimseye bir şey olmamıştır. Hiçbir sonuç, annenin mezara kadar devam edecek olan yûreğindeki ateşe derman olamaz. Acı çekmeyen ve çekenlerden haberi olmayan acıları dindirmenin yollarını aramaz, arasa da doğru şeklini bulamaz.

İnsanlığın 5000 yıllık yazılı tarihi aslında savaş tarihinden başka bir şey değildir. Korkular ittifakları, ittifaklar savaşları doğurmuştur. Bir savaş, daha sonraki savaşın tohumlarım atmıştır.

Dünyada insandan başka bir canlı türü var mı? Gençlerine silah verip, onlara kendi cinslerini nasıl öldürmesi gerektiğini öğreten? Öldürme işini iyi yaptın diye kahraman ilan eden ve madalya takan? Bunu tek hücreliden memelilere kadar ismen tanımlanabilmiş milyonlarca canlıdan sadece insanlar yapar.

Savaşla kıyaslandığında diğer insani tüm uğraşlar basit ve sıradan kalır.

İnsandaki altı temel duyu; mutluluk, üzüntü, öfke, korku, şaşkınlık ve tiksinme aynı anda sadece muharebelerde yaşanabilir.

İnsanlar, genellikle düştükleri yere bakarlar. Önce, neye taialdıkla-nna bakmalıdırlar. Tarih ise, hatır gönül tanımaz. Verdiği derslerin bedelini peşin alır. Gelecekte oynayacak film, her zaman bölümler halinde gösterilir, ama kasırgayı sezmek, bir algı ve kapasite meselesidir. 'Tepenin öbür yanını görmek"

sıradanların sahip olduğu bir yetenek değildir. Topluma iyi ve kötü doğru şekliyle anlatıhrsa, onlar mutlaka doğru olanı bulacaklardır. İnsanlar sorunun ne olduğunu öğrenmeye korkmamalıdır. Mesele tam ve ayrıntılarıyla bilinmezse, tamamı hiçbir zaman öğrenilemez.

Bu kitap, Türkiye'nin en uç köşesi, zamandan, mekândan ve hatta çağından uzak, dağların şehri Hakkari'de 1993-1995 yılları arasında 8
Unutulanlar Dişinda Yenî Bir Şey Yok

geçen 778 günde yaşananları gözler önüne serecektir.

Ben, anılarımı 1993-1995 yıllarında Hakkari ve Kuzey Irak'ta şehit düşen 427

vatansever (365 subay, astsubay, erbaş ve er, 60 korucu ve 2 polis) ve yaralanan 853 gazinin annelerine, en ağır koşullarda bile hiçbir şikayetlerine tanık olmadığım, ölümle eğlenen, oynayıp gülerek muharebeye girip şehit ulan ve yaralanan Türk askerlerine, tüm mücadele arkadaşlarıma bir vazife ve gönül borcu olduğu için yazıyorum.

Türk gençleri; Türk Devletinin gelecek kuşaklan, Ulu Önder'iıı kendilerine hitabında yer alan "Memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler" sözünü hiç ama hiç akıllarından çıkarmamalıdır.

Kürdistan İşçi Partisi (PKK) ile yapılan mücadele Hakkari'de ve Kuzey Irak'ta 3000 m. üstündeki dağlarda ve dağ geçitlerinde ya kar üstünde ya da güneşin alanda yürütühnûştür.

Bu vahşi doğada Nisan ayı ile birlikte rengarenk kır çiçekleri açar. Fakat içinde bulunduğumuz ruh hali bunların hiçbirinin farkına varılmasına

imkan tanımaz.

Metrelerce derin kar ve kır çiçekleri vatanları için gözünü bile kırpmadan şehit olan kahramanlar, Oscar Wilde'ın, ^üçük yaşta ölen kardeşi için yazdığı şiiri

.ıkla getirir:

"Sessiz yürii, O yakında, Karların altında; Usulca konuş, O duyabilir, Açan Papatyalarla.."

Osman PAMUKOĞLU 27 Aralık 2002

"Söylesem, tesiri yok; Sussam, gönül razı değil"

FuzuH

Birinci Bölüm ÖNCESİ

* Bu kitapta yer alan olaylar; 13 klasör belge, 33 muharebe video kaseti, 28

albüm fotoğraf ve el yazılı 3 büyük cilt defterden kaleme ahnmifttr.





"Ey oğul, bir gün yazıcı ohtrsan,

Kuşkunun, birikmenin ve beklemenin yazıcısı,

Saten masal anlatma ülkemin çocuklarına."

1974-1975 yıllarında Kars-Iğdır'da Hudut Bölük Komutanıydım, Üsteğmendim. Bölük merkezi; Taşburun isimli bir köyün yakınında olduğundan, bölük, Taşburun Hudut Bölüğü olarak tanımlanır. Bölük merkezi, SSCB'nin Ermenistan sınırına 6 km.

mesafedeydi. Araş Nehrinin çizdiği sınırdan 19 ve 25 numaralı hudut taşları

arasında kalan 46 km.lik bir hudut hatundan sorumluydum.

Elimdeki güç; 7 subay-astsubay, 225 asker1, 25 at, 13 katır, 7 motorlu araçtan ibaretti. Bu mevcutla 7 karakol ve müfreze halinde siyasi hudut boyunca tertiplenmiş durumdaydık. Genel coğrafi konumumuz Büyük ve Küçük Ağrı Dağları

ile Araş Nehri arasıydı. Tam karşımızda ise geniş bir alana dağılmış olan Ermenistan'ın başkenti Erivan şehri bulunuyordu.

Bölgede Türk ve Kürt vatandaşlar birbirinden ayrı köylerde yaşıyorlardı. Geçim kaynakları tarım ve hayvancılıktı. 1975 baharında bölüğün at, katır ve koyunlarını taze otlaklarda bir kaç ay beslenmeleri için Ağrı Dağlarının ortasında kalan Serdarbulak yaylalarına göndermiştim.

Aradan bir aya yakın bir zaman geçince durumlarını görmek için Serdarbulak yaylasına gitmeye karar verdim. İki saate kadar yakın ciple tırmandık; fakat öyle bir yere geldik ki artık cipin devam etmesi imkansızdı. Şoförü ve aracı bıraktım. Yanımdaki piyade tüfeği ve av tüfeğinden, av tüfeğini alarak yaya olarak tırmanmaya başladım. Bir saat sonra yaylanın düz kısmına ulaşpm. Diz boyu ot vardı, sanki bir ot denizinin içindeydim. Yarım saat kadar geçmişti ki karşıma ismini önceden bildiğim Rus süvari kışlasının kalıntıları çıktı. İğdır ovasının büyük bir bölümü ve Erivan şehri ayaklar altındaydı. Büyük Ağrı istikametinde ilerledim, arazi otlaklıktan kayalıklara şeklinde değişiyordu. Görünürde bizim hayvanlı

müfrezeden eser yoktu. Her yer keklik kaynıyordu. Kimse bu kadar kekliğin bir arada bulunabileceğini hayal bile edemezdi. Bütün kayalıklar keklik doluydu.

Şaşırdığımdan ve kaybetme duygusu olmadığından uzun bir süre ateş bile edemedim.

Artık büyük kayalıklarla kaplı bir alandaydım, birden yukarılardan birinin beni gözedediği hissine kapıldım. Bir süre sonra tepedeki kayalıklar arasında saklanıyor izlenimi bırakan bir insan ba-1) Bu kitapla "asker"sözü erbaş ve erler için kullanıtvuftiT.

şı gördüm. Kendimi kayalıklar arasında onun göremeyeceği gibi önce gizledim, gidiş yönümü değiştirerek tamamen farklı bir yerden, gizlenerek yukarı

tırmandım. Kayalıklar bitip de düzlüğe çıktığımda 25-30 m. ileride arkası bana dönük silahlı biri duruyordu. Sert bir ses tonuyla:

- Yarım saattir beni gözedeyen sen miydin? Döndü:

- Bendim kumandan bey, keklikler ürkmesin diye ses çıkarmadım. Yaşı 60'ların üzerindeydi. Sol gözü yoktu, kıyafetinden yoksul biri olduğu belliydi. Zayıf ve kemikli bir yüzü vardı.

- Hiç silah sesi duymadım. Gördüğüm kadarıyla bir şey vuramamış-sın, dedim.

- Ben 10-15 kekliği bir arada görmeden ateş etmem, fişekler çok pahalı, o kadar param yok, kumandan bey.

- Diyelim o kadar kekliği uzaktan gördün, tüfeğin menziline kadar seni yaklaştırırlar mı? Sürünün gözcülerinden nasıl saklanacaksın?

- Bunların çaresi var, dedi.

20-30 m. kadar öteden kayalık bir kovuktan, kenarları 1,5 m. olan çıtaya çakılmış bezden bir çerçeve getirdi. Bez, arazinin doğal renkleriyle kamufle edilmişti. Çerçevenin tam ortasından beze iki göz deliği, göz deliklerinin 20

cm. altında da daha büyükçe tüfeğin atış deliği açılmıştı.

- Böylece onlara 30 metreye kadar yaklaşıyorum. Geçen hafta bir atışta 9 keklik vurdum.

- Gözle ilgili şeyleri halletmişsin ama, senin bir yılan sessizliğinde onlara yaklaşabilmen de herkesin yapabileceği iş değil, dedim.

- Sen kaç yaşındasın amca?

- 64. Yalnız nüfus kaydım 7-8 yıl sonra alınmış.

- Nerde oturuyorsun? Ailende kimler var?

- Büyüklerim öldü. Kardeşlerim şurada burada. Ben yalnız yaşıyorum. Aşağıda, Aralıkta (Türk-Ermenistan-İran sınır birleşim noktasındaki üçe) mevsimlik çobanlık yapıyorum. Kumandan bey ben seni ilk defa görüyorum, Aralık'taki zabitleri uzaktan tanının.

- Ben Taşburun Hudut Bölük Komutanıyım. Bu yaylaya bölüğün hayvanlarının durumuna bakmak için geldim.

- Aman aman, senin Taşburun Bölüğü çetin bir bölüktür kumandan bey, Karaköse (Ağrı) başkaldırmasında ele avuca sığmadı. Birçok karakol çözüldü, ama senin bölük Nuh dedi Peygamber demedi. Yiğit askerlerdi.

- Sen o zaman kaç yaşlarındaydın?

Öncesi 13

- 16-17 var veya yoktum.

- Ne oldu da isyan çıktı? Alınıp verilemeyen ne? Siz bunu yaşamış insanlarsınız.

- Kumandan bey, siz bunları bizden iyi bilirsiniz. Ne zaman bu bölgelerde bir hareket olduysa, bunun arkasında, bilin ki ya İngiliz, ya Moskof (İran taraflarını göstererek) ya da bu Farslar, biri biri mutlaka vardır. Sonra bu Farslar ikili oynar. Önce Kürtlerden yanaydılar; kışkırttılar, desteklediler sonra birden dönüp T.C. Hükümeüyle anlaştılar. Ben ne diyeyim. Ateş kendi kendine yanar mı? Halk cahil, yoksul. Ne denirse hemen kanıyor. Bu kafirler her zaman bol vaatlerde bulunmuşlardır.

- Baban o zaman sağ mıydı?

- Sağdı kumandan bey. Babam o çatışmalarda ayağını kaybetti. Ne kıyamet koptu, ne kıyamet. Mustafa Kemal Paşa başımıza taş yağdırdı. Başka türlü de sükunet sağlanamazdı.

- Sizin gözünüze ne oldu?

-Avda oldu, bir canavarla (ayı) boğuşmak zorunda kaldım.

Pek inandırıcı gelmemişti. Ayıyla boğuşan iki kişi tanırdım. Yüze indirilen bir pençe darbesi sadece gözün işini bitirmekle kalmaz, yanağı da parçalardı. Israr etmedim, her şeyi içtenlikle anlatıyordu.

- Peki şimdi ne oluyor? Gene bu bölgede sağ sol diye ayrılmışlar, fırsat bulsalar birbirlerini acımadan boğazlayacaklar. Harman yakmalar, köy basmalar neyin nesi?

- Evveliyatı vardır. Devlet birini yakalayıp mahpusa koyunca her şeyi halletmiş

gibi rahatlıyor,

- Sebep sadece bu mu?

- Esas sebebi soruyorsun, anladım. Bu rey işi var ya. Reyini bana ver işi, her şey bu kağıttan çıkıyor. Yüz buluyorlar, benim adamım, senin adamın oluyor. Bu defaki çatışmaları çıkaranlar Ankara'da oturuyor.

İkindi vakti olmuştu. Torbasından iki elma çıkardı. İki küçük sarı elma, birini bana uzattı.

- Başka elman var mı?

- Birini sabahleyin yedim, üç taneydi.

- Sağol, ben acıkmadım, dedim. Almamak için birkaç adım uzaklaştım. İsrar etti, aldım. Kırılabilirdi.

Uzaktan otları yara yara bize doğru biri yaklaşıyordu. Gelen cipin şoförü

onbaşıydı. Tüfekleri sırüna asmış, iki elinde de tipe konmuş olan kumanya (yiyecek) paketleri vardı.

- Neden cipi bırakıp geldin?



- Geç oldu, merak ettim komutanım, acıkmış olacağınızı düşündüm.

- Kendi kumanyanı da mı getirdin?

- Siz yemeden yiyemem.

- Cipin başına bir iş gelirse, ne olacak senin halin?

- Cesaret edemezler komutanım, aküyü de kimsenin bulamayacağı yere sakladım.

Yaşlı adamın bütün karşı koymalarına rağmen her iki kumanyayı da orada bırakıp, İran tarafına doğru yanından ayrıldık.

"Gölgede güneşlenilmez'

Niyetleri, amaçlan, hedefleri, yürüttükleri strateji ve taktikleri hakkında; kuruluş bildirisi, kongre kararlan ve yazılı dokümanlanyla, Partiye Karkeran Kürdistan / Kürdistan İşçi Partisi (PKK):

"Partinin taktiği gerilladır. Siyasi gelişmeleri bu yönlendirecektir. Gerilla çekirdeği, parti çekirdeğimizin daha da yoğunlaştırılmış ifadesidir. Sağlam partililer gerillayı geliştirecektir. Savaşı kurmaylık yürütür. Bizde savaş

kurmayı partidir.

PKK, program, manifesto ve burada dile getirdiği görevlerinin altından başanyla çıkmada, ancak Marksizm-Leninizm'e, dünya sosyalist güçlerine inanır.

Ama en önemli nokta...Parti ve cephe faaliyetlerinin temelinde gerilla olmasıdır. Burada gerilla cephe ve parti faaliyederinin özüdür, odak noktasıdır.

Dolayısıyla bunlar iç içedir.

Gerilla Botan bölgesine (Hakkari-Şımak) oturduktan sonra burada kızıl bölge doğacaktır. Bu ne anlama gelir? Her şeyden önce köyler düşürülecektir.

Halkımızın başına bir karabasan gibi çökmüş olan bu alçak ... düşmanla, ideolojik, kültürel vs. her alanda tam ve kesin bir kapışmayı gerçekleştirerek, düşmandan sinmiş olan her türlü pislikten kurtulacağız.

Küıdîstan'ın tüm zengin kaynaklarını, sularını, toprak ürünlerini çılgınca şöminen Türk burjuvazisi, kendi ekonomisini canlandırmaya hizmet ettirmektedir.

Kürdistan halkının karşı karşıya olduğu düşman gücün azgın karakterinden ve halklar düşmanlığından kaynak-

öncesî 15

lanan bu uygulamaların, karşılığı da gerektiği gibi verilmelidir.

PKK hareketinin ortaya çıkışını kavramak, Kürdistan gerçeğini de kavramak için zorunludur. Halkımız, bin yıllık acı ve öfkesini ulusal bağımsızlık savaşında bir silah olarak düşmana çevirmelidir.

Bütün devlet kuruluşları düşmandır. Bütün düzen partileri Kürt kurtuluş

mücadelesinin düşmanıdır. Türk burjuvazisi, kurduğu Cumhuriyet Ordusu ile 1925-1940 yıllan arasında Kürdistan'ı güçlü bir askeri işgal harekatına girişmiştir.

Türk olmayı sınıf çıkarına daha uygun bulan Türkleşmiş hain Kürtlerden oluşan bu tabaka; Türk burjuvazisinin Kürdistan'daki en önemli

sosyal dayanağıdır.
Kürdistan kurtuluş harekeü bu tabakayı tamamen ortadan kaldıracaktır.
Kürt uluslaşması... ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi ve askeri alanlarda, Türk sömürgeciliğiyle dişe diş bir mücadele vermekten geçer/2
"Baftankara*
Cumhuriyet Devrinde Çıkan İsyanlar: Nasturi İsyanı: 1924, Hakkari Raçkotan ve Raman İsyanı: 1925, Siirt, Sason, Silvan Şemdinli İsyanı: 1925, Hakkari Sason İsyanı: 1925, Sürt
Şeyh Sait İsyanı: 1925, Diyarbakır, Kulp, Varto, Bingöl, Çapakçur Beytüşşebap İsyanı: 1926, Hakkari Koçuşağı İsyanı: 1926, Ovacık, Hozat Mutki İsyanı: 1927, Bitlis Bicar İsyanı: 1927, Hani, Lice, Kulp Zeylan İsyanı: 1930, Tendürek, Muratbaşı, Erciş Ağrı İsyanları:
l.Agn: Mayıs 1926
2. Ağn: Eylül 1927
3. Aşn: Eylül 1930 Tunceli isyanları:
İ. Tunceli: Mart-Ekim 1937 2. Tunceli: Haziran-Ağustos 1938 Bütün bu isyanlarda asilerin silahlı gücü 150 kişiden 5000 kişiye ka-2) PKK Kurulu Bildirisi 1984, PKK Kürdistan Devriminin Yolu 1984, PKKJncü
Kongre Gündemi 1986. Abdullah Öcalan, Seçme Yazılar Cilt IV 1989. II nd Ulusal Konferans Kararlan 1990.
16
dar değişmiştir. Şeyh Sait'te 5000 silahlı, Tunceli'de 3000 silahlı, Ağ-n'da 800-1500 silahlı olduğu tahmin edilmektedir.
İsyanların bastırılması Tunceli'de yedi ay, Şeyh Sait'te 4,5 ay sürmüş, diğerleri iki gün ile azami bir ay içerisinde bitirilmiştir.
"Denizi sonsuz olara düşün artık,
Bir gün beni hatırlayabilirsin ancak;
Oradayım hep ben, orada, derinde;
Gemilerin yorgun köpüklerinde"
PKK ile yapılan mücadelenin boyutlarını ve şiddetini doğru ve iyi anlayabilmek için bizim yakın tarihimizde yer alan savaşlarda verdiğimiz kayıpları hatırlamak ve bilmekte yarar vardır.
1912-1913, Balkan Savaşı: 4307 şehit
1919-1922, İstiklal Savaşı: 10.885 şehit
Yaralı iken ölen 1718 asker dahil, hastanede hastalıktan ölenler hariç. 1. ve 2.

İnönü Muharebelerinde şehit olan 219 asker yukarıdaki toplama dahildir.

1950-1953, Kore Savaşı: 731 şehit

1. Tugay 498'dir. 2., 3. ve 4. Tugayların şehit sayısı 233'dûr.

1974 Kıbrıs Barış Harekatı: 486 şehit

"Tanrt gafile doğruyu söyleyenle, Eylemde emeği olam sever."

PKK'mn silahlı eylemlere başladığı 15 Ağustos 1984'deki Şemdinli ve Eruh baskınlarında, Şemdinli'de bir subay, bir astsubay ve bir er yaralanmıştır.

PKK ile mücadelede Türk Ordusunun ilk subay şehidi 1963 doğumlu, Mustafa oğlu, Ankara nüfusuna kayıtlı Piyade Üsteğmen Adnan ŞEN'dir. 30 Ağustos 1984'de Hakkari Yüksekova ilçesinin Yürekli yaylasında şehit düşmüştür.

3 Milli Müdafaa Vekalsh. Erkanı Haıbiyt Umumiye Riyaseti, Harp Tanhi Dairesi, 26

Hazt-mn 1953-

ÖNCESİ 17

Gene Türk Ordusunun ilk toplu şehitleri Hakkari Çukurca ilçesindeki Zap suyu üzerindeki Sorti köprüsünde olmuştur. Biri Çavuş sekizi er, 9 asker şehit düşmüştür, tarih 9 Ekim 1984'dür.

PKK'nın Hakkari bölgesinde gücünü ve şiddetini her geçen yıl nasıl artırdığını

göstermesi bakımından iik baskından itibaren Hakkari'deki şehit asker miktarı; 1984'de 11, 1985'de 12,1986'da 1,1987'de 6, 1988'de 1, 1989'da 15, 199O'da6, 1991'de 71 ve 1992'de 122'dir.

Mücadelenin başladığı 1984lden itibaren 1992 dahil 9 yılda, Hakkari'deki şelıit miktarı 245 askerdir. 1993-1995 arasında ise 365 subay, astsubay ve asker şehit olmuş; 804 subay, astsubay ve asker yaralanmıştır. 1993-1995 arasında 60 geçici köy korucusu ve 2 polis şehit düşmüş, 48 geçici köy korucusu ile 1 polis yaralanmışın. Sonuç olarak, 1993-1995 döneminde Hakkari'de 427 şehit verilmiş, 853 yaralanma olmuştur.

PKK 1993-1995 yıllarında Hakkari'de 37 vatandaşı öldürmüş (dördü çocuk ve kadın), 39 vatandaşı yaralamış, 76 vatandaşı da kaçırmıştır.

Aynı dönemde PKK, 28 karakola eylem düzenlemiş, 148 kez karakol, üs, kışla, köy ve mezraya ağır vç hafif silahlarla saldırmıştır. Yüzlerce mayına basma ve yol kesme olayı yaşanmıştır. Yüksekova ve Çukurca ilçelerinde ikişer defa ayaklanma girişiminde bulunmuştur.

"Ben bu destana başlamadan önce,
Babamdan duyduğum anılar vardı.
Babam anlatmaya başlayınca
Annem sessizce ağlardı.n

1993-1995 döneminde Hakkari'de şehit düşen Türk ordusunun 365 subay, astsubay ve askerlerinin illere göre dağılımı şöyledir:

15 ve üzerinde şehit veren iller: Adana 30, Konya 24, Sivas 23, Yozgat 20, Tokat 19, Ankara 18, Erzurum 18, İstanbul 18, Kayseri 17, Çorum 15.

10 -15 şehit veren iller: Kastamonu 14, Hatay 14, Samsun 13, Eskişehir 13, Balıkesir 13, Gaziantep 12, Aydın 12, Ordu 12, İzmir 12, Amasya 11, Çankırı 11, Bolu 11, Kahramanmaraş 11, Manisa 11, Kütahya 11, Ağrı 10, Aksaray 10, Niğde 10.



5-10 şehit veren iller: Malatya 9, Zonguldak 9, Kars 8, Kırıkkale 8, Gümüşhane 8, Karaman 8, Trabzon 7, Sakarya 7, Rize 7, Kırklareli 7, Giresun 7, Bayburt 6, Bursa 6, Elazığ 6, Erzincan 6, Sinop 6, Bilecik 5, Çanakkale 5, Artvin 5, İsparta 5, Muğla 5, Tekirdağ 5.

Tunceli, Siirt ve Bitlis hariç Türkiye'nin diğer tüm illerinden de şehitler olup, sayılan 1 ila 4 arasında değişmektedir.

1993 yılının Temmuz ayı başında Hakkari'deki durum şuydu: Bir tohum, 1984 Ağustos'unda verimli bir toprağa atılmış, tomurcuk olmuş, fide olmuş, ağaç olmuş, dala budağa sarmış, umulan meyveleri vermiş, toprak altındaki kökleri de alabildiğince derinliklere yayılmış haldeydi. Bu koca gövdeli ağacı

kollarımızla kucaklayacaktık. Bütün subaylar birbirlerine "Burada bize ait ne kalmış?" diye sorduklarında, herkes de iyi biliyordu ki, bu cevap koskoca bir

"hiç"ti.

Hakkari'de Ağustos 1993 ile Ağustos 1995 arasında PKK teşkillerine manevra gücü

olarak 1000-2000 askerden oluşan 779 harekat, manevra gücü 3000-5000 askerden meydana gelen 78 harekat yapıldı. 23 kez 1000-5000 askerden oluşan kuvvetlerle Kuzey Irak'taki PKK kamp larının birkaçına aynı zamanda taamız edildi.

Coğrafi zorluklar, kötü iklim koşulları, derin kar, şiddetli soğuk, gece gündüz farkı demeden en kıdemsiz askerden komutanına kadar herkes mecalsiz kalıncaya, düşüp kusuncaya kadar durmadan dinlenmeden saldırdı, hücum etti. Türk askeri Türk Milletinin başı belaya girdiğinde tarih boyunca kanıtladığı fedakarlık, cesaret ve dayanıklılığını bir kez daha doğal haliyle sergiledi, muharebe sahasında kendisi ile kimsenin mertlik denemesine giremeyeceğini bellekleri zayıf olanlara gösterdi.

1993-1995 yıllarında Hakkari ve Kuzey Irak'ta yapılan muharebe ve çatışmalarda 2256 PKK'lı yok edildi. 202 PKK'lı teslim oldu (26'sı kadın), 1989 kişi yardım ve yataklıktan yakalandı, 476'sı tutuklandı.

Aynı tarihler arasında; 1231 piyade tüfeği, 91 makineli tüfek, 14 uçaksavar makineli tüfeği, 14 havan topu, 6114 havan mermisi, 193 roketatar silahı, 5054

roketatar roketi, 4081 mayın, 729 tahrip kalıbı, 4152 fûnye, 1.096.688 hafif silah mermisi, 20.110 ağır silah mermisi, 39 telsiz, 68 dürbün ve 297.040 kg.

erzak Hakkari ve Kuzey Irak PKK kamplarında ele geçirilmiştir.

Bu silah ve mermiler ile mayınların sadece beşte birinin bile harekete geçirilmesi binlerce insanın ölümü demektir.

Çok kısa da olsa Dağ ve Komando Tugayının tarihinden ve komutanlarından bilgi vermenin faydalı olacağını düşünüyorum. 1984'deki Şemdinli baskınından sonra Bolu'daki Komando Tugayı Hakkari'ye intikal ettirilmiş ve adı Hakkari Dağ ve Komando Tugayı olarak değiştirilmiştir.

Olayların başlamasından iki ay sonra Bolu Komando Tugayının hızlı ve yerinde bir kararla Hakkari'ye intikal ederek, orada konuşlanması, PKK mücadelesiyle yakından ilgili olan herkesin kabul ettiği, en isabetli ve en doğru karardır.

Tarihi bir öngörüdür.

1984-1986 yılları arasındaki Tugay Komutanı rahmetli Ahmet Baş-yurt Paşa bu görevinden yedi yıl sonra amansız bir hastalıktan hakkın rahmetine kavuşmuştur.

1986-1987 tarihlerindeki Tugay Komutanı bir yıl içinde görevden alınmıştır.

1989-1991'deki Tugay Komutanı rahmetli Kamil Başar Paşa, görev esnasında kalp krizi geçirmiş ve daha sonra vefat etmiştir.

1991-1993 yılında Dağ ve Komando Tugayı ve Hakkari Güvenlik Komutanı Utku Güney Paşa görevden dönüşünden altı ay sonra ağır bir kalp krizi geçirmiştir.

1993-1995'de komuta ve sorumluluk bende olmuştur. Ben de komutayı 20 Ağustos 1995'de Tuncay Kavuncu'ya teslim ettim.

1997'de görevden dönüşünden bir yıl sonra da Kavuncu Paşa yakalandığı amansız hastalıktan kurtulamayarak rahmetli oldu.

"En iyi rehber bir kural hitabı değil, tecrübedir.'

1990-1992 yılları arasında Edirne'nin Uzunköprü ilçesinde konuşlu bulunan 42nci Piyade Alayında Alay Komutanlığı görevindeydim. 1992 yılında Kara Kuvvetleri Komutanlığı Karargahına atandım. Kurmay Binbaşılığımdan Kurmay Kıdemli Albaylığıma kadar geçen atamalar safahatında ilk defa, Mayıs ayında yapılan genel subay ve astsubay atamalar dokümanında adım geçiyordu.

42nci Piyade alayına bir yıl içerisinde atanan 3ncü Alay Komutanıydım. Zamansız bir şekilde mesajla atanmıştım. Bir yılda bir alaya birbiri ardına üç Kurmay Albayın atanması örneği barış koşullarında ne görülmüş ne de işitilmiş bir şeydir. Alaya atandığım yer olan Piyade Okulu Kurmay Başkanlığına da gene bir mesajla son baharda görevlendirilmiştim. Buraya gelmiş olduğum 6ncı Piyade Tümeni Kurmay Başkanlığına da yine bir sonbaharda mesajla atanmıştım. Mesajla ne-





reye atandıysam atanılan yerde bir mesele veya meseleler vardı. Böyle bir atanma ve görevlendirme ne rastlanır, ne de bilinen bir durumdur. Bu nedenle yıllar sonra herkes gibi tayin kitabında ismimin görünmesi mucizevi bir şeydi. Fakat devamı gelemedi, 11 ay sonra da yine bir mesajla Dağ ve Komando Tugayı ve Hakkari Güvenlik Komutanlığına atandım.

42nci Piyade Alay Komutanlığından ayrılıyor fakat, Kara Kuvvetlerinin yeniden teşkilatlanma planı gereği Alayı ve Sancağını teslim edemiyordum. Çünkü, alaylar lağvediliyordu. 42nci Piyade Alayının son komutanı olarak lağvetmeyle ilgili tüm çalışmaları bitirdikten sonra yeni görevime katılacaktım.

29 Mayıs 1992 günü öğleden sonra 42nci Piyade Alayını Sancağı açılmış, madalyaları ve Kuran-ı Kerim'i gönderine, atlas kumaşına takılmış halde Ergene düzlüğünde içtima düzenine aldırdım. Bu son

beraberliğimizdi, 1 Haziran'dan itibaren Alayın, personel, silah, araç ve malzemeleri başka yerlere dağıtılacaktı. Mazisi Türk Milletinin yakın tarihinin ta kendisi olan 42nci Piyade Alayına son kez yaptığım konuşmayı aşağıya alıyorum:

"42nci Piyade Alayı'nın mümtaz subay, astsubay ve askerleri; 113 yıl önce, 1879'da Bağdat'ta kurulan 42nci Piyade Alayı, 1912'de başlayan Balkan Savaşı'na kadar; bu günkü Irak'ın Güneyinde Bağdat, Basra, Kerbela, Kütülamare bölgelerinde isyanlar bastırmış ve muhtelif muharebelere katılmıştır.

1912 Balkan Savaşı'nda Yunanistan'da Struma Kolordusunun içerisinde Selanik bölgesini savunma görevini üstlenmiştir. Selanik kuzeyinde tertiplenen 42nci Piyade Alayı Yunan asıl kuvvetlerinin taarruzları kendi cephesine yönelmiş

olmasına rağmen, mevzilerini terk etmediği gibi, zaman zaman da mevzilerden çıkarak düşman içlerine baskınlar düzenlemiştir. Ancak, genelde harbin kaybedilmesi üzerine antlaşma gereği, Alay 9 Kasım 1912'de ve hiç terk etmediği Selanik'te silahlarını teslim etmek zorunda kalmıştır.

42nci Alay 1915'de bu defa Çanakkale'de, Kerevizdere muharebelerinde; düşmanların bile büyük takdirlerine mahzar olacak ölçüde savaşarak Çanakkale zaferinin birinci derecede kahramanları sırasına geçmiştir. Çanakkale'de dört taburlu olarak muharebe eden 42nci Piayde Alayının zayiatı; subay ve er olarak 991 şehit, 2486 yaralı ve 168 kayıptır. Alay, Osmanlı ve Mecidiye madalyaları

ile taltif edilmiştir.

19 lb vılmda Alay Hicaz cephesine 12nci Kolordu emrinde olarak Suudi Arabistan'da görevlendirilmiş ve iki yıl Arabistan'ın cehennemi güneşi altında susuz ve gıdasız Mekke ve Medine bölgelerinde muharebelere katılmıştır. İngiliz ve Araplara karşı Medine'yi yoksulluk içerisinde, insan gücünün üzerinde bir direnç ve cesaretle savunan 42nci Alaya "Medine Muhafızları" unvanı verilmiştir. Çok kanlı geçen muharebelerde Alay Komutanı

düşmanın eline geçmesin diye Alay Sancağını yaktırmıştır. Muharebelerin devamı

sırasında Alay Komutanı dalıil bütün subaylar şehit olmuş, geriye 156 er kalmıştır. Alay İnci derece altın savaş ve üstün cesaret madalyaları ile

taltif edilmiştir.

42nci Alay 1921 'de 15nci Kafkas Tümenine bağlı olarak yeniden kurulmuştur. Alay Koçkiri Aşireti ayaklanmasını bastırmış, daha sonra katıldığı Rum çetelerinin tenkis harekatında 42nci Piyade Alayı büyük bir ün kazanmıştır.

Ağustos 1921'de 42nci Alay bu kez 4ncü Piyade Tümeninin kuruluşunda Sakarya muharebelerine katılmıştır. Alay bu muharebelerde de parlak geçmişine yakışır cesaret ve kahramanlıklar sergilemiştir. Sakarya'da Mangal dağına Yunanlılar hiçbir zaman erişememiştir. Sakarya'da Alay Komutanı Hüseyin Avni Bey, Tabur ve Bölük Komutanları dahil bütün subaylar ile erbaş ve erlerin tamamına yakını

şehit olmuş, muharebe bittiğinde 42nci Piyade Alayından, büyük kısmı yaralı

olmak üzere geriye bir asteğmen ve 79 er kalmıştır.

Ağustos 1922'de 42nci Alay Büyük Taarruza iştirak etmiş, kendisine hedef olarak verilen Elvanlar bölgesini ele geçirmiş, Güzelim dağ muharebelerini kazanmış ve Ege istikametinde muharebelere devamla kaçan düşmanı takip ederek 400 km. yol yürümüştür.

42nci Piyade Alayı; Selanik'te, Çanakkale'de, Medine'de, Rum Pon-tus imhasında, Sakarya'da, Büyük Taarruzda çok sıkıntılar çekmiş fakat bunların hepsine cengaverliği, yüksek morali ve disiplini sayesinde göğüs germiştir.

Şimdi Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı belgelerinden 42nci Alaya ait bölümü aynen okuyorum: "Yüksek alınlı, yüksek şerefli, kahraman 42nci Piyade Alayı daima askerlik tarihinin birincisidir. Ve bu Alay ebediyen iftihar edilecek tarihi bir şöhrete maliktir." Alayın bugünkü sancağı ve İstiklal Madalyası 54 yıl önce Edremit'te iken, Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk adına İnci Ordu Komutanı General Fahrettin Altay tarafından verilmiştir.

Alay, geçen son iki yılda barış şartlarında bir alaya verilebilecek bütün vazifeleri almış ve örnek şekilde kusursuz bir uygulamayla yerine getirmiştir.

Birleşik garnizon ve kışla hizmederine rağmen, ikmal kaynaklarından uzaklığına, kış tatbikatlarına, alay muharebe grubu tat-

bikatlarına, atışlı tatbikatlarına binlerce asker, yüzlerce silah ve araçla katılmamıza, gece ve gündüz tempoyu dorukta tutmamıza rağmen 24 ay içerisinde bir tek askerin saçının teli bile kopmamış, bir aracın dahi tekeri çukura düşmemiş, emir dışı bir silah dahi patlatılmamış-ür. 1991-1992 Eğitim ve Öğretim yılında Kara Kuvvetleri birincisi olarak Üstün Birlik Şilt ve Beratı ile ödüllendirilmiştir. Bütün bunlar 42nci Piyade Alayının disiplin, eğitim ve moral seviyesinin göstergesi ve tam kanıtıdır.

Bu tarihi günde 42nci Piyade Alayının 46ncı ve son Alay Komutam olarak Sancağımız altındaki son beraberliğimizde ne kadar gururluy-sam o kadar da hüzünlüyüm. Böyle bir Alaya mensup olmanın şerefi size ve çocuklarınıza ömür boyu yeter. Hepinizi minnetle kucaklar, gözlerinizden öperim. Mazisi, Türk Milletinin yakın tarihi ile özleş-miş olan bu büyük Alayın Sancağını ve sizleri son defa saygıyla selamlıyorum, yolunuz ve bahtınız açık olsun."

"Sıladan geliyorsunuz;
Ne var, ne yok oralarda?
Çiçek açmış mıydı faş erikleri,
Örgü perdeli pencerenin altmda ?"
Cahit Sıtkı Tarana

ikinci Bölüm 1993 DÖNEMİ

I



"Gerçekleri söylemek inşam özgür kılar.'

Alayın lağvedilmesi personel, silah, araç ve malzemelerin hepsinin başka birliklere dağıtılması demektir. Bu işler iki ay sürdü ve Temmuz 1992 sonlarında Kara Kuvvetleri Karargahında Harekat Başkanlığındaki Şube Müdürlüğü görevine katıldım. Dört yıllık Kurmay Albaydım.

22 Haziran 1993 günü saat 09:15'de Kara Kuvvetleri Komutanı Emir Subayı

telefonla Komutanın beni beklediğini söyledi. Emir Subayının odasına girdiğimde bana "Komutanım hemen girin, Komutan çok acele ediyor" dedi. İçeri girdim, selam verdim. Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Muhittin Füsunoğlu çalışma masasının gerisinde ayakta ve üniformasının ceketini çıkartmış durumdaydı.

- Emredin komutanım.

- Pamukoğlu Albayım nasılsınız?

- Sağ olun komutanım, her şey normal.

Daha sonra Kara Kuvvetleri Komutanı iltifatkar sözler söyledi. Benim sevk ve idaremin ne kadar iyi olduğunu, Alayımın Kara Kuvvetleri birincisi olduğunu, Üstün Birlik şilt ve rozetlerini aldığımı, başarılarım nedeniyle kendilerinin beni Amerika'ya gönderdiğinden bahsetti.

Ben bu girizgahın sonunda ne geleceğini bekliyordum. Bu safhada Kara Kuvvetleri Komutanı konuştukça bana "estağfurullah" ve "sağ olun" demekten başka bir şey kalmıyordu. Sonunda Kara Kuvvetleri Komutanı:

- Pamukoğlu Albayım sana bir görev vereceğiz ama, cevap vermeden önce ailenle görüş, cevabını bana söyle, dedi.

- Komutanım.siz emredin, bir askeri vazifede ailemin de kararını almak söz konusu olamaz. Bu benim meslek anlayışımla çelişir.

- Yok yok.. Bunda bir şey yok. Sen bir sor, sonra da cevabını getir, dedi.

- Komutanım, vazifenin ne olduğunu bilmiyorum ama barış veya savaş, hangi görevse bunu şerefle yerine getirmeye hazırım.

Kara Kuvvetleri Komutanı ile bu karşılıklı konuşma biraz sürdü. Bu derece

"ailene sor da karar ver" ne demekti? Ailem yok derse "görevi yapamam" mı

diyecektim? Vazifenin hassas, kritik ve tehlikeler taşıdığını hissetmiştim.

Askerlik sanaünın Özünde tehlike vardır, aksi

I



halde farkı nereden gelecekti? Bunu üniforma giyen herkes böyle bilecek ve ruhen hazır olacaktı. O nedenle bu konuşmayı yadırgıyor, ne emir verilecekse hemen verilsin istiyordum. Sonunda Komutan dayanamadı:

- Pamukoğlu Albayım, sizi Hakkari'ye göndermek istiyoruz, dedi.

- Şerefle giderim, derhal, ne zaman emrederseniz? Hemen göreve katılayım.

Kara Kuvvetleri Komutanı sağ tarafındaki telefonlardan birini kaldırdı, huzurlu

-ve neşesini belli eden bir ses tonuyla; "Sayın Komutanım Pamukoğlu Albayım şu an karşımda, "Bütün görevler benim için şereftir" diyor...Sağ olun Komutanım"

dedi ve telefonu kapatarak bana döndü:

- Genelkurmay Başkanı seni bekliyor yarım saat sonra kendilerini gör, teşekkür ederim, sana yakışan hareketi gösterdin, dedi.

Komutanın hal ve hareketlerinden rahatlayıp sevindiği anlaşılıyordu.

Özel Kalem Müdürü ve Emir Subayının beklediklerini söylemesi üzerine Genelkurmay Başkanının makam odasına girdim. Odada Genelkurmay İkinci Başkanı diğer giriş

kapısının önünde esas duruşta ayakta duruyor, Genelkurmay Başkanı ise ceketinin önü açık bir halde öfkeli ve yüksek bir sesle konuşarak odanın bir ucundan diğer ucuna hızlı hızlı gidip geliyordu. İçeri girince kendimi takdim ettiğimde her ikisi de önce bana baktılar, sonra da sanki ben içeride değilmi-şim gibi davranmaya başladılar. Konuşan Genelkurmay Başkanıydı. İkinci Başkansa gergin bir şekilde sadece dinliyor, yüzünden boncuk gibi akan terleri görüyordum.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş arada bir koltuklardan birine oturuyor, kısa bir süre sonra yeniden ayağa fırlıyor, odanın içinde bir duvardan diğerine yürümeye devam ediyordu. Öfke ve şiddetle söylediklerinin özeti şuydu:

"Bu karargahta beni kandıran adamlar var. Beceriksiz adamları yapar diye ısrar ediyorlar. Beni ne duruma düşürdüler. O Güneydoğu'ya gidemem diyenlerden hesap sorulacak, emekli yapılmaları yetmez. Hiçbir sosyal haktan yararlanamamaklar.

Milletin kırk yılda bir Türk Silahlı Kuvvetlerine işi düşecek, o zaman da sen tut ben gidemem de. Ordu barış için mi kurulmuş, savaş çıkınca biz yokuz deyin.

Siz sulh zamanı kışlalarda büyük karargahlarda zaman geçirin, risk yok, ölüm kalım yok, koltuklarının altında dosyalarla yıllarını geçiriyorlar. Bunlar general olunca daha çok kendilerini gizleyebilirler, yahu bu adamlar benim bulunduğum makama kadar yükselirler, nasıl tespit ede-1993 DÖNEMİ 27

çeksin ki? Günlük sıradan şeylerde ölüm yok, savaş yok, gerçek kahraman, gerçek general, gerçek yurtseveri hangi ölçüyle ortaya

çıkaracaksın? Cesur adamlar bu günlerde millete lazım...Çok müşkül duruma düştük."

Genelkurmay Başkanı bir ara duruyor, kısa bir süre susuyor, tekrar başlıyor ama bu defa aynı şeyleri daha şiddetli ve ağır ifadelerle söylüyordu. Durdu, bana doğru yürürken:

- Ben seni Binbaşılığından tanıyorum, nasıl bir subay olduğunu çok iyi bilirim dedi ve tam karşımda durarak sağ eliyle sol göğsümün üzerine vurup:

- Seni tümgeneral yaptım, dedi.

Bu ifade Komutanın içinde bulunduğu ruh halini gösteren, aynı zamanda da yüksek bir iltifattan başka bir şey değildi. Ben de:

- Sağ olun komutanım, diye cevap verdim.

- Ne zaman gideceksin?

- Ne zaman emrederseniz, ben hazırım.

- Şahsi işlerinizi bitirip üç gün içinde hareket edin.

- Emredersiniz.

- Aileniz ve çocuklarınızla ilgili işleri ben takip ederim.

- Sağ olun.

Selam verip Genelkurmay Başkanının makamından çıktım. Karargahtan ayrılmadan Genelkurmay İstihkam Daire Başkanı General Kamuran Orhon'a veda etmek istedim.

Aynı Tümende ben Binbaşı rütbesiyle Kurmay Başkanı iken kendileri Albay rütbesi ile Alay Komutanıydılar. Açık sözlülüğü ve farklı kişiliğinden dolayı her zaman, rütbe hiyerarşisi dışında kendisine saygım, klasik askeri yapının ötesindeydi.

Karargaha geldiğimi duyduğundan Kamuran Paşayı beni beklerken buldum.

Kamuran Paşa meselenin öncesini biliyordu. Bana içeride ne olduğunu sordu, genel şekliyle özededim. "Genelkurmay Başkanının bu son durumlardan çok rahatsız olduğunu ve bir Kurmay Albayın gitmiyorum, istifa ederim demesine içerlediğini"

söyledi. Bunun üzerine:

- Yalnız bir şey var, madem Hakkari ve Şırnak'a iki Tuğgeneral lazım, bu iki kişinin Albaylardan seçilmesine gerek var mı? Şu anda Kara Kuvvederinin 80 tane Tuğgenerali yok mu? Bunlardan 20 tanesi hadi dördüncü ve son yılına giriyor, bir yıllığına o görevlere gidilemeyeceğini düşünelim, peki geri kalan 60

Tuğgeneralden iki kişi bu görevlere niçin seçilemiyor? 60 kişiden 2 kişi atanmazsa sonuç böyle olur, dedim.

28 Unutulanlar Dişinda Yeni Bir Şey Yok

- Haklısın yalnız, Komutan bu konularda da çalışmalar yaptı sanıyorum, bir bildiği vardır. Onu sinirlendiren şeylerden biri de senin gideceğin yerde bu ay olaylar doruğa çıktı. Hakkari'de yolların kesilmediği gün yok. Geçen günlerde 56 kez Hakkari il merkezini bastılar, Çukurca ilçesini PKK 24 saat elinde tuttu, kimseyi ilçeye sokmadı, karakolların durumu hiç iyi değil. Onun için her şey üst üste geldi. Gelecekte bir sıkıntı daha var. Bu son durumu basın duyacaktır, o zaman tam bir fiyaskoyla yüz yüze gelinecek, dedi.

- Basın bunu nasıl duyabilir ki? Kim söyleyebilir? Bunu açıklayacak kişi asker niteliklerine sahip olamaz.

- Göreceksin basın bunu öğrenecek, saklayamazlar. Ben sana bir şey söyleyeyim mi? Bu bile Tanrıdan, senin oraya gitmen kadar isabetli bir şey olamaz, dedi.

Vedalaştık, ayrıldım.

(Bir aya kalmadı, bütün gazeteler 2-3 gün üst üste bu olayı yazdılar.) Şırnak'a atanan Kurmay Albay Erdal Sipahi ile beraber iki gün sonra gene Genelkurmay Başkanıyla makamlarında görüştük. Komutan gene benzer konulara değindi. Erdal sınıf arkadaşımdı, ikimiz de bizim sınıftan, devreden, kurmay olan 86 subaydan, ilk defa üstün sicil kıdemiyle mümtazen terfi eden 5 subaydan biriydik.

28 Haziran 1993 sabahı Karar Kuvvetleri Komutanlığına ait bir uçakla Diyarbakır'a gitmek üzere Ankara'dan ayrıldık. Diyarbakır'a indiğimizde bizi karşıladılar ve doğrudan Jandarma Asayiş Komutanlığı Karargahına gittik. Asayiş

Komutanı Korgeneral Necati Özgen'di. Piyade Okulunda kendilerinin Kurmay Başkanıydım. Bölge hakkında bize bilgi verdi. Öğleden sonra Asayiş Komutanı ile beraber helikopterle Diyarbakır'ın kuzeyinde bir karakola gittik. Asayiş

Komutanı bu Jandarma Karakolunda da cereyan eden çatışmalarla ilgili bilgiler verdi.

Ben sınıfım ve görevlerim itibariyle her tip karakolu bilen bir subaydım. Burası

karakol değil, savunmaya hazırlanmış tahkimli bir mevzi idi. Gözetleme yerleri, atış mazgalları, tel engeller, mayınlar, üst örtülü mevzilerle, 360 derece her taraftan gelebilecek saldırıları karşılamak üzere tertiplenmiş, bir kale intibaı

veriyordu. Bu görüntü nelerin olduğu ve olabileceği konusunda çok şey anlatıyordu. Hava kararırken Diyarbakır'a döndük. Gece orduevinde kaldık. Geç

yatmama rağmen sıcaktan uyumak mümkün değildi. Kalktım, dünyanın başka ülkelerinde bu tip mücadeleleri anlatan piyasa kitaplarından yanımda getirdiklerimi taradım, güneş doğarken tıraş oldum, valizimi alıp resepsiyona indim.



Birkaç saat sonra bize tahsis edilen UH-1 helikopteri ile Şırnak ve Hakkari'ye gitmek üzere Diyarbakır'dan ayrıldık. Uçuş boyunca pilotlar üzerinden geçtiğimiz arazi hakkında bize bilgi veriyorlardı. Hakkari Diyarbakır'dan üç vilayet daha doğudaydı. Yaklaşırken pilotlar "Şirnak" diye işaret ettiler. Havadan buranın şehir mi köy mü olduğu hususunda insan karar veremiyordu. Helikopter Şırnak Jandarma Tugay Karargahının yakınındaki piste indi. Ben aynı helikopterle devam edecektim. Hemen yanımızda bir Skorsky (Black Hawk/Kara Şahin) helikopterine personel ve malzeme yükleniyordu. Geldiğimiz helikopterin pilotlarından biri yanıma gelerek "Komutanım bu Skorsky Hakkari'ye gidiyor, arzu ederseniz onunla gidebilirsiniz, istemezseniz beraber devam ederiz" dedi. "Ben onunla giderim, siz dönün, teşekkür ederim" dedim. Helikopterde bir kişinin oturacağı yeri zor buldular, kapısı güçlükle kapandı, havalandık. Bu iş o kadar çabuk olmuştu ki, pistten uzaklaşmış olan Erdal'la bile vedalaşamadık. Helikopter tavanına kadar malzeme doluydu. İzinden döndüğü anlaşılan sivil kıyafetli 7-8 personel de aralara sıkışmıştı. Benim üzerimde harici üniformam vardı. İçeridekilerin bakışları donuktu ve tepkisiz bir halleri vardı. Ben camdan sürekli araziyi inceliyordum. Onların nerede oldukları, kimin ne yaptığı gibi bir merakları

yoktu. Her hallerinden bezginlik akıyor, hiç konuşmuyorlardı. Benim de içimden onlara kim oldukları, hangi birlikten oldukları gibi sıradan bir soruyu bile sonnak gelmedi.

Doğuya doğru uçtukça arazi sürekli yükseldi, dağlar artık uçsuz bucaksız, hepsi de çıplak kayalıklarla kaplıydı. Hakkari sınırlarına girmiştik, bir süre sonra altımızda bir plato belirdi. Üzerindeki 10-12 bina

ve barakadan oluşan yerleşimin askeri kışla olduğu anlaşılıyordu. Helikopter iniş için dönerek alçalırken uzaktaki bir vadinin tabanına doğru uzanan kerpiç ağırlıklı binaların hakim olduğu meskun mahal de Hakkari olmalıydı. Pistte, Dağ ve Komando Tugay Komutan Yardımcılarından Piyade Albay Nevzat, Kurmay Başkanı Kurmay Albay İhsan ve Karargah subayları karşıladı. Tugay Komutanı Utku Paşa kısa bir süre için izine ayrılmış ve henüz dönmemişti. Tugaya Albay Nevzat vekalet etmekteydi. Ben, Utku Paşa görevden ayrılıncaya kadar bir nevi gözlemci durumundaydım ve herhangi bir konuda sorumluluğum yoktu. 50 m. ilerideki Tugay Karargah binasına geçtik, burada bana bir çalışma odası hazırlanmıştı, kısa bir görüşmeden sonra; "bana hemen bir eğitim elbisesi hazırlasınlar ve bütün Şube Müdürleri kendi faaliyet sahalarındaki tüm bilgileri sonsuz bir ayrıntıyla anlat-30 Unutulanlar Dişinda Yeni Bîr Şey Yok

maya hazır olduklarında nerede toplanacaksak oraya geleyim, bu iş iki saati geçmemeli" dedim. Öğle yemeğinden sonra brifinge başlayabileceklerini söylediler. "Siz yemeklerinizi yiyin ve hemen gelin, ben Komutanlık görevlerinde öğlen yemeği yemem, birisi bana bir tost ve ayran getirsin, siz yemeğinizi yiyin ve hemen gelin. Siz hiçbir şey anlatmadan da ben bir şey söyleyeyim. Bu tip mücadelede çeyrek saat bile hayatidir. Her şeyde süratli olacağız, daha süratli, en süratli olduğumuz zaman bile yeterince hızlı olmuş sayılmayız, işimiz hasımdan önce zamanla olacaktır."

Dağ ve Komando Tugayının Karargah binası zemin hariç iki kadı orta boyutta klasik bir bina idi. Harekat merkezi bu binanın zemin katında bulunan 80-100

kişilik bir salondu. Hemen girişte sağda Komutanın oturacağı küçük bir masa, solda da karargah subaylarının oturması için çevresi sandalyelerle çevrilmiş

büyük bir masa mevcuttu. Salonun ucunda yerde kabartma bölge haritası karargah subaylarının masasının çevresinde de bölge haritaları ve muhtelif bilgileri içeren panolar yer alıyordu. Mevcut iki masanın üzerinde 7-8 tane telli ve telsiz telefon mevcuttu. Bu mekanı anlatıyorum, çünkü, bir saldırı olmazsa, birliklerin üs ve kışlalarında değilsek, karakolların birinde veya operasyonların cereyan ettiği arazilerde bulunduğumuz zamanlar dışında sabaha karşı uyuyabildiğimiz üç-dört saat uykunun dışında 24 saatin tamamı bu yerde geçti.

Karargah brifingini verdi. Karşılıklı görüşmemiz gece yarısına kadar sürdü.

Yüzlerce soru sordum. Dikkatimi çeken ve en hayati durumlar şunlardı:
1. Dağ ve Komando Tugayının dört Taburu, batıdaki Tugaylardan takviye gelen Piyade Taburları, 3 jandarma Alayının bütün Tabur ve Bölükleri, kendilerine tahsis edilen kışla, karakol ve üslerde savunma düzeninde bulunuyorlardı.

2. Birlikler yakın çevrelerine kendi inisiyatifleri ile küçük çaplı

operasyonlara çıkıyorlar, fakat hava kararmadan üslerine geri dönüyorlardı. Üç

bin metrenin üzerindeki bu dağlarda bazen 400-500 metre bile üç-dört saatte zor yürünürken bir PKK kampını, üssünü, gruplarını bulmaları söz konusu değildi.

Dolayısıyla temas da sağlayamıyor-lardı.

3. PKK grupları; (Takım 40-50, Bölük 110-120, Tabur 240-260 kişi-militan demektir) her yerde idi. Öyle taktik ve usuller uyguluyorlardı ki, bir türlü tam olarak nerede oldukları, ne zaman ne yapacakları değerlendirilemiyor, kesurilemiyor gibi bir sonuç çıkartılıyor dxı.



4. Hiçbir bilgi doğru ve güvenilir değildi. Halkın devlete güvenini kaybettiğini olaylar gösteriyordu. Halkın PKK'ya yardım ve destek sağlaması örgütün ideolojisine değil, baskın çıkan otoritesinden kork-masıydı. Bu nedenle halktan bilgi gelmiyordu. Gelen az bilgi de doğru ve güvenilir değildi. Militanlar her yerdeydi ama, "şu saatte", "şuradan" diye bir istihbarat yoktu. Ortada bir sürü

telsiz dinlemelerinden, jandarmadan, polisten, MiT'ten gelen haberler vardı ve bunlar da birbiri ile çelişiyordu. Her şey bulanıktı, esas kaynak olan halk da şu anda kapalıydı.

5. Mahalli yönetimlerin çoğu, başkanından en düşük memuruna kadar (belediyeler) açıktan ve inanılmaz ölçüde PKK'nın destekleyicisi değil, ta kendisiydi. Tam şımarmışlardı, pervasızca hareket ediyorlardı.

6. Anlaşılmaz bir şekilde ve yaygın bir kanaatle de birileri 1993 de PKK ile sözde ateşkes yapmıştı. Hangi kafaya hizmetle yapıldığı inanılmaz bu durum ile

"bu iş artık böyledir" gibi düşünce; subayları tevekkül ve kaderci, emirle iş

yapan durumuna soktuğu şu on saati aşan görüşme ile apaçık ortadaydı ki, bu durum hem hasımdan hem de doğadan daha önemliydi.

Sabah olmak üzereydi. Tugay Komutan Yardımcısı Albay Nevzat'ın orada bulunmadığını fark ettim. Nerede olduğunu sordum. Kurmay Başkanı Albay İhsan, Tugay Komutanlığına vekalet ederken bütün gece kışlanın etrafındaki nöbetçileri ve mevzileri kontrol ettiğini, kendisi sorumlu iken herhangi bir baskından çok çekindiğini söyledi.

"Siz Dağ ve Komando Tugayının kışlasının tehdit ve tehlike altında olduğuna inanarak yaşarsanız, Hakkari'nin 60 ayrı yerindeki küçük birlikler, bölükler, karakollar ne yapsın? Buna sinirleri çelikten bile olsa hiçbir insan dayanamaz.

Beyler, Türkiye'nin bu dipsiz köşesinde tüpten dışarı çıkmış olan bu macunu aynen tüpüne geri sokacağız. Herkes ruhunu buna göre hazırlasın" dedim.

İstihbarat Şube Müdürü Kurmay Yüzbaşı Harun'a:

"Şu haritayı temizle ve 10 yıl nerede temas sağlandı, nerede pusuya düşüldü, yollar nerelerde kesildi, hangi karakollar basıldı, nerelere mayın döşediler, saldırıya uğrayan köyler ve mezralar, Hakkari, Yüksekova, Şemdinli ve Çukurca merkezlerine yapılan eylemler, adam kaçırmalar ve suikastlerin sadece tarihlerini kırmızı renkli bir kalemle bu yerlerin yanlarına yaz. Haritada başka hiçbir şey bulunmayacak."

HarekatlŞube Müdürü Kurmay Binbaşı Ahmet'e:





"Boş bir harita da sen bul. İran ve Irak sınırlarındaki Jandarma Sınır Karakollarından başlayarak iç bölgelerdeki İl Jandarma Karakollarını, Dağ ve Komando Taburlarını, Takviye Piyade Taburlarını, Jandarma Komando Taburunu, Jandarma ile Komando Bölüklerini, Jandarma Özel Harekat Grubunu ve nerelerde ne kadar Geçici Köy Korucusu (GKK) varsa yerlerini işaretle, bunların subay, astsubay, asker, havan, tanksavar topu, roketatar, uçaksavar, makinalı tüfek olarak muharebe gücünü küçük bir not alarak yanlarına yaz. Sonra biriniz bu iki haritayı benim masamın üzerine bıraksın" dedim.

"Havuza düşen memleketleri Biti var ki, içimde sayıklar."

Hakkari (Çölemerik) nüfusu 174.000 (1990 sayımı) olan, merkez Çölemerik, Yüksekova, Çukurca ve Şemdinli ilçelerinden meydana gelen, Kuzeyden Güneye doğru uzanan siyasi hudut dik bir açıyla devam ettirildiği

taktirde görüleceği gibi, Yüksekova ve Şemdinli arazilerinin İran ve Irak topraklarına koç başı şeklinde girdiği bir vilayettir.

İran'la 120 km., Irak'la 220 km.lik siyasi smıra sahiptir. Hakkari'nin 162 köy, 512 mezra olmak üzere 674 yerleşim alanı, dağlar, dağ boğazları, dağ geçitleri ile yüksek platolarda dağınık şekilde bulunmaktadır. 1993 yılında vilayetteki 290 okuldan 217'si kapalıydı. Açık olanlar da il ve ilçe merkezlerinde faaliyet gösterenlerdi. Bunların da nasıl bir eğitim yaptığı veya yapabileceği ortadaydı.

Bu ildeki çocuk ölüm oranı binde 4l'dir. Türkiye genelinde binde 2'dir.

Aslında burası dağların içtima ettiği bir bölgedir. Batı ve kuzeyden gelen dağ

silsileleri en yüksek rakıma ulaşarak burada düğümlenirler. Subayların sık tekrarladıkları bir söz vardır: "Hakkari'yi bir masaya yatırıp ütüleseler Türkiye kadar bir alan çıkar". Mücadele hakkında doğru fikir vermesi ve coğrafyanın sertliğini göstermesi bakımından bazı dağların yükseklikleri: Buzul Dağı 4135 m., Mor Dağ 3807 m., Perihan Dağı 3370 m., Şehidan Dağı 3523 m., İkiyaka Dağlan 3395 m., Hakkari Karadağ 3604 m., Yüksekova Karadağ 3460 m., Şemdinli Karadağ 3335 m., Koç Dağı 3262 m., Soypa Dağı 3214 m., Çimen Dağı 3170

m., Kiralın Kızı Dağı 3121 m., Sümbül Dağı 3467 m.dir.

Çevresi vadi, boğaz ve dağ geçitlerinden oluşan 1925 m. yükseklikte 20x10 km.lik bir alanı kapsayan Yüksekova dışındaki arazi ise 2100 m. ila 3000 m. arasında rakıma sahiptir.

Ana ve tali yollar tamamen boğaz, geçit ve vadilerde bulunmakta olup, araçla hareket ancak yollarda mümkündür. Boğaz ve geçitlerin önemlileri batıdan doğuya şunlardır: Zap Boğazı, Süvari Halil Geçidi, Süvari Kotra Geçidi, Çiçekli Geçidi, Meydan Gediği, Ortaç Gediği, Kınkdağ Geçidi, Karan Vadisi, Rezok Boğazı, Aslankerem Geçidi, Rııbarişin Gediği, Keridosu Geçidi, Gafer Gediği, Yeniköprü

Boğazı, Eşek Gediği, Kerikulort Geçidi, Mezar Gediği, Helena Boğazı, Sapa-tan Geçidi, Haruna Geçidi, Bembo Gediği, Hirmil Geçidi, Pazar Gediği, Aslankaraş

Gediği, Mamçin Gediği, Haran Gediği, Esendere Boğazı, Perihan Gediğidir.

"Bir hançer yüz özdeyişten daha etkilidir.'

1993 Temmuz'unda Hakkari'deki askeri güç aşağıdaki birliklerden oluşuyordu: Kara Kuvvetlerinin; Dağ ve Komando Tugayı (dört taburlu) ile

Ege ve Trakya'daki Tugaydan gönderilen beş takviye Piyade Taburu, ikisi 105 mm.lik ve biri 155
mm.lik üç obüs bataryası.

Jandarma Genel Komutanlığı birlikleri ise, ikisi sınır, biri il jandarma olmak üzere üç Jandarma Alayı ve bunları destekleyen bir Lojistik Komutanlıktan meydana geliyordu. Bu alaylara bağlı dört sınır taburu ve kırk dört karakol ile Jandarma Komando Taburu, jandarma Özel Harekat Grubu, üç İlçe Jandarma Komando Bölüğü mevcuttu.

Dokuz bini jandarma olmak üzere Hakkari'de 2000 subay, astsubay, 21.000 asker, toplam 23.000 kişilik silahlı güç mevcuttu. O dönemde Batıdaki bazı Kolorduların asker sayısı 6-7 bindi.

Dağ ve Komando Tugayının Karargahı vilayet merkezinin 12 km. Kuzeyinde 2600 m.
yükseklikte bulunuyordu. Başyurt adını verdiğimiz bu kışlada Tugayın bir taburu, destek kıtaları ve bağlı bölükleri iskan ediliyordu. Diğer üç tabur; Van, Yüksekova ve Şemdinli'deydi. Van taburu ancak kışın birkaç ay Van'da kalıyor, diğer zamanlar Hakkari'de faaliyet gösteriyordu.



"En büyük kusur sığlıktır.*

Aynı tarihlerde Kürdistan İşçi Partisi (PKK)'nin Behdinan diye isimlendirdiği Hakkari, Kuzey Irak ve İran topraklarını kapsayan bölgelerde gruplarının faaliyet gösterdikleri mıntıkaları şöyle değerlendirilebilirdi: Yüksekova kuzeyi, Mor Dağ, Yüksekova Doğusu, İran sınırı ve İran topraklarındaki Kalereş kampı bölgesinde bir grup.

Şemdinli Kuzeyi, Doğusu, Iran sınırı ve İran topraklarında Jerma-Betkar kampında bir grup.

Şemdinli güneyi, doğusu, İran sınırı ve İran topraklarında Zagros kampı, Irak topraklarında Hakurk kampında bir grup.

Şemdinli güney batısı, Derecik, Balkaya Dağları ve Irak topraklarında Basyan kampında bir grup.

Hakkari güney doğusu, Oraman (Alandüz), Irak sınırı ile Irak topraklarındaki Mezi-Karyaderi (Avaşin) kampında bir grup.

Çukurca kuzeyi ve doğusu ile Hakan Tepe Irak sınırı altındaki Irak topraklarında bir grup.

Çukurca güneyinde Irak topraklarında Şivi (Zap) kampında bir grup.

Çukurca doğusundan Şırnak idari sınırına kadar olan bölge ile Irak topraklarında Metinan kampında bir grup.

Hakkari baüsı ile Şırnak idari sınırı arasındaki Karanlık (Kato) Da^ ğı arasında bir grup.

Hakkari Kuzeyi-Van idari sınırı Karadağ bölgesinde bir grup.

PKK'nın silahlı teşkillerine grup tabiri kullanılması bunların askeri örgütlenmede taşıdığı büyüklüklerin tarafımızdan tam bilinmemesinden kaynaklanıyordu. Bunun Türkçe'si, zayıf istihbarat demektir. Aslında PKK tam gayrı nizami harp teşkilatında bulunuyordu, dağ kadrosu; manga, takım, bölük, tabur savaşçı örgütlenmesi halindeydi. 1993 Temmuz'unda PKK takımları 40-50, bölükleri 110-120, taburları 240-260 militandan oluşuyordu. Hareketli alay dediği savaşçı örgütlenmeyi de yapü ve denedi. Her kademede komutan, komutan yardımcısı, propaganda görevlisi, maliye sorumlusu, askere alma gibi karargah hizmetlerini yürüten personel mevcuttu. (1994'de Kuzey Irak'ta yürüttüğümüz bir harekatta ele geçirdiğimiz belgelerden birinde Behdinan-Zağros (Hakkari) teşkilatlanması, kullanılan kuvvet-1993 DÖNEMİ 35

Ut, mıntıkalar, sorumluların isimleri, her birliğe verilen hedefler tek u-k gösteriliyordu. Hakkari bölgesi 5 ana bölgeye bölünmüş ve 7 tabur görevlendirilmişti.) Bu teşkiller dağ kadrolarını oluşturan güçlerdi. İl, ilçe, köy ve mezralarda siyasal, mali, askere alma, sağlık, istihbarat faaliyetlerini yürüten, dağ kadrosu teşkilleriyle sürekli temasta olan binlerce milis vardı.

Hücre sistemi çalışan bu unsurların tam sayısını bu tip mücadelelerin yapıldığı

dünyanın diğer herhangi bir yerinde, hiç kimse tam olarak çıkaramamıştır. Yer altında organize olan bu hücrelerde zincirin bir baklasını ele geçirerek zincirin tamamına ulaşılmasına imkan yoktur. Bakla bakla çözebilirsiniz, ama bir ucundan tutup çeke çeke son baklaya ulaşamazsınız. Bir bölgede örgütün gücünü

muhafaza etmesi ve etkisinin yüksekliği milislerin miktarlarının çok ve iyi çalıştıklarının işaretidir. Halkın kendi güvenliğinin devlet tarafından sağlanamadığı inancının yerleşmesi, örgütün yapacağı eylemler hakkında önceden hiçbir haber alamamanız demektir. Sonunda yıllarınız, aylarınız ve haftalarınız olayları kuyruk kısmından yakalamaya çalışmakla geçer, avare kasnak boşa döner durursunuz. Kaleşnikpf piyade tüfeği, kannas keskin nişancı tüfeği, BKC makineli tüfeği, doçka uçaksavar silahı, 82 mm.lik havan, RPG-7 ve RPG-11 roket atarlar ile personel ve tank mayınları PKK'nın esas ana silahlarıydı.

"Ölümün ovalık yaptığı bu dünyada,
kuşku ve pişmanlık için zaman yoktur.
Zaman ancak karar vermek için vardır."

Süratle yapılması gereken şey araziyi haritaya bile ihtiyaç duymaya-( ak şekilde zihnime yerleştirmek ve en çok sıkıntıda olan İran ve Irak sınırındaki karakolları görmekti. Bölgedeki bütün karakol ve diğer birlikleri bulundukları

yerlerde alü günde dolaşıp bitirdim. Geceleri nerede kaldıysam o bölge ve arazinin durumuna göre senaryolar ürettim, bütün gece boyunca subay ve askerlerle görüşerek, onların hayal güçlerini hem kendileri hem de PKK gibi çalıştırmalarını istedim. Personeli ve birlikleri şahlandırmak için devamlı

düşünceler üretip notlar çıkardım. Karşı tarafın taktiği ve tekniği benim için yeni bir şey değildi. Gayrı nizami harp yer kürenin neresinde bu güne kadar 36 Unutulanlar Dişinda Yeni Bir Şey Yok

nasıl yapılmışsa, PKK'ya da o öğretilmiş, böyle eğitilmişlerdi. Bizim bunlara terörist, eşkıya, bölücü veya başka bir şey dememiz, eylemlerini farklı hale getirmeyecektir.

Hasmını iyi tanımlayamaz, teşhis edemezseniz ne gücünü ne de Laktiklerini kestiremezsiniz. Sonuçta da kendinizin nasıl örgütlenmesi ve nasıl savaşılması

gerektiğini çıkaramazsınız.

Birlikleri ve araziyi gördükten sonra ilk tespit ettiğim en önemli meseleler şunlardı:

Jandarma Karakollarının hemen hemen hepsi hiçbir askeri düşünce dikkate alınmadan kaçakçılık yollarını kapatacak gibi inşa edilmişti. Binalar çukurların, vadilerin, göçük alanların dibindeydi. Özel bir taarruz düzenlemeve hiç gerek yoktu. Roketatarları omuzlarında iki militan gelip birer roket atsalar, şansları iyi giderse bununla bile iyi sonuçlar alabilirlerdi. Böyle bir duruma mani olmak için karakola hakim bir veya iki yükseltiye gece emniyet timi (15-20 asker) çıkarıldığında ve hep aynı yere, aynı sürelerde çıkarıldığında ise devamlı gözetlendiklerinden PKK oraya sızıp kendi tabiri ile "orayı dar-beliyordu".

Bütün birlikler; komando, piyade, jandarma, savunma tedbiri almış durumdaydılar.

Tabur ve Bölük büyüklüğünde, 60 ayrı kışla, üs, mevki ve karakol kendi bulunduğu mekanda kendisini koruyordu. Gerçekte ise koruyamıyordu, çünkü birliğin büyüklüğü ne olursa olsun gece herhangi bir istikametten saldırıya uğruyordu.

Kime? Ne zaman? Nereden saldırılacağı tamamen karşı tarafın iradesine ve inisiyatifine kalmıştı. Hazırlanan avcı çukurları, mevziler, siperler ve hendeklerin çoğu koruma sağlayacağız derken, karşı tarafa sağlıklı bir gözetleme yapma ve ateş açma imkanlarını sınırlandırmıştı. Gayrı Nizami Harpte bu tarz bir savunma düzeni aslında askerin bulunduğu yerde ölümü beklemesinden başka bir şey değildir. Sürekli bekliyor olmak, bütün gece bulunduğunuz yere sızacak adamları

düşünmek, bir kaç hafta sonra insanda sinir sistemini paramparça eder. Bir an gelir, ne olacaksa olsun der ve kaderci olursunuz.

Hiç kimsede dışa vuran bir korku ve ürkeklik işareti yoktu ama durgunluk ve bezginlik hemen fark ediliyordu. Tam olarak ne yapılması gerektiğinde bir belirsizlik vardı. Gelinen durum ve koşullarda kanıksama belirgindi, ancak bulundukları psikoloji ile nereye kadar gi-dilebilineceğini sorguladığımda personelden umut ve ışık alabilmek söz konusu değildi. Bütün bu düşülen durumların da farkında oldukları söylenemezdi.



Bazı birliklerden PKK ile ilgili abartılı cevaplar almak mümkündü. Şemdinli'nin Derecik bölgesinde Jandarma astsubayına 1 km. gerisindeki Balkaya Dağı'nı

göstererek sordum:

- PKK'nın bu dağda kampı var mı?

- Var komutanım, 700 kişiler. Yanındaki askerlerden birine sordum:

- Sen ne diyorsun?

- 1500 kişi var. Bazı geceler Osman Öcalan beyaz aün üzerinde bu dağdan (Irak tarafındaki başka bir dağı göstererek) şu dağın üzerine atlıyormuş.

O bölgedeki Piyade Tabur Komutanı Kurmay Yarbaya (Bir ay sonra ayrıldı.

Generalliğe terfi etti ve sağlık nedeniyle rahmetlik oldu) sen ne diyorsun dedim:

- 300-400 kişi olduklarını değerlendiriyorum komutanım.

- Siz oraya hiç çıktınız mı?

- Hayır komutanım. Yedi yıldır çıkılmamış, bu bölgedeki Gerdi Aşireti devletten yanadır ve çok cesurdurlar, fakat orayı uğursuz sayıyorlar.

- Şu anda görünen, onlar ağacın üstünde siz altındasınız. Saçlarınızın tellerini bile sayıyorlar. Bu böyle sürüp gidecek mi? Sizin 600 askeriniz ve

ağır silahlarınız var. Etrafınızda basılmayan karakol kalmamış, burayı da geçen sene basmışlar. 28 şehit var. Küçük rütbeliler ve askerlerle konuşun, böyle saçma sapan şeyleri kafalarından çıkarsınlar, dedim.

Benimle gelen, Şemdinli'de bulunan Dağ ve Komando Tugay Komutan Yardımcısı

Piyade Albay Cahit'e:

- Cahit, buraya çıktığımızda göreceğiz, azami bir bölük kadar PKK'h olabilir (80-100 militan). Karşı tarafın propagandası ne kadar etkili görüyor musun? Eğer bunların dediği kadar militan bu dağda olsa, hiç durmaz buralarda ne varsa hepsini siler süpürürler. (Kısa bir süre sonra bu dağa taarruz ettik, tamamı 47

kişiymiş. 28'i yok edildi.)

"Yıldırımın çarptığı insan gök gürültüsünü duymaz."

Utku Paşa Temmuz'ıın ikinci haftası göreve katıldı ve komutayı Tugay Komutan yardımcısı Albay Nevzat'tan teslim aldı.





1 Temmuz - 5 Ağustos 1993 arasında meydana gelen olaylar şöyleydi: 2 Temmuz saat 17:00'da PKK Çukurca ilçesine hakim tepelerden şehre ateş açtı.

Karşılıklı müsademe üç saat sürdü.

3 Temmuz saat 23:40'da Şemdinli'nin Mezargediği bölgesinde arazide sahra düzenindeki Takviye Piyade Taburuna ağır silahlarla ateş açıldı. Çatışma 02:30'a kadar devam etti.

4 Temmuz saat 16:00 da Yüksekova-Yeşiltaş yolu kesildi.

9 Temmuz saat 17:00'da Yüksekova bölgesinde bir komando Çavuşu şehit oldu. Aynı

gün saat 23:45'de Çukurca Çığlı Sınır Karakoluna silahlı saldın yapıldı, iki jandarma eri şehit düştü.

11 Temmuz 20:45'de Çukurca Ormanlı mezrasına silahlı eylem yapıldı.

17 Temmuz ll:30'da Yüksekova bölgesinde arazide bir jandarma eri şehit oldu.

Aynı gün saat 14:30'da Çukırrca-Işıkh köyü yolunda bir sivil araç mayına çarptı.

19 Temmuz 02:00'da Şemdinli'nin Durak bölgesinde sahra düzenindeki 4 ncü Dağ ve Komando Taburunun emniyet timine saldırıldı. Dört komando eri şehit oldu. Bir Asteğmen ve altı komando eri yaralandı.

20 Temmuz 19:30'da Yüksekova Güven köyüne silahlı saldırı yapıldı ve iki köylü

kaçırıldı.

23 Temmuz 15:00'da Çukurca Pirinçeken köyü yolunda bir sivil araç mayına çarptı.

Bir vatandaş öldü, on vatandaş yaralandı.

24 Temmuz 14:30'da Şemdinli'de arazide bir komando eri şehit oldu. Aynı gün saat 23:00'da Hakkari vilayet merkezinin Kuzey Doğusuna silahlı saldırı yapıldı.

Çatışma mahalle aralarında, sonuçta ortaya bir şey çıkmadan dört saate yakın devam etti.

27 Temmuz saat 14:20'de Yüksekova'nın Kısıklı Jandarma Karakoluna gündüz gözüyle, üstelik ana karayolunun kenarında bulunan bir yere baskın yapıldı. Biri asısubay dördü er. beş kişi şehit oldu. Aynı gün saat 22:30'da Yüksekova'nın Karabey köyü silahlı saldırıya uğradı, üç köylü kaçırıldı. Saat 23:15'de gene Yüksekova Çobanpmar Jandarma Smır Karakoluna mensup bir er mayına bastı ve şehit oldu.

28 Temmuz saat 23:30da Hakkari'ye bağlı Kavaklı Jandarma Karakoluna silahlı

saldırıda bulunuldu.

1 Ağustos saat 14:20'de Yüksekova Yeşildere mezrasında bir jandarma eri şehit oldu. Aynı gün saat 23:40'da Yüksekova'nın dibinde bulunan Kamışlı Jandarma Karakoluna saldırı yapıldı, üç er şehit düştü. Saat 24:00 da da Çukurca'nın Serbest Jandarma Sınır Karakoluna

baskın yapıldı. On er şehit oldu. Bir subay, sekiz er yaralandı.

2 Ağustos saat 09:15'de Hakkari merkeze bağlı Taşbaşı köyü yolunda bir sivil araç mayına çarptı, bir Geçici Köy Korucusu şehit oldu, iki vatandaş yaralandı.

Aynı gün saat 14:00'da Şemdinli Aktütün Jandarma Karakolundan bir jandarma eri şehit oldu.

3 Ağustos saat 21:00'da Hakkari-Yeniköprü arasında Zap vadisinde bulunan tavuk çiftliğini basıp tesislere benzin dökerek 13.000 tavuğu canlı canlı yaktılar.

Saat 22:00'da Hakkari merkeze bağlı Bağışh köyüne silahlı saldırı düzenlendi.

Aynı gece 23:30'da Yüksekova Uzun-sırt Jandarma Karakoluna baskın yapıldı, bir üsteğmen ve yedi er şehit oldu.

4 Ağustos saat ll:00'da Çukurca bölgesinde bir komando eri şehit düştü.

5 Ağustos saat 22:00'da Yüksekova Esendere Jandarma Karakolu silahlı saldırıya uğradı.

Olaylar bunlarla da bitmiyordu. Her gece en az üç köy, iki karakoldan; uzaktan ve yakından bir silah sesinin duyulması, bir karartının yanlış algılanması

sonucu başlayan yardım çağrılarını içeren telli ve telsiz konuşmaları sabahlara kadar devam ediyordu. Özellikle köylerdeki korucular kendi durumlarının daha kötü olduğunu ispatlama gayretiyle ellerinden geleni yapıyorlardı. Burada her şey çığırından çıkmıştı. Tehlike her günün 24 saatinde ve her metre karesindeydi. Klasik bir savaşta böyle işkence olamazdı. Her şey sinir sistemlerinin dayanıklılığına bağlıydı. Dayanıldı olmak cesarete eş değerdi.

PKK'nın kayda değer bir kaybı yokken, bir ayda bulundukları yerde 40 asker şehit olmuştu. Bu sayının iki-üç misline yakın da yaralı vardı. İşin en ölümcül tarafı

ise personelin üzerinde yarattığı şok ve moral bozukluğuydu.

"Herkes kadar yaparsanız; Hiçbir şey yapmamışsınızdır."

Temmuz'un ikinci haftasıydı. Birliklerin durumlarını incelemeye devam ediyordum.

UH-1 helikopteri ile uçuyorduk. İki pilot hariç helikopterde altı kişiydik.

Yanımda, karargahtan Harekat Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Ahmet vardı. Kendisine:

"Pilotlara söyle, Yükseko-

mmimmm



va Güneyinden Alandüz'e/Oramar'a geçsinler, o bölgeyi tam olarak görelim" dedim.

Bu bölge eski isyanların da başladığı bir yerdi. İncelediğim bazı PKK belgeleri ve telsiz mesajlarında "1993 yılı sonunda Kürdistan meclisinin burada da açılabileceği" gibi zırva ifadeler ve değerlendirmeler geçiyordu. Söz konusu alan her birinin rakamı 3.000 metrenin üzerinde, Buzul, Rejgar, Tove, İzme dağlarının ortasında, içerisinde kanyonlar, derin vadiler, boğaz ve geçitlerin bulunduğu, tabanlarından akarsuların geçtiği bir bölgeydi. Güneye doğru kısa bir vadi ile Kuzey Irak topraklarına geçilerek PKK'nın orada bulunan Me-zi-Karyaderi (Avaşin) kampına bağlanıyordu. Alandüz'e

ancak dağların arasındaki dar geçitlerden girilebiliyordu. Hakkari'nin her tarafı öyle olmakla beraber burası

sanal olarak yaratılan korku filmlerini aratmayacak kadar vahşi bir^görünümdeydi. Daha önce bir taburla geçitlerden biri kullanılarak kenarlarından birine kadar yaklaşılmış, ne olup bittiği bilinmeyen bu bölgenin risk ve tehlikeleri düşünülerek geri dönülmüştü.

Hava çok sıcaktı. Helikopter doğudan vadi içerisinde uçarak Ora-mar bölgesine girdi. Pilotlar maksadı bildikleri için daireler çizerek bölgeyi incefememizi sağlamaya çalışıyorlardı. Bir kuyunun içindeydik. Camlardan j,örünen tek şey gökyüzüne doğru ucu görünmeyen kayalıklardı. Aşağıda PKK'nın sahiplerini kovduğu beş boş köy görünüyordu. Döne döne 9-10 tur attık. Ne kadar gizlemeye ve kamufle etmeye çalışsalar da iki köyü kullandıkları ve Rubarişin Çayı vadisinde yamaçları yararak toprak altına girdikleri belliydi. Saat 14:00 civarındaydı ve artık ayrılabilirdik. Pilotlar tecrübeliydiler, bir uyarıya gerek duyulmazdı.

Başlangıçta belli bir yükseklikte uçarken, son turlarda bu küçük helikopter daha aşağılarda uçmaya başlamıştı. Binbaşı Ahmet iç konuşma cihazını çıkararak iki pilotun arasına girip onlarla konuştu. Bir şey söylemeden yerine oturdu.

- Ahmet mesele nedir?

- Komutanım, aşırı sıcaktan helikopterin performansı düşmüş, bütün gücünü

zorluyorlar ama yükselemiyor.

- Güneye Irak'a açılan vadinin rakımı daha düşük.

- Orayı, Dilekli, Dibecik köyleri yönünü deneyecekler komutanım.

Pilotlar Güney istikametini iki kez denediler, çıkamadık. Bir kuyuda atlı

karınca gibi dönüp duruyorduk. Bekleyerek yapacak bir şey yoktu.

- Ahmet yaklaş, kulağını ağzıma daya (Helikopterin gürültüsünden normal konuşma anlaşılamıyordu). Pilotlara söyle, iniş yerini kendi-1993 Dönemi 41

leri seçecek; mümkünse bölgenin kenarlarında bir yer tercih etsinler. İner inmez, pilotlar da silahlarını almış olarak, benim peşimden geleceksiniz. İniş

yeri netleşirken sen Tugaya bildir, kışlada ne kadar helikopter varsa azami miktardaki timi bu helikopterin çevresine atıp emniyetini alsınlar. Biz

iyi bir ateş muharebesine girebileceğimiz mevkide olacağız, gelenlerle temas kurarız.

Tugaydakilere şunu ısrarla söyle, zaman her şey. Aşağıdakilerin ne olup bittiğini anlamaları da zaten 20-25 dakikayı alır.

- Emredersiniz komutanım.

Bu konuşma esnasında helikopter bir tur daha atmıştı. Binbaşı, pilot Yüzbaşı ve Üsteğmenle konuştu. Pilotların kasklarının öne doğru eğilip kalkması emri anladıklarının işaretiydi. Bir tur daha tamamlanmak üzereyken, güneydeki vadinin kayalıklarını sanki elimizi uzatsak dokunacakınışız gibi bir mesafede ve kulakları yırtan bir motor sesiyle helikopter kendini kuyunun dışına attı.

Hakkari merkezi ile arasında sadece bir dağ silsilesi bulunan Oramar/Alandüz bölgesinde PKK'nın meydan okurcasına bu derece tertiplenmesi ve kendisini çok rahat hissetmesi bütün olay ve eylemlerin yanında, akıl almaz bir şeydi. Kışlaya döner dönmez Tugay karargahında sürekli kalan Hava Kuvvetleri irtibat subayı/İleri Hava Kontrolörü vasıtası ile acil ve ani hava isteğinde bulunduk.

Teklif kabul edildi. Hedefleri gelecek uçaklara tarif etmek üzere ben, Binbaşı

Ahmet ve havacı Üsteğmen, bu defa Skorsky helikopteriyle uçaklardan 15 dakika önce hedef bölgesinin üzerine ulaştık. Hedefleri Binbaşı Ahmet de tarif edebilirdi. Ben dağlarda ve kayalık bölgelerde Hava Kuvvetlerinin etkilerini bizzat gözlerimle görmek için ekibe katıldım.

Uçaklara hedeflerin tarifini havacı Üsteğmei yapacağından bölge üzerinde birkaç

tur atarak kendisine yerlerini tek tek gösterdik. Tam planlanan zamanda ikişerli kol halinde dört uçak hedef bölgesine geldiler. Hava kontrolü Üsteğmen uçaklara hedeflerin tanımlat mı savaş pilotlarında hiçbir tereddüde yer bırakmayacak gibi yaptı. Böyle kayalık ve kesik arazide bir dakikayı dahi geçmeyecek süre içerisinde tarifin yapılması ve anlaşılabilmesi çok zor bir işti. Bu iş için helikopterin dar camlarından bakarak anlatılması ise başka bir sorundu. Üsteğmen cin gibi bir çocuktu. Bu görevini kan ter içerisinde helikopterin bir yanından diğer yanma koşarak büyük bir şevk ve coşkuyla yaptı. Faaliyet iki buçuk saat sürdü. Uçaklar bölgeden ayrıldıktan sonra hedefleri daha yakından görmek istedim. Bölge üzerinde 4-5 dairevi tur attık. Havadan dürbünle bile net olarak bir değerlendirme

yapabilmek mümkün değildi. Üç saate yakın bu alanın üzerinde sürekli dönüyorduk.

Bir ara helikopterin teknisyeni astsubayın kendinden geçtiğini gördüm. Başı

dönmüştü, kışlaya yaklaşıncaya kadar uyudu. Pistten karargah binasına yürürken pilot Yüzbaşı Ali'ye; "senin teknisyenin dönmekten başı döndü" dedim.

"Komutanım, ben bile şu anda yerçekimi olmayan bir boşlukta yürüyormuşum gibiyim. Sürekli onlarca saat bile uçsak bu duruma gelmeyiz" dedi.

"Acemi marangozun yongast çok ohtr.'

16 Temmuz 1993 gecesi sat 22:00 civarındaydı. Harekat Merkezinde çalışıyordum.

Karargah subaylarının büyük bir kısmı da buradaydı. Önce bir kaç kez silah sesi duyuldu, birkaç dakika içinde kışlanın her tarafını ateş sesi sardı. Subayların hepsi birden dışarı fırladılar. Artık silah seslerine insan sesleri de karışmıştı. Dışarı çıktım. Kışla nizamiyesine doğru bir kaç kişi koşuyor, sivil kıyafetli olan, nizamiyenin üzerinden geçecek şekilde havaya darbeler halinde ateş ediyor ve diğerlerine emirler veriyordu. Koşarak emir verenin yanına gittim.

- Sen kimsin, dedim.

- Ben Jandarma Özel Harekat Grubunda Astsubayım.

- Niye nizamiyeye doğru ateş ediyorsun?

- Oradan kışlaya sızabilirler.

- Şu anda kışlada tek silah sesi gelmeyen yer orası, nizamiyedeki askerler soğukkanlı ki bir şey görmeden ateş etmiyorlar. Seni böyle sivil kıyafetle bu karanlıkta görünce ne yapacaklarını biliyor musun? Üstelik elinizde de kaleşnikof tüfeği var. Bu silah) kim kullanıyor? PKK. Kendinizi öldürtmeden hemen binanıza dönün.

Bu arada bir kaç roketatar sesi duyuldu. Patlamalar uzaktan geldiğinden bizimkilerin attığı anlaşılıyordu. Kışlanın Kuzeyi ve Kuzey Doğusunda ateş

sesleri daha yoğundu. İki tip silah sesi vardı. Bunlar bizim kullandığımız G-3

piyade tüfeği ile PKK'hm kullandığı kaleşni-kof sesleriydi. Bazı subay ve astsubaylar da kaleşnikof kullandıklarından tansiyonu yüksek bu ortamda bizim mi, PKK'lıların mı, anlamak mümkün değildi. Bu durum personelde PKK'lılar kışlanın ortalarına kadar girmişler gibi algılanıyordu. Her yönden büyük yanlıştı.

Binaların arasından kışlanın kuzeyindeki mevzilere gittim. Burada ateş sesi kesilmişti. O kesimin sorumlusu Bölük Komutanı Yüzbaşı da oradaydı. Kendisine:

- İlk ateş nereden açıldı?
- Şuradaki nöbetçiler, diye 30 m. öteyi gösterdi. Oraya gittik. Aynı mevzide iki asker vardı.
- Neden ateş açtınız?
- Ateşi PKK açtı komutanım.
- Düşünmeden cevap vermeyin. Kaç namlu ağız alevi gördünüz?
- İki gibi geldi komutanım.
- Siz ne yaptınız?
- Ateşin geldiği yere bir şarjör boşalttık.
- Sizin ateşinizden sonra karşıdan ateş edildi mi?
- Hayır komutanım.

Harekat Merkezine döndüm. Subaylar da birer ikişer geldiler. İstihbarat Şube Müdürü Kurmay Yüzbaşı Harun'a:

- Kimdi bunlar?
- Doğudaki Berçalan yaylasından veya kuzeyimizdeki Karadağ'dan gelmiş
olabilirler.
- Acaba? Ne makineli tüfek, ne roketatar, ne havan kullandılar. Ne de çevredeki timlere sızma teşebbüsünde bulundular. Bu kadar zahmetsiz işi dağ kadrosu yapar mı?
- Milisler olabilir komutanım.
- Doğru. Bunlar şehirden, Hakkari'den geldiler ve bir saate kalmaz evlerinde olurlar.

Şu olay bile başlı başına, PKK'lıların cesaret ve kendilerine güven konusunda nerelere ulaştığının göstergesiydi. Bu ne cüretti? Taciz ettikleri yer, Dağ ve Komando Tugayının ana kışlasıydı. Böyle bir teşebbüste dahi, bunun bedelinin çok ağır olabileceğini beklemiyorlardı. İş bu duruma getirilmişti. Tüm personel sinirleri yay gibi gerilmiş halde sabahı yaptı.

¦"Vatan toprağı bir köylü aşkıyla ve saflığıyla sevilmelidir.'

19 Temmuz saat 02:00'da Şemdinli'nin Durak Jandarma Karakolu bölgesinde arazide konuşlanmış olan 4ncü Dağ ve Komando Tabu-v>

I 'V 4İH* t

44

runun İran sınırı istikametinde çevre emniyeti için mevzilenen timine PKK'nın saldırdığı haberi geldi. Ne olup bittiği tam anlaşılıncaya kadar sabah oldu. Gün ağarırken bölgeye gittik. Dört şehit, biri subay olmak üzere altı yaralı vardı.

Tabur Komutanı Piyade Binbaşı Atakan gözyaşlarına hakim olamıyordu. Taburun bir uçaksavar makineli tüfeği ile bir tanksavar topu da PKK'lılar tarafından götürülmüştü. Fevkalade hassas bir ruha sahip olan Atakan bunu namus meselesi görüyor ve kendini tutamıyordu. Onu bir kenara çekip, "Atakan, sana söz, bu silahlan bulup sana vereceğiz" dedim.

(Irak'a yaptığımız operasyonlardan biri olan Hakurk/Ejder operasyonunda bulduğumuz 268 adet yeraltı deposu, sığınak ve gömülerden çıkardığımız yüzlerce ağır ve hafif silahların arasında 4ncü Dağ ve Komando Taburunun uçaksavar ve tanksavar topu da vardı.

29 Eylül 1992 gecesi, PKK, yıllarca "bir avuç özgür vatan" dedikleri Şemdinli'nin Derecik bölgesinde bulunan Jandarma Karakoluna, ağır silahlar desteğinde 620 militandan oluşan bir kuvvetle taarruz etti. O gece Binbaşı

Atakan da bir Dağ ve Komando Bölüğü ile [160-180 asker] bu karakolda bulunuyordu. PKK ile mücadele tarihinde ilk kez böyle bir gücün bir noktaya toplandığı görülmüştür. Saldırı Kuzey Irak topraklarından başlamış, önce emniyet timlerine sonra da bir dalga halinde karakola çarpmıştır.

Derecik olayı da bu bölgede işlerin nereye geldiğinin açık göstergesidir. İki taraf boğaz boğaza birbirine girmiş, cesaretlendirici haplar almış olan militanlar çıldırmış gibi saldırmışlardır. Gün ağarınca dahi çatışmayı kesip çekilmeyen PKK'lıları, bölgeye gelen kobra helikopterleri açık alanda yakalayarak top ve makineli tüfek ateşine tutmuştur.

Derecik Karakolunun çevresinde 116 PKK'lı cesedi toplanmıştır. Bu saldırıya katılıp sonradan teslim olan üç militan da; çatışma alanında kaçırdıkları öîüleı

ile yaralı iken sonradan ölenlerin toplam sayısının 86 olduğunu söylemişlerdir.

Derecik Karakoluna saldıran 620 militanın 202'si yok edilmiştir. PKK'ınn büyük bir hezimetle biten bu saldırısını merkez karar üyelerinden Nizamettin Taş

yönetmiştir. Bu olaydan sonra suçlu bulunarak görevden alınmıştır. Aynı şahıs 1994'de bu defa hareketli alay komutanı olarak karşımıza çıktı ve aynı hataları

gene yaptı. Hareketli alay denilen PKK gruplarının başına gelenler olay tarihi gelince anlatılacaktır.

Derecik çarpışmalarında biri subay olmak üzere 28 Dağ ve Komando kahramanı şehit olmuştur.)

1993 Dönem! 45

"Doğal bir içtenlik olmazsa amacınız gerçekleşmez.

Çünkü Tanrı yardım etmez.

içtenlik, amacınızın cam ve ruhudur."

23 Temmuz 1993'de Başbakan ve Genelkurmay Başkanı'nın Hakkari'yi ziyaret edeceği konusunda bir mesaj geldi. Şemdinli'nin Güneyindeki İran-Türkiye-Irak sınır sıfır noktasında bulunan Mezarge-diğine gidileceği ve orada brifing verileceği belirtiliyordu.

O bölgede takviye piyade taburlarından biri vardı. Muharebe koşullarına göre düzenlenmiş olduğundan doğal olarak şekilcilikten uzaktı. Fakat bunun anlatılması ve anlaşılması işin içinde olmayan için zordur. Mezargediğine giderek, gelecek kişiler için çadır ve diğer idari tesislerin nereye kurulması

gerektiğini, o gün nasıl bir tertip alınması lazım geldiğini söyledim ve bizzat gösterdim. Taburun malzemeleri ancak kendilerine yeterliydi. Temmuz ayında bulunulmasına rağmen personelin giysileri kışlık malzemelerdi. Kazakları, yün çamaşırları, parkaları iç içe giyerek soğuktan korunmaya çalışıyorlardı. Tabur hemen güneyinde bulunan Hakurk'a bakan 2.801 rakımlı tepe ile doğu ve batısında bulunan rakımları 3.000 metrenin üzerindeki dağlarda 24 saat esasına göre emniyet timleri çıkarüyordu. Tabur Komutanı bu timlerden bir uzman erbaşın geçen hafta el parmaklarında donma emareleri görüldüğünü söyledi. Emniyet timlerinin bulundukları yerlere erzak ve mühimmat götürebilmek için civardaki köylerden katırlar kiralamışlardı.

Geniş bir heyet 23 Temmuz öğleden önce Dağ ve Komando Tugayının kışlasına geldi.

Tugay Komutanı Utku Paşa kendilerini tören birliği ile karşıladı. Buradan Mezargediğine gidildi. Başbakan ve Genelkurmay Başkanından başka bazı Bakanlar ile üst düzey bürokratlar ve medya mensupları da vardı. Brifingler verildi.

Herkes memnun, mesut, huzurlu ve sanki batıda bir ilçede parti kongresi yapılıyormuş veya bir tesis açılıyormuş gibi birbiri ile şakalaşıyordtı.

Bu gelişin maksadını, yıllar önce işler kötü gitmeye başladığında herkes anlayabilirdi. Çok fayda sağlamasa da bir parça iyileştirmeye katkısı olabilirdi. Artık gün, o gün değildi. Geçmiş ola, PKK'nın geldiği seviye mesaj verme mesaj alma gibi sıradan şeyleri umursayacak halde değil, dişe diş göze göz süren gayrı nizami harpti. Zaman ne mesaj ne de nutuk zamanıydı. Buraya gelişin etkisi çarpışan askerler



için, mermi ve roket, başının üstünde patladığında sabun köpüğü bile sayılmazdı.

Ben hiçbir şey hissetmiyordum. Çadıra da girmedim. Gelen insanlar sadece fizik olarak buradaydılar, ruhları kesinlikle burada değildi. Bunu hal, hareket, konular ve konuşmalardan anlamak için derin bilim sahibi olmaya ihtiyaç yoktu.

Herkes helikopterlere binip güle oynaya ayrıldı. Orada kaldım. Gruplar halinde ve tek tek subaylarla konuştum. Hepsi sanki bir saat önce burada bulunanları hiç görmemiş gibiydi. Efe yaradılışlı biri olduğu her halinden, silah, mermiler ve bıçağını kuşanmasından anlaşılan bir piyade üsteğmeni: "süsü ve kendimizi kandırmayı ne kadar seviyoruz değil mi komutanım?" dedi ve devam etti

"Karadağ'daki timden biraz önce indim, sakalım için kusura bakmayın".

Hava kararmak üzereydi. Bir müddet dört askerin iki katin yedek-leyerek Irak topraklarındaki Hakıırk kampına bakan 2.801 rakımlı tepedeki time akşam yemeği götürmek için dağa tırmanışlarını izledim. Katırlar kayalıklara hiç sorun çıkarmadan ürmanıyor ve askerlerle tam anlaşmış göriinüyorlardı. Tabur Komutanına:

- Bu askerler daha önce binek veya yük hayvanlarıyla uğraşmışlar mı?

- Ne gezer komutanım. Katırı ilk defa burada gördüler, ama birbirlerine çabuk kaynaşülar.

O gece Şemdinli'de kaldım. Müteakip günlerde PKK saldırılan bize daha büyük acılar verecek şekilde artarak devam etti.

"Klasik olmayan savaş türü, sokak kedisinin
kurnazlığı ve ustalığına sahip olmayı,
mantık yürütme ustalığı, yüksek zeka ve kavrama
yeteneği gerektirir."

24 Temmuz saat 13:00 civarında çalışma odamdan Harekat Merkezine indim. Ana telsiz ve el telsizleriyle herkes konuşuyordu. Konuşmalarda jandarmalar, korucular, telsiz operatörleri vardı. Karargah subayları heyecanlı ve sevinç
içerisindeydi. İstihbarat Şube Müdürüne:

- Durum nedir?

- PKK'lı bir grupla temas sağlandı komutanım.

1993 Dönemi 47

- Kim? Nerede?

- Üzümcü köyü korucuları Geven Dağı eteklerinde. Köylerine her an saldırı
bekliyorlarmış, kendi inisiyatifleriyle bugün Geven Dağı bölgesine operasyon düzenlemişler.

Bu köy Hakkari merkeze 15 km. uzaklıkta, çaüşma yeri de 10 km. mesafedeydi.

- Kendi başlarına bir sonuç alabilirler ini?

- Bu aşiret iyi savaşçıdır komutanım. Çok şehit verdiler, bunun öcünü almak istiyorlar.

- İl Jandarma Alay Komutanının haberi oldu mu?

- Oldu. Temas zaten 10 dakika önce sağlandı. O da çatışmayı takip ediyor.

Korucuların başlangıçtaki konuşmalarından her şey iyi gidiyor görünmekteydi.

PKK'lılar sıkıştırılmış, kurtuluş çareleri kalmamıştı. Telsizlerden gelen silah sesleri insan seslerini basünyordu. Karargah subayları sevinçle korneti başı ve diğerlerine neler yapması gerektiğini söylüyor, onlar da ballandıra ballandıra anlatıyordu. Çatışmanın birinci saati arkada kalmışken korucu telsizlerinin birinden "yandım" diye bir feryat geldi. Sesin sahibi korucu

başının kardeşiydi ve bir ayağını daha önceki çatışmalardan birinde kaybetmişti. Daha da ilginci PKK'hlara en yakın, en ileri hatta o vardı. Harekat Şube Müdürü Kurmay Binbaşı

Ahmet'e:

-Jandarma Alay Komutanı bir tedbir düşünüyor mu?

- Komutanım korucular yardım istemiyor.

- Konuşmaları ben de duyuyorum. Karışmamak için de kendimi zor tutuyorum. Bu korucuların keyfine bırakılacak iş mi? 25-30 korucu ellerindeki hafif silahlarla militanlara ne yapabilir? Yapsalar da ne kadar yapabilirler? Buraya geldiğim günden beri gördüğüm en iyi fırsat; adamlar bulunmuş, iyi kötü yerlerine mıhlanmış, üstelik gündüz.

- Ben İl Jandarma Alay Komutanı ile görüşeyim.

O sırada Alay Komutanı aradı; iki tim hazırladığını, helikopter verilebildiği taktirde, Alay Komutan yardımcısı Yarbay Şerafettin'i çatışma bölgesine gönderebileceğini söyledi. Helikopterler kısa sürede iki timi çatışma yerine yakın bir yere attılar. Yarbay büyük özveri ile, bir ayağı olmayan buna rağmen herkesten önde çarpışan yaralıya ulaşmak için kayalıkların içerisinde debelendi, fakat olmadı. Bu arada başka bir korucu şehit oldu, iki korucu yaralandı. Ayağı

olmayan yaralı korucu öyle bir yerdeydi ki ne tam görülebiliyor ne de ateşle yardım edilebiliyordu. Son ana kadar soğukkanlılığını kaybetmedi, elin-

Vp^T-v'1

.' S, 1. ,

la*'""-'

L«.' -¦*¦



deki telsizle PKK'lılarm kendisine 5-6 metre yaklaşıncaya kadar, her hareketlerini bildirdi. Son cümlesi, "her tarafım sarıldı" oldu.

Korucuların operasyonu iki şehit, iki yaralı ile son buldu. Ölü veya yaralı

herhangi bir PKK'h bulunamadı. Karargahta herkes üzüntülüydü. Ölümlere alışkın subaylardı ama tek ayaklı, cesur bir adamın ölümünü kendi ağzından dakika dakika soğukkanlılığını koruyarak anlatması herkesi derinden etkilemişti.

Bu sonuç üzûnUılüydü; fakat bundan daha fazla üzülünmesi gereken aleni bir şeyi düşünüp, görememekti. O da şuydu: Çatışma yeri, bulunduğumuz kışla da ihtiyat olarak bulunan Jandarma Özel Harekat Grubuna (200 seçme asker) 15 dakikalık uçuş

mesafesinde, Hakkari Batısında Geçitli bölgesinde arazide üslenmiş olan 2 nci Dağ ve Komando Taburuna (ağır silahlarla donatılmış 700 komando) 10 dakikalık havadan intikal uzaklığındaydı. Olmayan bir şey olmuş, PKK grubunun arazide yeri tespit edilmişti. Korucular da PKK ile temas sağlayarak kendi işlerini iyi yapmışlardı. Ötesini bir çok sebepten dolayı onlar yapamazdı. Şimdi sıra bizdeydi ve yapılacak şey dağ komandoları ile PKK grubunun üzerine kara bulut gibi çökmekti.

Bu kalıplar yok mu? Bürokratik kafa; esnek olmayan, hür düşünceyi hapseden, ruhları kafese, sokan. Tüm faaliyetlerde esas düşman işte buydu. Ateş etmeyen, gürültü çıkarmayan, bu musibet; aslında, canlıyken bile insanı öldürüp iğdiş

eden, işe yaramaz hale getiren, felaketlere sürükleyen en büyük düşmanın ta kendisiydi. Savaşılacak ve mutlaka kazanılması gereken işte buydu. Savaş veya barış, her alanda bu hastalıkla mücadele edilmeliydi. Düşmanı yaratan da, onun hesabını kısa sürede görememiş olmanın sebebi de gene buydu. Toplum yaşamında kötü giden bütün faaliyetlerin nedeni; kalıpçılık ve sıra-danhktı. Kınlamayan kalıplar muharebede insanların ölüm sebebiydi. Kalıpları öldürmeliydik. Aksi halde onlar bizi öldürüyordu.

Tutkudan başka hiçbir şey ciddiye alınmamalıdır.'

27 Temmuz saat 14:20'de Yüksekova 10 km. doğusunda, Yüksekova ile Iran siyasi sınırı arasındaki ana yolun kenarında bulunan Kısıklı Jandarma Karakoluna saldırı yapıldığı haberi ulaştı. Çatışma kısa sürmüştü. Biri astsubay, dördü

asker beş şehit vardı. Anayol kenann-



daki karakola gündüz gözüyle böyle bir eyleme kalkışacak kadar meydan okuyorlardı. Karakola giderek bir tepeye çıktım. Asteğmen kaçtıkları yön olarak Mor Dağı gösteriyordu. Saldırı personel karakol civarında günlük işlerini yürütürken şok şeklinde yoğun bir ateşle başlamış ve azami 20 dakika sürmüştü.

Yüksekova'dan komando ve jandarma birlikleri gelmiş, yakın civarı tarayıp karakol bölgesine dönmüşlerdi. Kaçan militanları takip etmek gene yoktu.

Yüksekova'daki 1. Dağ ve Komando Taburunun kışlasına döndüm ve gece boyunca subaylarla görüştüm.

Üç gün sonra bu defa Yüksekova'nın yedi km. güneyindeki dümdüz bir ovada bulunan Kamışlı Jandarma Karakoluna eylem yapıldı ve üç jandarma eri de burada şehit oldu.

Bir öğleden sonra Utku Paşa ile birlikte Hakkari'ye indik. Kışla şehir arası İ2

km.lik bir dağ yoluydu. Şehir 1700 metre rakımda, kışla ise 2600 metre yükseklikteydi. Utku Paşa bana lojmanları ve komutan konutunu göstermek istiyordu. Lojmanlar şehrin güneyinde prefabrik barakalardı. Bunlar piyade tüfeği atışlarına bile dayanıksızdı. Bazıları uçaksavar ateşine maruz kalmış, bir taraftan giren mermilerin bazıları duvardan çıkamayıp kalmışlardı. Tek katlı

bu barakalar Tugay 1984'de Bolu'dan Hakkari'ye intikal edince, askeri birlikler tarafından inşa edilmişti. Lojmanların etrafı ağır silahlar dahil çepeçevre mevzilerle çevrili ve askerlerin elleri tetikteydi. Bu sahayı hemen yanındaki upuzun konik bir tepede gene ağır silahlarla donatılmış, 20 kişilik bir komando timi gözetliyor, bir tehlike anında tehdidin geldiği istikamete ateş

açıyorlardı. Subay ve astsubayların büyük bir kısmının eş ve çocukları

yanlarında değildi. Yüksekova, Şemdinli ve Çu-kurca'da da aynıydı.

İncelendiğinde görünen şuydu; ailesi ve çocuklarını Batıda bırakabileceği uygun bir yeri olanlar ailelerini yanlarında getirmemişlerdi. Bir bakıma iyi bir durumdu, çünkü lojman sayıları yetersizdi, üstelik şehirde kirada oturulacak do^ru dürüst ev bulmak hemen hemen imkansız, aynı zamanda da emniyetsizdi.

Utku Paşa prefabrik tek katlı konutu gösterdi ve bazı önerileri oldu: "Aynı

odada yaünayıp, her gece farklı odalarda yatmamı, hiç değilse hafta sonlan gündüzleri de burada geçirmenin sinir sistemim için iyi olacağını, kışla havasından kurtulabileceğimi, gece saat 21:00'den sonra mutlaka telefonların fişini çıkarmamı, aksi halde PKK'h erkek ve kadınların arayarak hakaret edip, propaganda yaptıklarını" söyledi.

- Bunlar nereden arıyorlar komutanım?

.¦,-,*.

iiiii

t ¦" *. "ît-ı.-:a
1. 4-1. M - ^- 4 » '

f:>j^
l-ı>, »« - - .



- Her yerden arayabilirler, muhtemelen evlerden.
- Sabaha kadar arıyorlar mı?
- Hiç ara vermeden sabaha kadar arıyorlar.
- Hep aynı kadın ve aynı erkek mi?
- Hemen hemen aynı kişiler sayılır.
- Sizin gece burada olduğunuzu nasıl biliyorlar? Siz buraya gelince ast birlik komutanları mecburen sizi evden arıyorlar değil mi?
- Tabii..tabii..
- O kadın ve erkek Hakkari PTT'sinde komutanım. Bu işi de gece nöbetlerinde yapıyorlar.

(Tugay komutanı olduktan 2-3 gün sonra PTT'deki bu şahıslara suç üstü yapıldı.

26 aylık görev süremde şehirdeki konuta gitmeye ne zamanım ne de fırsatım oldu.

Kurmaylar benim iki yılı aşkın görev süremde konutta sadece 13 gece kaldığımı

kendi aldıkları notlardan söylediler. Kuzey Irak ve yurt içinde çok uzun süren muharebeler dışında karakollar dahil kaldığım her yerde PTT telefonları vardı; hiç kimse beni aramadı.)

"Gevşek beden, gevşek zihne neden olur."

1 Ağustos saat 01:00'da, Çukurca'nın Serbest Jandarma Sınır Karakoluna PKK'nın saldırdığı haberi geldi. Bu karakol Hakkari'nin 220 km.lik Irak sınırının en batısında Şırnak'a komşuydu. Saldırı başladığında çalışma odamdaydım. Harekat Merkezine indim. Gelen haberler karma karışıktı. Bölük Komutanı Üsteğmen de karakolda kalıyordu. Önceleri Bölük Komutanı parça parça bilgiler verebiliyordu fakat sonradan onunla da görüşülemedi. Çukurca Jandarma Sınır Alay Komutanı ve bu bölüğün bağlı olduğu Köprülü Sınır Tabur Komutanından gelen bilgiler insana bir şey anlatmıyordu. Bu da işlerin kötü gittiğinin açık belirtisiydi. Alay Komutanı "Çukurca'daki Jandarma Komando Taburu ile Köprülüdeki tabur

merkezinden takviyelerin' gittiğini, ancak vadiden geçen tek yolun PKK tarafından mutlaka mayınlandığı ve pusu kuıııldıığu düşünülerek, karakola hızla ulaşmanın zor olduğunu" söylüyordu.

Çatışma güneş doğuncaya kadar sürdü. Utku Paşa kışlaya erkenden geldi ve helikopterle Serbest Karakoluna gittik. Her yer pelperişan-1993 Dönemî 51

di. PKK karakola 1 km doğudaki bir tepede mevzilenmiş olan emniyet timine saldırmıştı. Tim tamamen şehit olmuş ve yaralanmıştı. On asker şehit, biri subay 9 asker yaralıydı. Şok ateşi hem timin olduğu tepeye hem de karakola aynı anda başlamıştı. Çok miktarda roket ve havan mermisi kullanmışlar, bu şaşkınlık ve sinme anında da mevziin içine girerek nerede ise her askerin üzerine onlarca mermi sıkmışlardı. Karakolun 30 m. güneyinde bir çatakta iki militanın cesedi vardı. Bunları kimin vurduğunu merak ettim ve askeri buldum. "Kendi mevziimi hiç

terk etmedim, hep bana verilen sorumluluk sahasına baktım, hiç ses çıkarmadım.

Vuruldukları yere geldiklerinde, benim istikametimde kimse yok sanarak ayağa kalktılar, tetiğe bastım" dedi.

Her şey ama her şey işte bu basit gibi görünen sözcııklerde saklıydı. Bu çocuk hiç telaş göstermemiş ve neticesini almıştı.

Timin mevzilendiği tepeye çıktım. İnanılır gibi değildi. Burası bir mevzi değildi; karyolalar, battaniyeler, tüpler, çaydanlıklar, kapkacak, radyo her şey vardı. Yerlerde bol miktarda her marka sigara izmariti mevcuttu. Burası bir müsademe, çatışma maksadıyla bütün dikkatlerini toplayarak hasım ve düşman beklenen yer değil, tersine gel bizi topluca yok et der gibiydi. Hakkari'de her metrekarede bela dolaşıyordu, ama bunların da dereceleri vardı. Serbest Karakolu tehlikeli, çok tehlikeli, en tehlikeli derecelendirmesinde, son sıfata sahip olan yerlerden biriydi. Batısında Şırnak vardı, oradakiler kendi dertleriyle uğraşıyorlardı. Güneyindeki Irak topraklarında ise doğu batı istikametinde uzanan ve sanki denizin üstüne çıkmış balina gibi duran dağ, PKK'nın Metinan kampıydı. Saldırıyı Barzani'nin bölgesi olan Metinan kampından gelen grup veya grupların yaptığı gün gibi aşikardı. Ağır silahlarını da dağ yollarından katırlarla getirmişlerdi. Çatışmada karakolda bulunan korucuların bazıları

grubun bir bölümünün hayvanlarla güneye gittiklerini görmüşlerdi.

Bölük Komutanı Üsteğmen askerlerine aşırı düşkündü. Yeni atanmıştı ve bir aydır görevdeydi. Çok üzgündü; bu gece her şeyi daha iyi anlamıştı.

İki yıl bu karakolda geceyi gündüze katarak çalıştı. Sonradan Serbest'de başka olaylar da oldu. Bu subayın saçlarını her karşılaştığımda daha çok beyazlamış görüyordum.

1995 Temmuz'unda, iki yıl sonra, görevden ayrılırken ise, tamamı bembeyazdı.

52 Unutulanlar Dişinda Yenİ Bir Şey Yok

"Titrek ve ürkek adımlarla yol gidilmez."

3 Ağustos günü Olağanüstü Hal Bölge Valisi Hakkari'ye geldi. Akşam, OHAL Valisi, Hakkari Valisi, Utku Paşa, ben ve bir kaç bürokrat şehirde bulunan askeri gazinonun bahçe kısmında yemek yedik. Konuşmalar arasında PKK ile ilgili tek konu; önümüzdeki hafta örgütün Diyarbakır'dan Hakkari'ye kadar olan bölgede kepenk ve kontak kapama eylemiydi. Buna nasıl mani olunacaktı? Çare neydi?

Herkes bir şeyler söylüyor fakat bir türlü tam bir sonuca ulaşamıyorlardı.

Burada her taraf alev alev yanarken kontak ve kepenk işi en kritik konuydu!

Konuşmalara katılma gereği duymuyordum ancak, lastik gibi uzadıkça uzadı.

Dayanamadım:

"Her şey o kadar açık ki; konuşarak varılacak bir yer yok. Adamlar kendi otoritelerinin devlet otoritesinin üstünde olduğuna eylemleriyle halkı

inandırmışlar. PKK ne talimat verirse onu mutlaka uygulayacaklardır. Çünkü, yapmazlarsa en azından bir kısmı başlarına ne geleceğini biliyor. Halk başlarına gelecek olanlara şu dönemde bizim engel olamayacağımıza da inanmış durumda, içinizden biri dükkan veya araç sahibi olsa, farklı ne yapabilirdi ki? Bu soruyu kendimize sormalıyız.

Acil diye konuşulan bu konu, cereyan eden durumların karşısında yirminci sırada bile yer alamaz. Bir şey acilse bilinsin ki geç kalınmıştır. Kimse bulutları

yelpaze ile dağıtamaz. İnsanlar şunu bilmeli, eğer eylem günü kim dükkanını

açmaz, aracını çalıştırmazsa, bir daha hiçbir şeyi ne açabilir, ne de çalıştırabilir. Fakat bu safhada halk bu söyleme itibar etmez. Neden? Çünkü bu vilayette evin orta direği kırılmış" dedim.

Bir Kurmay Albay konuşuyordu, mülki erkan hiç sesini çıkarmadı. Ama Utku Paşa alındı. "Pamukoğlu Albayım bu işler öyle olmuyor" dedi.

"Komutanım bu işler bekleyerek, konuşarak hiç olmayacak. Biz Türkiye'nin 80

vilayetine 20 yaşındaki çocukların cesetlerini gece gündüz göndermeye devam mı

edeceğiz? PKK bu toprağın her karışında Türk Milletine ve O'nun Ordusuna meydan okumayı sürdürsün mü? Savaş bir gaddarlıktır; hiç kimse ve hiçbir zaman dilimi onu zarifleş-tiremez. PKK bunu uyguluyor. Muharebenin doğasına uygun hareket edilmezse, işte millet böyle 10 yıl acı çeker, daha yıllarca çekece-1993 Dönemî 53

ği de ortada. Geçen zaman içerisinde, milletin yetki verdiği bu işi halletmekten sorumlu^ kim ve hangi kurum varsa, herkes geç kalmıştır" dedim.

Kimse Cevap vermedi. Üzerinde hiçbir giysi bulunmadan dolaşan biri vardı ve kimse bir türlü,."beyler bu adam üryan" diyemiyordu. Ben de bunu hiç

anlayamıyordum.

Yemek devam ederken saat 22:00'da bulunduğumuz yerden 10 km. uzakta Zap Vadisinde ana yolun kenarında bulunan Devlet Üretme Çiftliğinin PKK tarafından yakıldığı, aynı güzergahtaki Bağışlı köyüne de silahlı saldırı başladığı haberi geldi. Militanlar çiftlikteki altı görevliyi bertaraf ederek, barakalara benzin döküp içerlerinde bulunan 13.000 tavuğu, hayvanların çığlıkları arasında cayır cayır yaktılar.

Yemek bitti, ben kışlaya çıktım. Harekat Merkezine uğrayıp çalışma odasına geçtim. Saat 02:00'da Yüksekova'daki Tugay Komutan Yardımcısı Piyade Albay Bülent aradı:

- Komutanım, Uzımsır t Jandarma Karakolu saldırıya uğradı.

- Utku Paşaya bilgi verdiniz mi?

- Konutu birkaç kez aradım, cevap alamadım.

- Bu karakol size 6-7 km. mesafede Yüksekova-Şemdinli yolu üzerinde değil mi?

- Biz mermi seslerini duyuyoruz. Atılan roket ve havanlar da gökyüzünü

aydınlatıyor, dedi.

- 1 nci Dağ ve Komando Taburu sizin yanınızda değil mi?

- Bütün bölükleri kışlada.

- Daha ne bekliyorsunuz, derhal hareket edin.

- Komutanım yolu mayınlanmışlardır ve mutlaka pusu vardır.

- Bülent Albayım dümdüz ovada yoldan gitmeniz şart mı? Araçla gitmek şart mı?

İnsan bu mesafeye koşarak gider. 1.000 komando kendinden 6-7 km. ötedeki bir karakolda çarpışan 70-80 askeri uzaktan mı seyredecek?

- Tabur zaten hazır komutanım.

- Daha ne bekliyorsunuz? Albayım, Tabur Komutanı Binbaşı Va-hit'e söyle; rüzgar olacak, rüzgar yetmez; kasırga gibi esecekler.

Uzunsırt Karakolundan Şemdinli istikametinde 10 km. uzakta da 4. Dağ ve Komando Taburu ordugahtaydı. Tabur Komutanı Binbaşı Ata-kan'ı buldum:

- Atakan senin 10 km. Kuzeyinde, anayol üzerinde Uzunsırt Karakolu saldırıya uğradı. Mayın, pusu var gibi kötü alışkanlıklar dinlemem. Nasıl gidersen git, ama şimşek gibi git.

¦ -, rv~'ii

~$ft

I



- Emredersiniz komutanım.

Aşağıya Harekat Merkezine indim. Beklemekten başka yapacak bir şey yoktu. Sabah olurken rapor geldi. Karakoldan bir üsteğmen, bir uzman çavuş, altı er olmak üzere sekiz şehit, bir o kadar da yaralı vardı. Her iki tabur da güney ve kuzey istikametlerinden karakola ulaştıklarında PKK lılar çatışmayı keserek çekilmişlerdi. Utku Paşa ile Uzun-sırt'a gittik. Saldırı karakolun Batısındaki emniyet timine yapılmıştı ve zayiat oradaydı. Üsteğmen İsmet ise Yüksekova Jandarma Komando Bölüğünün Komutanıydı. (Topçu üsteğmeniydi ama bu bölüğe atanmıştı. O dönemde jandarmayı takviye için çok miktarda K.K.K.'lığına mensup subay ve astsubay jandarma görevlerine verilmişti.) İsmet bölüğünün bir timinin bulunduğu bu karakola gelerek kendi askerlerini görmek istemiş ve gece de orada kalmıştı. Saldırı sırasında eyleme manız kalan timin bulunduğu yerin tam tersi istikametinde olmasına rağmen saldırı altındaki askerlere yardım etmek için bulunduğu mevziden çıkarken, atıldığı hedefi bulamayan serseri bir roket boğazına saplanmıştı. Aynı mevzi çukurunda bir de uzman çavuş vardı. Olayı

saniye saniye yaşar gibi anlattı. Aynı mevziye girdim ve karşı taraftarı üzerime ateş ediliyormuş gibi çıktım. Uzmana sordum:

- Böyle mi çıktı üsteğmeniniz?

- Hayır komutanım, beline kadar yükselmişti. Siz süründünüz. Sinir sisteminin kontrolü dışında, muharebe teknikleri aslında çok

basit alışkanlıklardı. Fakat bu basit şeyleri yapmak, her zaman ve herkes için çok zor olmuştur.

Gece karakolda 5-6 korucu da vardı. Bunlardan birinin söyledikleri, insanı

çileden çıkarmaya yetiyordu: "Emniyet timini çok kısa bir zamanda telef ettikten sonra 10-12 PKK'lı orada halay çektiler kumandanım".

Saldırıya uğrayan tepeye çıktım. Burası bir mevzi ve muharebe yeri değil, karyolalar, yataklar, battaniyeler, çaydanlıklar, sigaralarla bir gecekonduyu andırıyordu. Her yerde aynı, kabul edilemez hatalar vardı. Odaya benzeyen çukur darmadağınıktı. Erlerden birinin defteri yerdeydi. El yazılı bazı adresler, bir iki telefon numarası, küçük paralara ait hesaplarla birkaç mani ve türkü sözü

vardı. Bunlardan biri:

"Eledim eledim höllük eledim Aynalı beşikte canım, bebek eğledim Büyüdü de gitti, asker eyledim Gitti de gelmedi canım, buna ne çare. "

1993 Dönem! 55

Karakola döndüm. Komutayı almaya gelen üsteğmene defterdeki ismi söyledim.

- Bu çocuk şehit mi? Yaralı mı? Listeye baktı.

- Şehit komutanım.

- Defterini sana veriyorum. Şahsi eşyaları ile birlikte mutlaka ailesine ulaştıracaksın.

- Baş üstüne komutanım.

Akşama doğru kışlaya döndük, Harekat Merkezine geçtim. Subaylar "hayırlı olsun komutanım" demeye başladılar. "Nedir hayırlı olan?" Kurmay Başkanı "Haberlerde TV ve radyolar söyledi, Tuğgeneralliğe terfi ettiniz" dedi. Bu haber üzerine benden mutluluk belirtileri umdukları anlaşılıyordu ki göremeyince şaşırmışlardı. "Hiçbir değişiklik göstermediniz komutanım" dediler. "Şu geçen bir ayda görüp yaşadıklarımız, insanı, insanların icat edip kullandıkları sıfat ve unvanların ne kadar anlamsız olduğunu çok iyi gösteriyor. Rütbeyle, nişanla yapılacak bir şey yok. Her şey insanın

yaratılışı ve yüreğiyle ilgili. Unvan olunca meziyetlerin mi artıyor? Sen neysen O'sun".

Resmi tebliğ bir gün sonra geldi. 30 Ağustos 1993'den itibaren Tuğgeneralliğe terfi ediyor, Dağ ve Komando Tugay Komutanlığı ile Hakkari İç Güvenlik Komutanlığına atanıyordum. 45 yaşındaydım. Utku Paşa devir teslim gününü üç gün sonra 7 Ağustos olarak tespit etti ve sancak devir teslim hazırlıklarına başladı.

7 Ağustos öğleden önce OHAL Valisi, Jandarma Asayiş Komutanı, diğer mülki ve askeri erkanın hazır bulunduğu törende sancak devir teslimini yaptık. Saat 14:00

civarında misafirler ayrıldı. Korgeneral Hasan Kundakçı, helikoptere giderken kulağıma: "Pamukoğlu, 274 korucu tüfeklerini senin nizamiyenin önüne atıp gitmişler, bu çok kötü bir işaret" dedi. "Haberim var, hepsine çare bulacağız"

cevabını verdim.

Saat 15:00'da da Utku Paşayı Van hava alanına gitmek üzere Alay Komutanları, Tugay Komutan Yardımcıları, bu kışlada bulunan bütün subay ve astsubayların katılımı ile yapılan askeri törenle uğurladık. Utku Paşa nezaket ve centilmenliği ile örnek bir kişiliğe sahipti. Türkiye'nin bu en uç köşesinde yaşadıkları ve taşıdığı sorumluluk sinir sistemlerini ve kalbini yıpratmıştı.

Tek başına bir general ve yalnız bir insan olarak zamandan, mekandan, çağından çok uzak yaşadığı yerlerden ayrılırken vedalaşma anı hüzünlü oldu.

Harekat Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Ahmet'i çağırdım. "Bölgedeki Kara Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığına mensup teğ-


menler dahil bütün subaylar yarın saat 08:00'da bu kışlada toplanacaklar, kendileriyle konuşacağım" emrini verdim.

Bütün gece subaylara yapacağım konuşmayı zihnimde rafladım. Hissettiğim gibi doğaçlama konuşacaktım. Oldum olası, kağıtlara ve kartlara bakılarak gözünü

kaldırmadan okunan konuşmalara hiç güven duymamışımdır. Okuyanlara, ya birileri yazıp vermiştir, ya da; kendileri yazmış olsa dahi jest, mimik, gözde ışık bulunmadığından içtenlik, doğallık göstermez, ruha ise hiç hitap etmez. Sıradan olan şeyler muharebe koşullarında yürümez.

Herkesin ruhu harekete geçmeli, cesareti artmalı, inancı kuvvetlenmeli, coşku ve saldırganlık yaratılmalıdır.

Aksi halde konuşma hiçbir işe yaramaz.

Güneş doğmadan kalktım. Bir aydır giydiğim üniforma ve botlarım yıpranmış, rütbelerim ve sınıf yaka işaretlerim solmuştu. Yeni bir üniforma ve bot giydim.

Palaskanın tokasını, tabanca ve yedek şarjörlerin deri kılıflarını, komando bıçağı kılıf ve baldır sicimlerini cilalayıp parlattım. Çöl fularını takıp muharebe askı kayışını kuşandım.

Pencereden dışarıyı izledim. Gökyüzünde en küçük bir leke dahi yoktu; hava pırıl pırıldı. Subayları taşıyan helikopterlerin biri inip diğeri kalkıyordu. Yakın bölgelerde olan subayları taşıyan araçlar ikişer üçer gruplar halinde nizamiyeden kışlaya girmeye devam ediyordu. Saat tam 08:10'da herkesin hazır olduğunu bildirdiler, salona girdim ve sahnenin orta ilerisinde durarak 600'û

aşkın albaydan teğmene kadar rütbelerdeki subayları selamladım. Oturmalarını, isteyenlerin de not alabileceklerini söyledim.

"Arkadaşlar, Kurtuluş Savaşının başlangıcında Yunanlıların Kütah-ya-Eskişehir savunma hatümıza yaptıkları taarruzlarda işler bizim için kötü gitti. Atatürk, gece bir grup subayla harita üzerinde çalışırken yaver odaya girdi. Atatürk kendisine bakınca: "Cepheden telgraf var Paşam" dedi. Atatürk: "Okuyunuz" diyor.

Bunun üzerine yaver hızlı adımlarla kendisine yaklaşıp kulağına eğilerek:

"Mahrem efendim" diyor. O ana kadar masanın üzerine eğilmiş bir durumda olan Atatürk, geriye doğrulup ses tonunu da yükselterek: "Bu memlekette işler subaylardan ve milletin kendisinden saklanacak duruma geldiyse vay halimize, herkesin duyacağı gibi okuyun" emrini verdi.

İlkel ve iptidai acuzelerin yaratüğı, şu Menemen olayını Atatürk seyahat halindeyken yolda öğrendi. Saniyen gösterdiği tepkiyi içinizde bilmeyen olduğunu sanmam. 1924'de Botan çayını geçerken pusuya düşürülüp öldürülen beş atlı

jandarmanın haberini Çankaya'da aldığında ise, bütün gece öfkesinin önünde kimse duramadı. Neden böy-1993 Dönemi 57

le davranıyordu? Size söyleyeyim. Küçük gibi başlayan bu olayların sonunun nereye varacağını derhal anlıyordu. Olağanüstü zeki bir kişiliği

olduğundan ilk bakışta tablonun tamamını görüyordu. Kendisinin zaman zaman söylediği gibi

"kudretsiz dimağlar, zayıf gözler, gerçeği görmezdi." Saygısızlığın, tecavüzün büyüğü küçüğü olmazdı", "güç ve kudretini ispat edemeyene itibar edilmez, ancak zaferle kuvvet ve otoritesini ispat edene saygı ve itibar kendiliğinden gelir"

ifadeleri Ulu Öndere aittir. O tarihin, ulusların tarlası olduğunu, her ulus geçmişte ne ekmişse gelecekte onu biçeceğini, tarihin engel olunabilecek şeylerin toplamı olduğunu biliyordu. Bütün bunların ötesinde O Cumhuriyetin anasıydı. Ana olan tüm canlılar gibi çocuğunun üzerine titriyordu. Bu devleti kuran kendisiydi.

Beyler; Atatürk denilince siz ve birileri ne anlıyor bilmiyorum, ama ben size söyleyeyim; cesaret, tepki, eylem, Türk Milletine ve Türk Vatanına ölümcül tutkudur.

Arkadaşlar iki cihan harbi bile dörder yıl sürdü. Sonra, her gün muharebe edilmemiştir. İkinci Cihan Harbinde en çok savaşılan yılda bile muharebe edilen gün sayısı 112'dir. Bu nedir böyle? On yıl... On yıl... Sakın bazıları bu harekatın tipi farklı demeye kalkmasın. Madem böyle bir muharebe tipi vardı, o zaman siz buna neden hazır değilsiniz? Savaşın sizin alıştığınız klasik şekliyle yapılacağı konusunda hasım ve hasım olacaklarla mukavele mi yapunız? 1993'ün haline bakın. Hakkari'de saldırı ve tecavüz olmayan bir gün ve gece var mı?

Peki, saat var mı? 6, 8, 10, 12. Türk çocuğunun, askerin, sıra sıra kaybedilmesine insan nasıl dayanır? Anneler, babalar nasıl katlanır? Beyler, bütün dünya bu acıklı halimizi her günkü haberlerle öğreniyor. Herkes artık şunu anlasın. Bu artık Türk Milletinin haysiyet, Türk Ordusun un kılıcının prestij meselesidir. Bir şairimizin dediği gibi: "Bizim köye benzemiyor buralar Bülbül gitmiş, baykuş konmuş. "

Hani biz devlerin fillerin diz çöktüğü millettik, hani biz eski yeni dillerin anlattığı millettik? Herkese, dost düşman herkese, üniformanızın adamı

olduğunuzu göstereceksiniz. Anadolu topraklarının en derin köşesi olan Hakkari'de baykuş istemiyorum. Size ilk, tek ve son emrim budur. Bunun dışında kalan her şey size verdiğim ana emrin sadece bir teferruatı olacaktır.

Ben size anlatayım; PKK'nın ilk yıllarında bütün Hakkari'nin tamamında kod Sinan isimli birinin yönetiminde 8-10 tanesi kız, 60 kadar

militan faaliyet göstermiştir. Köylüler, halk hem mülki hem askeri ma-

kamlara gelerek haber vermişlerdir. Aldıkları cevap: "Bizim bilgimiz var, siz köylerinize dönün." Onlar ısrar etmiştir. "Bunlar bizim bildiğimiz eski eşkıyalara, Koçero, Hamido gibi suç işleyip dağa çıkanlara benzemiyor, bunlar bizim bildiğimiz eşkıya değil, siz de eşkıya diyorsunuz ama bunlar onlar değil, bizi köy odasına, camiye topluyorlar, Kürdis-tan diyorlar, bağımsızlık diyorlar, sömürgecileri bu topraklardan atacağız diyorlar, sırdarındaki çantalardan kitaplar çıkarıp okuyorlar."

İşte arkadaşlar bu dönem onların tomurcuk ve filiz devresiydi. Halkın devlete güveni tamdı. Kendilerinin bizim tarafımızdan korunacağına inanıyordu. Hepiniz Hakkari'nin çeşitli bölgelerinden geldiniz, içinizden biri bana bir PKK grubunun bulunduğu yeri tam olarak söyleyebilir mi? Hep, şurada olabilir, filan yerde bulunabilirler diyeceksiniz değil mi? Niçin doğru ve sağlam bilgi yok? Ama halk nerede olduklarını biliyor. Yetmez! Ne zaman, nerede, ne yapacaklarını da en azından bir iki gün önceden biliyor. Peki, biz niye bilmiyoruz? İki sebebi var; birincisi halk bizden kopmuş. Niye bilgi versin ki; biliyor ki, PKK bölgeye otoritesini hakim kılmış. Bunu yaparsa kesinlikle öldürülecek, ailesi çocukları

dahil herkes. İkincisi Gayrı Nizami Harp tekniklerini iyi uyguluyor, yeraltı

sistemlerini tam kurmuş. Bunları, Gayrı Nizami Harbi bilen uzmanların doğru ve uygun eğittiği işte ortada.

İş bu iki temel sebeple de bitmiyor. Başlangıçtan itibaren sadece siyasilerin değil, askerlerin de "üç beş çapulcu" laflan, federasyonu tartışalım diyenler, ikide bir itirafçı yasası çıkaranlar, bu yılın ilk aylarında kendi kendine ateşkes ilan ederek, sanki kışın yapılıyormuş gibi operasyonları durdurup Mayıs ayında Bingöl'de 33 silahsız askerin kurşuna dizilmesiyle uyananlar, aşiret reisleriyle ağalarla işbirliği yapanlar. Devlerin işi ciddi tutmasına mani olup, onu engellediler.

Beyler, devlet otorite ve güç demektir. Hiç kimse onun kudretinden kuşku duymamalıdır. Devletin adalet ve siyasi varlığından konuşacaksak, tanımı budur.

İşlerin niçin bu hallere düştüğüne devanı ediyorum. 1992'de Alay Komutanlığımda Ankara'dan bir emir geldi. Emirde; Sivas-Diyarba-kır hattının doğusunda seyahat eden subay, astsubay ve askerlerin, askeri kimliklerini üzerlerinde taşımamaları

isteniyordu. Amaç da PKK'nın yol kesmelerinde, kim olduklarının anlaşıhnamasıydı. Hemen Tümen Komutanma telefon ederek, "kendilerinin imzaladığı

bir üst yazıyla bize ulaşan bu emri; subay ve astsubaylara yazılı olarak tebliğ

etmeye utandığımı" söyledim. Vatan topraklarında subayların kimliklerini saklaması ne demekti? Bu, çok şeyin baştan kaybedilme-1993 DÖNEMİ 59

siydi. Askerin başında bulunan insanların moral ve psikolojik yapılarının işe yaramaz hale sokulmasıydı. "Metni inceleyeceğini" söyledi. Öyle kaldı. Burada bazı personelin kendilerine ansiklopedi satıcısı, pazarlama uzmanı gibi kartlar ve kimlikler düzenlediklerini tespit ettim. O emrin neticesinde işte böyle yakışıksız ve askerlik mesleğini rencide eden haller ortaya çıktı. Bizim bölgede üniformalı veya sivil kıyafetli, üzerinde askeri kimliği olmayan birine rastlarsam, o kişiyi Türk Ordusuna mensup olmaktan ar duyan kişi kabul ederim.

Nasıl bir tepki göstereceğimi de kimse hayal bile edemez. Bu konularda aşırı

hassasım, nasıl davranacağımı içinizde bulunan daha önce benimle çalışmış olan subaylar iyi bilir. Mesela Binbaşı Vahap, merak edenlere anlatabilir.

Arkadaşlar, deniz varsa korsan da olacaktır. Bu vilayette 674 köy ve mezra var.

Dağların doruklarında okul, sağlık ocağı, elektrik var mı? 10-15 hanelik yerlere 40-60 kablolu telefon çekilmiş mi? Evet. Peki, bunların personeli, işleticileri nerede? "Yetiştirilince gönderilecek" gibi zırvalara insanlar artık inanmıyor, gelmiş olan küçük bir miktar da, bir an önce Batıya nasıl kaçarım diye bakıyor.

PKK'yı örümcek ağı gibi bu köy ve mezralar besliyor, destekliyor. Bu küçük yerleşim birimleri ortaçağ yaşantısı sürdürüyor, bunların her birine hizmet götüreceğim diye parayı pulu dağa taşa dağıtacağına hepsini 2-3 ana merkeze toplayarak, bu merkezlere okullar, hastaneler, hayvan ürünlerine ait tesisler kursanız halk, "ben bu dağlardan inmem, hastalarımız çocuklarımız bırakın, burada ölsün" der mi?

Haftalardır, havadan karadan bölgeyi geziyorum. Temelleri atılmış, bir iki duvarı çıkıldıktan sonra olduğu gibi bırakılmış tesisler görüyordum. Sayıları

onlar, yirmiler, otuzlarla ifade edilebilir. Araştırdığımda gördüm ki; partililere, şuna buna yakın adamlara güya bölgeyi kalkındırmak için verilen kredilerin karşılığı olarak yapılan göstermelik inşaatlar olduğu anlaşıldı.

Buralara bu güne kadar gönderilen kaç devlet görevlisinin sicili düzgün? Kaç

tanesi sürgün diye gelmiş? Gelince ne yapmışlar? Bu gün ne yapıyorlar? Hava kararmadan hemen evlerine kapanıyorlar. O gece bir eylem olmazsa şükrediyorlar.

Şu anda burada devletin çalışan tek mekanizması, yoğun ve ağır işlerini yürütmeye gayret gösteren Adalet Bakanlığı mensuplarıdır.

Beyler, Cumhuriyet döneminde gene bu topraklarda on beş defa silahlı başkaldırı

olmuştur. Bunlardan Şeyh Sait'de silahlı adam mevcudu azami 5000, Tunceli hareketinde ise 3000 kadardır. İsyanların



bastırılması Tunceli'de yedi ay, Şeyh Sait'te 4.4 ay sürmüştür. Diğerlerinin hepsinde asilerin silahlı gücü, 150 ila 500 adam arasında değişmiş, teşebbüsler de iki gün ila bir ay içerisinde bitirilmiştir. Şunu bilmelisiniz ki bu kadar silahlının hepsi yok edilmiş değildir. Büyük bir kısmı dağılmış ve kaçmıştır.

Ama şu çok önemli; hepsinin elebaşıları ve önderleri mutlaka yakalanıp cezalandırılmıştır. Bütün Cumhuriyet dönemi isyanları (1924-1938) Atatürk'ün zamanında çıkmıştır.

Kürdistan İşçi Partisi (PKK) ilk silahlı eylemi olan 1984 Ağustos'un-dan itibaren, bu ay onuncu yılını doldurdu. Halen Türkiye, Irak ve İran topraklarında gayn nizami savaş tekniklerine göre eğitilmiş 11.000-12.000

silahlı dağ kadrosuna mensup militana sahip. Dünya istihbarat örgütleri bu sayıda mutabık. Şehir, köy ve mezralarda faaliyet gösteren ve yeraltı

unsurlarını oluşturan milislerin miktarlarının ne kadar olduğu, ancak tecrübelerle tahmin edilebilir. Milis miktarı dağ kadrosundan asgari 8-10 misli fazladır. Yardım ve yatakçılar ile sempatizanlarının sayılarını ise, PKK

yönetimi bile tam bilemez.

Bizim bölge için şunu size kesinlikle söyleyebilirim. Yerel yönetimlerin çoğu PKK'nın birer organı gibi çalışmaktadır. Neredeyse, "sizin buralarda

suyunuz ısındı, bir an önce terk edin" diyecekler. "Sömürgeci T.C. Ordusu, Kürdiştan'ı

terk et" diye size telsizlerden bağıran dağdaki militan bunlardan daha az tehlikeli.

PKK'nm Hakkari'yi tehdit eden gücünü şöyle değerlendiriyorum. Bunu hepiniz bilmelisiniz ki, neyi, nasıl yapacağımızı konuşurken doğru tahlil yapabilelim.

PKK'nın Irak'ta Şırnak altındaki Sinat-Haftanin kampı hariç; Batıdan itibaren İran sınırına kadar, bize komşu olan Metinan, Şivi (Zap), Mezi-Karyaderi (Avaşin), Basyan ve Hakurk kampları, İran'daki gene bize hemhudut Zagros, Jerma-Betkar ve Kalereş kampları ile Hakkari topraklarında toplam 5500-6000 civarında silahlı dağ kadrosu olduğunu tahmin ediyorum. Kuzey Irak'ta Zeli kampı hariç

başka kampı şu anda görülmüyor. Zeli kampı da bizden güneye doğru 120-130 km.

kuş uçuşu uzaklıkta olduğundan dikkate almıyorum. Kuzey Irak'taki yazlık ve kışlık kampların tamamına yakını bize 15-20 km. arasında değişen mesafelerde olduğundan bu sayısı düşük görebilirsiniz. Ancak, şunu bilmeliyiz, bu kamplarda eğitim görenlerin bir bölümü Hakkari ve Şırnak üzerinden Türkiye'nin diğer bölgelerine sevk ediliyor. PKK'nın birkaç gün üst üste dinlenen telsiz konuşmalarından bunu hemen çıkarmak mümkün.

Hakkari içerisinde de yazlık ve kışlık kamplarının mevcut olduğu anlaşılıyor.

Bunlar Hakkari merkezi baüsında Kato (Karanhkdağ) güne-1993 Dönemi 61

yinde Oramar (Alandüz), Yüksekova güneybatısında İkiyaka Dağları ile Şemdinli Derecik bölgesinde Balkaya Dağlandır. Bunlar dışında bahar, yaz ve sonbaharda bir çok bölgeyi üs ve harekat çıkış ve toplanma alanı olarak kullanıyor, ancak kışa girerken buralardan saydığım yurt içi ve yurt dışı kamplara çekilip askeri ve siyasi eğitime başlıyor.

Beyler; şu yurt içi kamplarının içini bilen biri varsa, bana anlatsın ve ben inanayım, ikna olayım. Adamlar bizimle yan yana yaz kış yaşıyor. Eğitim yapıyor, dinleniyor. Yerleri belli. Bunu, bana birileri anlatmalı. Hayır, böyle bir şey olamaz. Bahar gelince de buralardan çıkarak her yere dağılıp, yapacaklarını

yapıyorlar. Arkadaşlar coğrafya değişmediğinden bunların yeri de değişemez.

İmparatorluk döneminde de, Cumhuriyet döneminde de ne zaman bir silahlı kalkışma olduysa, arazide nerelerde bulundularsa şimdi de aynı yerlerdeler. Çünkü, dünden bu güne kullandıkları coğrafi mevkiler; güvenlik, barınma, beslenme, giriş

çıkışlar, birinden diğerine yer değiştirmeye en uygun mekanlar da onun için. Bu çok doğal bir şey. Araziyi iyi okuyan, gayrı nizami harp tekniklerini bilen bir subay, bir hafta herhangi bir vilayeti dolaşsın, beş yer

söylesin kesinlikle bunun üçü bu işlere uygun yerdir. Gidince de militanları oralarda bulacaklardır.

Bu anlattığım at değil, deve değil. Sonuç; yurt içinde PKK'nın bir sürü kampının varlığını bu güne kadar, yıllarca sürdürmesi ve buralardan saldırılara geçmesini sakın biri, ahmakça sebeplerle bana anlatmaya yeltenmesin; rezil olur.

Arkadaşlar, Tanrıdan ve tarihten saklanacak bir şey yoktur. Şu elimdeki orta boydaki sarı kitabı görüyor musunuz? Uzakta oturan arkadaşlar için ben okuyorum.

Adı, "Halk Savaşının Temel Taktikleri", yazarı Mao Zedung, 15 bölüm, 110 sayfa.

Bu kitabı 1975'de üsteğmenken almıştım. Şu geçen 35 günde bunu, gece gündüz devam eden saldırılara paralel olarak bir kaç kez daha inceledim. Zaten pratik ve yalın bir eser. Şimdi bir gece önce kitabın ilk sayfasına yazdığım notları

size aynen okuyorum.

"Kürdistan İşçi Partisi (PKK)nin örgütlenme, muharebe etme, baskın, pusu, gizlenme, üs seçme, mayınlama, yol kesme, adam kaçırma, kundaklama, suikast tertipleme usûl ve yöntemlerinde bu kitabın dışında, ayrıntılar dahil, farklı

bir şey yaptığına rastlanmamıştır. Tüm icraatının temeli ve asli dokümanı bu eserdir."

Osman PAMUKOĞLU Piyade Kurmay Albay 6 Ağustos 1993 Hakkari



Şimdi de elimdeki bu kırmızı küçük, kitapçığı görüyor musunuz?

Adı, "Gerilla Nedir?". Yazarı, Alberto Bayo. Türkiye'de 1968'de yayımlandı.

Alberto Bayo bir İspanyol subayıdır. Gayrı Nizami Harbi, iki yıl Kuzey Afrika sahrasında savaştığı bedevilerden öğrenmiştir. Kurnaz ve zeki bir subay olduğundan gerilla harekatını öğretenlere de öğretmenlik yapabilecek tekniklerle geliştirmiştir. Aslında emekli albaydır. Dünya gerillaları ona usta anlamında

"general" der. Fidel Cast-ro ve Ernesto che Guevara'mn hocasıdır. Bu ikisi dahil yetiştirdiği 87 kişi Küba'da Batışta yönetimini silmeye yetmiştir.

Beyler sakın aklınızdan çıkarmayın. Gayrı nizami harpte inanmış 80-100 kişi büyük tehlikedir.

Bu ise üçüncü kitap. Adı, "Şehir Gerillası El Kitabı". Şehir ve kır gerillası

ustalarından Carlos Marighella tarafından kaleme alınmıştır. PKK'nm kuruluş

bildirgesi ve bazı kongre kararlarını inceleyecekler görecektir ki, metinlerde yer alan bir çok paragraf tamamen bu kitabın içinden alınmadır. Türkiye'de 1970'de yayımlanmıştır. Şehirler ve köylerde neyin, nasıl yürütüldüğünü, milisler ne zaman, neyle uğraşır? Kitabın yazarı bu işlerin üstadıdır. PKK kendi resmi tebliğlerini yazarken bile bu dokümana tam bağlı kalmıştır. Orta boy 130

sayfalık bir kitap ancak bu kadar dolu olabilir.

Ve şimdi gördüğünüz dördüncü kitap; adı, "365 gün". Bir Amerikalı doktorun askerde iken Vietnam'daki bir yılını anlaüyor. Farklı ve başka ülkeydi, Amerika orada ne yapıyordu? Onların kültürü farklı gibi işe yaramaz sözlerin bir anlamı

yok. Mücadelenin tarzı, tipi, usulleri, neyin ve nelerin doğru yapılıp yapılmadığı, sonuçları bilinmesi bizim için önemli. Bu kitapta bizde 21 yıl önce 1972'de yayımlandı. İlk yayımlandığında Amerika tek ağız olmuş gibi, şunu söylemiştir: "Sayın Başkan, bu kitabı yatağınızın baş ucunda bulundurun.

Uykularınız kaçacaktır;"

İlk üç kitap aynı yumurta üçüzleri gibi birbirinin benzeri ve tamam-layıcısıdır.

Bizim elimizde bulunan Amerikan tercümesi, 1961 ve 1964 yıllarına ait gayrı

nizami harp kitapları mevcut. Bildiğiniz gibi bütün kitaj> lar Amerikan tercümesidir ve onlar yayımladıktan 6-8 sene sonra da tercüme eder biz yayımlarız. Silah ondan gelince silah bilgisi de ondan, tecrübe ve fikir hayatına dayalı kitaplar da ondan alınınca nasıl savaşılacağını da 1952'den beri gene Amerika'dan öğreniyoruz. Bundan önce de Almanlar, daha önce de Fransızlar vardı. Arkadaşlar şimdi zaman almak istemiyorum. Bizim, 1934, 1935,1936

yıllarında ken-



di yazdığımız eğitim ve muharebe kitaplarını görün, okuyunca şaşırıp kalır, neden bunları görmekte geç kaldım diye hayıflanır durursunuz./

Bu bahsettiğim 1961 ve 1964 yıllarına ait ABD talimnameleri; bir, anlatımları

genel, iki, hükümet kuvvetlerini anlattığı için küçük rütbelere fayda sağlamıyor. Bize karşı taraf, hasım lazım. Üstelik Vietnam'dan önce yazılmış.

ABD'nin ilk muharip askerleri 1964'de Vietnam'a gitti, 1973'de sekiz sene sonra bozgun halinde oradan çekildi. 196O'lı bu kitapları o tarihlerde kendileri kullanıyordu, bir işo yaramadı ki 58.000 ölü verip 6 bin helikopteri enkaz halinde Vietnam topraklarında bıraktı.

Biz; yere, zamana, mevkideki militan sayışma, aydınlık ve karanlık durumuna, zirvede veya vadi tabanında, siste, derin kar ve aşın soğukta, yurt içi ve yurt dışında oluşumuza göre yüzlerce karşı taktik ve teknikler geliştireceğiz. İlk defa duyacağınız, daha önce de hiçbir yerde rastlamadığınız sözcük ve tanımları

söylüyorum. "Kurt sürüsü taktiği ile tilki avı tekniği" kullanarak taarruz edeceğiz. Planlarda "ağ içinde ağ" sistemi kullanacağız. Bu yöntemi uygularken herkesin vazgeçmeyi aklından hiç çıkarmayacağı ilk ilke ise şudur: "Arkasında düşmanı hisseden önündekiyle savaşamaz".

Bu son muhteşem söz Cengiz Han'a aittir. Her şeyi, ne yapılması gerektiğini bir cümlede söylemiştir. Bunu böyle söylemeyi beceremeyenler, nasıl taarruz edileceğini anlatmak için onlarca kitap yazar, herkes de darı çuvalında pirinç

arayarak, barış koşullarında meslek hayatının sonuna gelir.

Tilki avının tekniği neyse, karşı gerilla tekniği de odur. Bu avın tekniğinin nereden kaynaklandığını size söyleyeyim. Bizzat tilkinin tabiatından. Her şey doğada vardır. Doğaya merakı olan, insanların yeni bir şeymiş gibi sarıldıkları

her şeyin tabiatta mevcut olduğunu görür. Onun için insanların bir şey keşfettikleri falan yoktur. Var olanı öğrenmekte geç kalıp, yeni farkına vardıklarında bir buluşmuş, keşifmiş gibi sevinirler.

Gelelim PKK'nm ismen tanımlanmasına. Bunun asker ve sivil herkes tarafından tanı

ve doğru olarak bilinmesi gerekir ki; hem karşınızda kim var, hem de sen ne yapacaksın, buna göre tertiplen. Sonra bütün dünya bilsin, bizim halk tam bilmesin. Ölen çocuk kimin? Silahın, merminin, malzemenin parası

kimin? Bir şeyi ne büyütün, ne de küçültün. İkisinin de zararı var. 1984'de Hakkari'de 60

PKK'lı, 1993'de 5000 PKK'lı, üstelik halk da karşı tarafa boyun eğmiş. İşte sonuç, işte geçen 10 yıl.



Arkadaşlar, PKK için; eşkıya, bölücü, vatan hainidir, yapılan iş iç güvenlik harekatıdır, yok; düşük yoğunlukta çatışmadır. Sonra ne demek düşük yoğunluklu çaüşma? Hangi seviyeyi anlaüyor? 365 gün gece ve gündüz muharebe stresiyle yaşayan asker için düşük olan ne? Tecrübeli, usta bir askere sorulsa, birkaç ay süren klasik bir savaş mı, yoksa 360 derecede nereden geleceği belli olmayan bir mermi, mayın ve roket nü? Ve 365 gün devamlı. Başkalarına ne gerek var? Size sorayım.. Tabi ki klasiği tercih ediyorsunuz. Arkadaşlar, bunu açmakla şunu açıklamak istiyorum. Söz, tanım, sıfat bir şey anlatmıyor. Bir takım insanlar faydasız sözleri bilinçsizce kullanıyor. Herkesin de ne olup bittiğini anlamasına engel oluyorlar.

Kimisi örtülü savaş diyor. Örgüte göre kirli savaş, Avrupalılar için de bağımsızlık savaşı. Muharebeleri yapacak olan bizim için bunların zerre kadar kıymeti yok. Çocuk ortada mı? Evet. Biz ona bakacağız. Birilerinin bu çocuğa şu veya bu adı vermesi, çocuğun genetik ve içgüdüsel olarak yaptığı hareketlerine mani olabiliyor mu? Hayır. Bizim için çocuğun hangi davranışları, hangi koşullarda, ne zaman, nasıl yaptığı lazım ve önemli. Başka türlü onu terbiye edemeyiz.

Arkadaşlar, konuşmamın bu son bölümünde; insan, asker, önderlik, halk, tavır ve duruşumuzdan bahsedeceğim. .

Hakkari'de, kendi bölgemizde, halat çekme oyununa dönmüş olan bu işin sonunu getireceğiz. Bu başarının büyüklüğü, muharebelerin çetinliği ile ölçülecektir.

Güçlükler, insanın ne olduğunu gösterir. Her şeyin değeri zorluğundadır. En kıymetli okul zorluk okuludur. Sizler dahil Hakkari'de 23.000 asker var.

Herkesin anne, baba, ağabey, kardeş, amca, dayı gibi yirmiye yakın akrabası

olsa, şu anda sırf buradaki askerler için yarım milyonun kalbi; gece ve gündüz bizden kötü bir haber gelecek diye endişeyle atıyor.

Bölgede yaşayan halkın çoluk çocuk acıklı halini görüyorsunuz. Aç insan kolay kandırılır. Bu mücadelede hiçbir şekilde halka zarar

vermeyeceğiz. Kimsenin "kul hakkı" asla yenilmeyecek. Bu konuda Tanrı bile kendine sınır koymuştur. Kutsal kitaptan okuyun; "Her şeyinizi affederim ama benim karşıma kul hakkı yemiş

olarak çıkmayın" ifadesini göreceksiniz. Meyvası çamura düşüyor diye ağaca kızılmaz.

Derin yaraların tedavisi uzun sürer. Gayrı nizami savaş koşulları, Ferhat'ın dağları delen sabrının olmasını gerektirir. Bunu göstereceğiz.

Bir iş yapmayanın hiç yanlışı olmaz. Yürek neredeyse, gerçek vatanseverlik de oradadır. Ve şunu bilin; Vatanı için savaşan asker, hiçbir



yasaya karşı gelmiş sayılmaz. Özgür bir millet, sınırlarını kimseyle pazarlık konusu yapmaz. Ortada olumlu hiçbir şey yok. Sağır bir iyimserlik bir ulusu zayıflatmaktan başka işe yaramaz. Tutkusuz da/büyük bir iş başarılamaz.

Kalbimizin sesini dinleyerek karar verip uygulayacağız. Kalbinin sesini duyan insanlar hayal kırıklığına uğramaz. Bütün çıkışlarımızda gönülden olacağız, coşkulu olacağız. Vatanını seven, hayatın her yaşında ateşlidir.

Üzüntüler yalnızlıkla büyür. Üzüntünün tek ilacı harekettir. Fırsat bulabildiğinizde, birkaç saat uykunun dışında, hepimiz sürekli hareketli olacağız. Muharebe teknikleri içinde böyle davranmaya mecbu-ruz.

Üç kişi bir sırrı ömür boyu saklayabiliyorsa, bilin ki, bunlardan ikisi ölü

demektir. Çalışmalarımızda şu sözü de unutmayın; üç türlü yalan vardır; adi yalan, yeminli yalan ve resmi istatistikler.

Bir ulusun gerçek karakterinin ancak tarihinin önemli buhranlarında meydana çıktığı kabul edilir. "Türklerin vatanlarına bağlılıkları her huylarının üstündedir" sözünün kanıtlanma zamanı geldi, arkadaşlar.

Kendilerini zamanında sıcağa, soğuğa, açlığa, susuzluğa, benzer zorluklara alıştırmamış olanlar askerlik sanatında başarısızlığa mahkumdur. Savaş ve muharebeler taarruz demektir. Savunma halindeki bir birlik, yenilmeye, yıpratılmaya mahkumdur. En iyi muharebe yönetimi; düşmanı rahat bırakmamaktır.

Bunu yapacağız. Güneşin geceyi boğması gibi, milletin başına musallat edilen bu belayı boğacaksınız.

Cesaret mertliğin en belirgin niteliğidir. Dünyada taklit edilemeyen tek peydir.

Bütün silahları yener. Cesur insanın ruhunu hiçbir şey yıkamaz. Büyüklük, ölüm bilincine rağmen gösterilen cesarettir. Sonsuz olmak için ilk şart cesur olmaktır. Hayata korkusuz bakmaktır. Cüretkar davranırsan kimse senin hata yaptığına inanmaz. Kişisel yiğitlik karakter sağlamlığıdır.

Korku ve paniğin uzaklaştırılması, muharebe şoku altında akıl ve vücudun isyan etmesini önlemek, ancak herkesin zora alıştırılması ve dayanıklığın artırılmasıyla, kazanılacak olan güven duygusuyla sağlanabilir. Çünkü, insan beyni sahibini koruyacak gibi çalışmakta, iç güdüsel tepkiler vermektedir.

Dayanıklılık artarsa ateş altında kalmayı sevmeyen asker sayısı azalır.

Bir insanın emir vermeye hakkı olması için, emir verdiklerinden daha değerli olduğunu kanıtlaması gerekir. Üstelik zeki adamlar, baş-

kasının emrinde çalışmaya tahammül edemezler. Napolyon'ım bu konudaki görüşü:

"Emir vermek için itaat etmenin şart olduğunu söylerler, fakat sürekli itaat edende de komutanlık niteliği kalmaz" şeklindedir. Herkes şunu bilmelidir: Savaşta komutanlık rütbeyle değil, herkesin göremeyeceğini görmekle olur. Gerçek sanatçıda teknik hata olmaz. Yaratma yoksa sanat da, meslek de yoktur. Hepiniz işinize kendi kişiliğinizi katmalısınız. Bunun için hür düşünce ananesine sahip olunmalıdır. Özgür düşünemeden başaramazsınız. Mutlu olamazsınız. 'Söyleneni yapan adamlar" muharebe yapamazlar. Özgürlük insanın hiç eskimeyen değeridir.

Özgür düşünemeyen insanın davranışları kendi davranışı değildir. Sonuç olarak; hiçbir iş başında bulunan adamın seviyesinden yukarı çıkamaz. Rütbe, mevki geçicidir, kalıcı olan şerefiniz olacaktır. Mevkiden bahsederken size bir şeyi hatıra için söyleyeyim; insanlar yüksek mevkilerden düştükleri zaman güçlerini kaybettiklerinden değil, dalkavuklarından ayrıldıkları için üzüntü duyarlar.

Ölüm her şeyi eşit yapan doğal sonuçtur. Ölümden korkmayan ölmez; ölüm kendine koşanları hiçbir zaman vurmaz. Ölümün korkusu, ölüm acısından daha şiddetlidir.

Ölüm telaşının bir anlamı yoktur. Her canlının neticesi ölümdür. Kaçınılmaz sonuçlara peşinen üzülme ve bunu dert etme bilinçli, sağlıklı bir ruhun işi değildir. Ancak, şehitleri herkesin üstüne çıkaran, onların ölümleri değil, ölüm sebepleridir. İnsanlar bir ölüyü iki kez öldürürler, hem toprağa

hem de unutulmaya gömerek. Kadirşinas bir ulus asla şehitlerini unutmamalıdır. Çünkü

onlar hayatlarını, unutanların özgürlüğü ve korunması uğruna kaybetmişlerdir.

Arkadaşlar savaş kaba gücü birdenbire başıboş bırakmaktır. Seller, depremler gibi doğal bir afet halinde sürüp gelmiştir. İnsanoğlunun yazılı 5000 yıllık tarihinde barışla geçen süre 236 yıldır. Savaşların bittiğini, biteceğini sananlar "yüzerken çevresinde dolaşan köpek balıklarını tekmeyle kovmaya kalkışan insana benzer." Siz savaşla ilgilenmeyebilirsiniz, savaş sizinle ilgilenir. Savaş kazananı da yorar. Hele şimdi içinde bulunduğumuz bu tip mücadele madden ve manen ulusu yorar ve kaynaklarını tüketir. Muharebede her şey ruhanidir. Muharebeleri herkesin sandığı gibi süngünün parıltısı değil, askerin gözünün parıltısı, morali kazanır. Yakın ve uzak tarihi incelediğinizde görürsünüz ki, savaş bulduğu ülkeyi bir daha bırakmaz. Bir ulusa zayıf ve kuvvetli yanlarıyla beraber erdemlerini de öğretir. Savaşta tek korkulacak şey korkudur. En lazım olan şey de cesaretle desteklenen 1993 Dönemi 67

kararlılıktır. Devletin varlığını, bağımsızlığını ve namusunu korumak için başvurulacak son vasıtadır. Çaresiz kalıp, bütün yollar kapanmadan yapılması, cinayetten öte bir şey değildir.

Askeri liderin özelliklerinin ne olduğunu daha 1070'lerde Kutad-Gubilik eserinde Yusuf Has Hacip katıksız olarak söylemiştir. Başka kaynakların hiçbiri bu netlikte tanımlayamamıştır.

Cesur olacak.

Tok sözlü olacak.

Cömert olacak.

Savaş tecrübesi olacak.

Yalnız, dünyanın ünlü askerlerinin biyografileri tetkik edildiğinde hepsinde müşterek olan nitelikler şöyle sayılabilir:

Askerlik sanatını çok sever.

İnsanların enerji ve fikirlerini serbest bırakır.

Fikren hareketli ve kolayca alevlenen bir kişiliğe sahiptir.

İnsan psikolojisine hakimdir. Yapılmak istenmeyen şeylerin de yapılmasını

sağlar.

Düşüncelerini hep yüksek sesle söylemeye alışkındır.

Gerçeği hızla fark eder ve söyler.

Sisli havada yolu hiç şaşırmaz.
Bağımsız bir kişiliğe sahiptir. Sıradanlığa tahammül edemez.
Cesur, canlı ve sabırsızdır.
Her şeyin süratle yapılmasına inanır.
Güven aramaz. Limandaki teknenin güvende olduğunu ama bir süre sonra çürümeye başlayacağını bilir.
Yenilebilir fakat pes etmez.
Yılmayan ve vazgeçmeyen bir ruha sahiptir.
Karşı tepenin öbür yüzünü iyi kestirir.
Astlarında savaşma ve kazanma isteği yaratır.
Her fırsattan yeni bir sonuç çıkarır.
Savaştaki kıtaları ile zihinsel bir bağ kurar.
Gücü ve saldırganlığı zaman zaman öne çıkan bir askerdir.
İleri hatlarda olmayı sever. Süvari liderleri gibi, emri eyerin üzerinde vermekten hoşlanır.
İnsanın bambaşka bir yaratılışta olmadıkça, hiçbir üstünlük gösteremeyeceğini bilir.
Hem düşünce hem de eylem adamıdır.
İnsanların itaat duygularına değil, doğrudan kalplerine, hayallerine hitap eder.
68 Unutulanlar Dişinda Yeni Bîr Şey Yok
Arkadaşlar her şeyin anası tecrübedir ve ustayı tecrübe yaratır. Yaşıyor ve görüyorsunuz; artık denizin her sessiz halinden fırtınanın kopacağını
sezebiliyorsunuz. Bu günden itibaren herkes ayağa kalkacak. Çukurların içinde bekleyen ölümü bekler. Bir saldırı planlamak için çok asker çok birlik beklemeyeceksiniz. Kargalar kalabalık uçar. Siz, ikisi, üçü yan yana uçan yırücı
gördünüz mü hiç? Çünkü kendilerine güvenleri tamdır. Dağların tepelerinde helikopterden gördüğümüz kartalların yuvalarında artık biz olacağız. Karanlık bir gökyüzü fırtı-nasız açılmaz. Fırtına kuşları rüzgarı sever. Bu dağlarda, vadilerde, gözlerinizin taramadığı, süngünüzün parlamadığı, bombalarınızın yoklamadığı, botlarınızın pençesinin değmediği hiçbir yerin sizin olmadığını
bilin.
Usta asker çamuru ve gecenin karanlığını iyi bilen askerdir. Kendinizi ve askerlerinizi çelik gibi sert ve soğukkanlı hale getirin. Onlarda aşırı

derece muhariplik hissi yaratın. Şunu unutmayın muharebe hile, aldatma ve kurnazlıktır.

Öfke ve kin duymadan da savaşılmaz. Biz ulusumuzu ve topraklarımızı korumak zorundayız. Bunu biz başlatmadık. Kimse Türk Ulusuna silah zoruyla bir şeyler kabul ettiremez, kendi vatanımızda Türk Ordusuna kabadayılık yapıp, caka satamaz.

Muharebelerde işi uzatmayacaksınız, uzatırsanız işler kötü gider. Ayağınızı

çabuk tutacaksınız. Hayattaki her şeyde olduğu gibi muharebenin de temel yasası; sürat, sürat, daima sürattir. Yaklaşmada yılan gibi sessiz ve gürültüsüz, saldırıda yırtıcı kuş gibi çullanacaksınız. Bir grubu yakaladığınızda o grubun son militanı bulununcaya kadar peşinden ayrılmayacaksınız. Ta ki vurulursanız veya kusup bayılırsanız takip kesilebilir, aksi halde kesinlikle peşini bırakmayacak, böylece her yerde yüreklerine ölüm korkusunu çökerteceksiniz. El mi yaman, bey mi yaman hepsi öğrensin.

Şimdi birliklerinize döner dönmez şu söyleyeceğim mısraları, subay, astsubay ve askerlerin her zaman görebileceği bütün mekanlara yazacaksınız.

"Üzerimize kılıç çekilmedikçe, Ülkemiz topraklarına girilmedikçe Milletimiz cefa çekmedikçe Bizden kimseye zarar gelmez. "

Bu kıta bundan böyle dağ ve Komando Tugayının felsefesidir. Bir diğeri; 1993 Dönemi 69

"Ödü varsa düşmanın meydan açık hazırız Bu toprakta biz doğduk, biz yaşadık, biz varız. " Sonuncusu ise şu:

"Bir milletin şerefi cephedeki askerin sırtındadır. " Sabit veya geçici 10

askerin bulunduğu her yerde Türk bayrakları 24 saat göndere çekili olacak. Bütün araçlar!* bayrak takılacak. Kışlalarda sürekli imparatorluk ve cumhuriyet marşları çalacaksınız.

Her şeyi bu milletin çocuklarına yakışır şekilde aklı selimle yapacağınıza inancım tamdır. İyi giden de kötü giden de her şeyin sorumlusu benim. Şu geçen saatler içerisinde sizlere düşüncelerimi açıkladım, hepinizin bilemeyeceği bilgileri verdim. Yol gösterdim de diyebilirsiniz, ama askeri manada emir vermedim. Kahramanlara emir verilmez. Tanrı geç de olsa mutlaka yardım edecektir.

"Cesaret, cesaret her zaman cesaret;

Sürat, sürat daima sürat

Kimse bunu unutmasın."

O gün akşam karargaha şu emri verdim^ "Çukurca, Şemdinli, Yüksekova ve.

Hakkari'de bulunan dört kışlada, bütün korucu başlarını ve muhtarları toplayın.

Bu bölgedeki kışla ve arazide konuşlu bulunan tabur düzeyindeki birliklerde de askerlerle görüşeceğim. Bu faaliyet 9 ve 10 Ağustos günlerinde bitirilecek, ast komutanlıklara bildirin".

Muhtarlar ve korucu başlarının büyük kısmının tek birleştiği şey; kendi köy ve mezralarının en tehlikeli durumda olduğuydu. Hepsi bölgelerine askeri birlik istiyordu. Bunun fizik olarak imkansız olduğunu ve çare olmadığını söylememe rağmen, sanki hiç duymamışlar gibi yeniden aynı şeyleri tekrarlıyorlardı. Mevcut korucuları ile kendilerini korumalarını, belli bir süre sonra bölgenin tamamını

rahatlatacağımızı, sabırlı olmalarını, yapacakları tek şeyin PKK gruplarının yerleri hakkında bize bilgi ulaştırmaları olduğunu, sonucunda ne olacağını

göreceklerini söyledim. İnanmak istiyorlar ancak, yıllardır, "lafla peynir gemisinin yürümediğini" görüp yaşadıklarından güveneme-70 Unutulanlar Dişinda Yenİ Bir Şey Yok

dikleri gözlerinden okunuyordu. İçlerinden bazılarının bütün konuşmaları kısa bir sûrede bölgelerindeki PKK gruplarına götüreceğini biliyordum. Bir kısmı da bunu iyi bildiğinden kendilerini ve köylerini korumak için hiç söze karışmadılar. Eğer, korucular işlerini adam gibi yapmazlarsa bütün silah ve telsizlerini toplayacağımı, maaşlarını keseceğimi herkesin çok iyi anlayacağı

bir dille, kesin olarak söyledin) Minnetle, tay tay yaparak yürütülecek işlerden hayır çıkmazdı.

Askerlere hitap etmeden önce savaş donanımlı tabur toplu düzenindeki sıralar arasında dolaşarak tek tek gözlerine baktım. Hepsi ciddi, vakur, gözleri ışıl ısıldı. Hiçbir kaygı, hiçbir ürperti yoktu. Herkes yüzüne ve ellerine kamuflaj boyalarım sürmüş, bazılarının sadece gözleri görünüyordu. 30 kiloyu aşan muharebe çantaları sanki sırtlarında hiç yokmuş gibi dik duruyorlardı.

Onlara, "vatanın bu köşe başındaki bölgesinde keskin ve kötü bir virajda olduğumuzu, aracın iki tekerinin boşta döndüğünü, aracı, uçup

gitmeden önce, devirmeden yola almamız gerektiğini, bu işin doğru ve kısa zamanda yapılmasında şimdi askerde bulunan 1973, 1974 ve 1975 doğumlu tertiplerin yiğitlik ve fedakarlıklarına düştüğünü söyledim. Türk erkeğinin askerlik hatıralarının ömür boyu sürdüğünü ama kendilerinin çocuklarına ve başkalarına anlatacakları, dinleyenlerin inanmakta zorlanacakları sayısız muharebe öyküleri olacağını

anlattım. Çarpışmalarda bütün doğal yeteneklerini hiçbir sınır tanımadan ortaya koymalarını, bu işin Türk Milletinin haysiyet meselesi olduğunu, artık bıçağın kemiğe dayandığını, nerede tehlikeli ve kritik durumda kalırlarsa beni yanlarında göreceklerini bildirdim. Silahlarını devamlı bakımlı tutmalarını, yatarken bile yanlarında bulundurmalarını, silahlarını bedenlerinin bir parçası

haline getirmelerini söyledim.

Tarih boyunca olduğu ve bütün dünyanın da bildiği gibi cesaretlerinden kimsenin asla kuşkusu olmadığını, ama her an zihnen uyanık olmalarını, muharebe sırasında ise sürekli hile ve kurnazlık düşünmelerini, gündüzleri yılan, geceleri ise bir baykuş gibi hareket etmelerini, büyük çarpışmalara hazır olmalarını, şimdiden hepsini kutladığımı bildirdim. Sonunda Hakkari'den ayrılırken, doruklarından duman eksilmeyen bütün bu dağların kendilerini şükranla selamlayacağını"

söyledim.

10 Ağustos akşamı Tugay karargahına döndüm. Gece harekat ve İstihbarat Şube Müdürleri Binbaşı Ahmet ve Yüzbaşı Harun'u çalışma odama çağırdım. Duvar haritası üzerinde 15-20 dakika tartıştık. Teh-1993 Dönemi 71

ditte 1. öncelik Yüksekova, 2. öncelik Çukurca, 3. öncelik Şemdinli, 4. öncelik de Hakkari'de görülüyordu. Yüksekova'nın güneyindeki İkiyaka Dağları (Çarçel) bu kesimdeki diğer dağların kapladığı alandan çok daha genişti ve bir tarafı eşek ve keçi kapısı iki geçith; Irak'a bağlanıyordu. Yurt içinde kamp olabilecek ve büyük çapta grupları sağlayabilecek coğrafi koşullara sahipti. Rakımı 3.395

metreydi. Bu mevsimde dahi Irak'tan gelen geçitlerin içlerinde kar ve buzullar vardı.

- Ahmet

- Buyurun komutanım

- Bütün taburlarla, İkiyaka Dağları'm, Irak toprakları dahil geceleyin kuşatacak, eteklerden zirveye doğru daralan ağ ve dairevi düzenlerle taarruz

edeceğiz.

- Şemdinli, Çukurca, Hakkari bölgelerindeki taburları Yüksekova'ya intikal ettirirsek, bu bölgeler hassas ve zayıf duruma düşer.

- Herkes yerinde, savunma düzeninde kalıp, gündüz birkaç kilometrelik yakın çevresinde dolaşmayı müteakip üslerine dönünce gece ve gündüz kuvvetli mi oluyor? Bir aydır komando taburu, piyade taburu, jandarma karakollarına sürekli saldırıp hepsinden parça koparan PKK gruplarıyla hiç temas sağlayan oldu mu? Tek başına bu dağlardan birini bir taburun kavraması mümkün mü? Subaylara da geçen gün anlattığım gibi, klasik ve kalıp düşüncelerden kurtulama-nıak tabii ki sistemden kaynaklanıyor. Bak sen ne kadar çalışkan adamsın, iki yıldır buradasın, gidişatı saat saat yaşıyorsun, gene de zinciri kıramıyorsun. Artık, işe yaramayan kalıplarınızdan çıkın. Bak aslanım; gayrı nizami harpte asırlardır tek bir ilke vardır. "Ara, bul, yok et". Hareket edecek, sızacak, ağın içine alacak, darbeleyecek, şeytanı bile şaşırtacaksın.

- Anladım komutanım, emredersiniz.

- Harekata Dağ ve Komando Tugayının tamamı ile Şemdinli Sınır Jandarma Özel Timleri, Derecik'teki Piyade Taburu katılacak. Şemdinli ve Yüksekova İlçe Komando Bölükleri 1. ve 3. Dağ ve Komando Taburlarının, Jandarma özel Harekat Grubu da 2. Dağ ve Komando taburunun emrinde olacak. Jandarma Komando Taburu bölgesinin özelliği nedeniyle Çukurca'da kalacak. Harekat 12 Ağustos 1993 hava kararınca başlayacak (iki gün sonra). Harekata katılacak birlikler 12 Ağustos saat 14:00'da Yüksekova güneyinde toplanmış olacak. Harekat emrini orada vereceğim. Taslak planı haritaya geçirin, talimatları haritanın üzerine yazın.

Özel bir odada çalışın, kimseye bilgi ver-

72

meyin, bir saat sonra görüşelim. İstihbarat Şube Müdürüne:

- Harun

- Emredin komutanım.

- Üç kişinin sır saklayabilmesi nasıl mümkün olur?

- Ağızları çok sıkı olmalıdır.

- Hayır! ikisinin ölmüş olması gerekir. Gülüştük.

Planı getirdiler. Dağın her metresine diken gibi batmaları için harekatın ismi

"kirpi" olacak dedim. Lojistik Şube Müdürü Kurmay Yüzbaşı Naim'i çağırdım.

- Naim, yarın akşama kadar bütün birliklerin üç gün muharebe paylarının tam olmasını sağlayın. 13 Ağustos'tan itibaren de 4000 askeri bir hafta destekleyecek gibi erzak ve mühimmat şevkine hazır ol. Yaralıların Hakkari Askeri hastanesi ve Diyarbakır Askeri Hastanesine şevkini fikren ve mevcut imkanlarımızla, zihnen tasarla, plan yap. Fakat, 13 Ağustos 1993 gününe kadar kimseye herhangi bir talimat verme.

- Emredersiniz komutanım.

12 Ağustos sabahı güneş doğarken helikopterle kışladan ayrıldım. Hakkari ve Batısındaki birliklerin emredilen yere ulaşabilmek için konvoy halinde Zap vadisinden 6-7 saat yol kat etmeleri gerekiyordu. Bütün bölgeleri kontrol ettim.

8-10 araçlı yürüyüş kolları ana ve tali yollan doldurmuştu. Araçların üzerleri tamamen açık, uçaksavarlar ve makineli tüfekler her tarafa ateş açabilecek şekilde yerleştirilmişti. Türk Bayrakları ve birlik flamalarının dalgalanmaları

dost ve düşman herkesi etkileyecek bir görünümdeydi.

Birliklerin hepsi zamanından önce bölgeye hiçbir sorun çıkmadan geldiler. Saat 14.30'da Yüksekova güneyinde birliklerin toplandığı yer olan Kamışlı mevkiinde harekat emrini verdim. Kendilerine, taarruz mihverleri, ilerleme istikametleri, hedefleri ve kontrol noktalarını ihtiva eden haritaları teslim edildi. Her birlik havanın kararmasını müteakip bulunduğu yerden hareketle bölgesinden dağa tırmanmaya başlayacaktı. Tugayın ileri/taktik komuta yeri Yüksekova'da İnci Dağ

ve Komando Taburunun kıstasıydı. Tabur Komutanları 15.30'da ayrıldılar. Havanın kararmasına 5.5 saat vardı. Gece ay ışığı olacaktı. Ağır silah mürettebatı

(komando havanları, hafif tanksavar toplan ve uçaksavarlar) ile birlikte timler 26-27 askerden oluşuyordu. Her timin başında mutlaka bir subay ve astsubay vardı. Hareket edilecek her böl-1993 DÖNEMİ 73

gede azami geniş bir cephe oluşturulacak, timler arasında boşluklar kalmasına meydan verilmeyecekti.

Taburlar saat 21:00'dan itibaren İkiyaka Dağlarına tırmanmaya başladılar. Temas sağlanıncaya kadar hiçbir muhabere yapılmayacaktı. Dağın konumuna göre bizim durumumuz; bir filin sırtına çıkmak için

ayaklarından ve kuyruğundan tırmanmaya çalışan karıncalara benziyordu. Gökyüzü pürüzsüz, hava rüzgarsız, sakin bir geceydi.

Gece, 1. Dağ ve Komando Taburunun Yüksekova ilçesinin Kuzeyindeki barakalardan oluşan kışlasındaydım. Yanımda bölgedeki Tugay Komutan yardımcısı Albay Bülent, Harekat ve İstihbarat Şube Müdürleri ile komutanlık irtibatlarını yürüten muhabereci personel vardı. Tabur harekata azami mevcutla katıldığından kışlada emniyet için bırakılan birkaç subay ve astsubayla 100 kadar asker mevcuttu.

Yüksekova Jandarma Sınır Tabur Komutanı yarbay Hüseyin ile İlçe Jandarma Bölük Komutanı Binbaşı Mehmet bir emrim olup olmadığı için uğrayıp, birliklerinin başına döndüler. Bu kışlaya ihtiyaç halinde kullanılmak için Tugaydan bir ay önce yeni kurulan Dağ Topçu Bataryasından 2 top (7,5 x 18'lik), 4 namlu da 81

mm'lik havan getirmiştik. Bu ilçe hiçbir zaman sakin bir yer değildi. Çevresinde cereyan eden olaylar, saldırılar, mayınlamalar, adam. kaçırmalar, nüfusu o zamanlar 46,000 olan ve bir tepsi gibi düz bir alanda bulunan şehirde, PKK'nın yer altı teşkilatı ile yardım ve yatakçılarının ne kadar etkili ve verimli çalıştıklarının göstergesiydi.

Saat 02:15'de Çukurca'nın Üzümlü Jandarma Sınır Karakolunun Kuzey Irak'tan gelen PKK grubunun saldırısına uğradığı haberi geldi. Karakol hazırlıklıydı. Saldırıya hiç ummadıklan yerlerden çapraz ateş açarak iyi bir tepki verdi. Sekiz militan öldürüldü. Üç asker yaralandı.

12/13 Ağustos gecesi harekat bölgesinde saat 05:00'a kadar sakin geçti.

05:00'da, Şemdinli'nin Bembo Vadisi yönünden harekata katılan 3. Dağ ve Komando Taburunun Komutanı Binbaşı Muzaffer PKK militanları ile çatışmaya girdiğini, 2

PKK'lınm öldürüldüğünü, bir askerin kolundan hafif yaralandığını rapor etti. Bir saat içerisinde de 1. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Vahit, 2. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Necmi ile 4. Dağ ve Komando tabur Komutanı

Binbaşı Atakan da temas sağlandığı ve çatışmaların genişlediğini telsizle bildirdiler. Irak tarafından tırmanan taburlar henüz temas sağlayamamışlardı. Bu durum dağdaki militanların büyük kısmı ile Yüksekova istikametinde konuşlanmış

olduklarını gösteriyordu.

Harekatın yürütüldüğü İkiyaka Dağlan 400 knT'lik, yüzde sekseni kayalık olan bir bloklar grubuydu. Kuşatma ağının Yüksekova tarafında, merkezde muharebe eden 2.

taburun yanına gittim. Binbaşı Necini, bölüklerinin ileri hatlarıyla ilgili kısa bir bilgi verdi. 600 asker hemen önümüzdeki vadinin yamaçlarından birkaç koldan tırmanmaya devam ediyordu. Vadinin iki yanındaki sarp kayalıklar, bölükler ve onların timlerinin daha fazla açılmalarına imkan vermiyordu. Bir müddet sonra, vadinin üstünden birliklerin sol ilerisinde bulunan geniş bir kaya grubundan timlerin üzerlerine, vadinin tabanını kapsayacak yoğunlukta havan, roketatar ve makineli tüfek ateşi açıldı. 2. Tabur dev bir binanın önünde, PKK grubu da aynı

binanın çatısı ve üst balkonlarında gibiydi. Militanların ateşlerinin yoğunluğu gittikçe arttı. Birlikler ellerinde bulunan bütün silahlarla, PKK'lılara yakınlık derecesine ve bulundukları mesafeye uygun olarak cevap veriyor, karşı

taraf biraz siniyor gibi oluyor, fakat kısa bir süre sonra havan ve roket mermileri yeniden birliklerin üzerine yağmaya başlıyordu. PKK grubunun görüş

yeteneğini yok etmek için kullanılan sis mermileri ile kayalıklarda bir işe yaramayan yangın mermileri vadiyi göz gözü göremez hale getirdi.

Diğer taburların bölgelerinde de çatışmalar yer yer devam ediyordu., fakat burada sıkıntı vardı. Buradaki PKK grubunun doğusunda (arkasında) 3. Dağ ve Komando Taburu manevra yapıyordu, arkadan kuşatabilir miydi? 3. Tabur Komutanı

ile görüştüm. Birlikleri geniş bir cepheye dağılmıştı ve bulundukları yer oldukça uzaktı. Jilet gibi; botları, elbiseleri doğrayan bu kayalıklarda bazen 150-200 metrelik yol bile birkaç saatte ancak alınabiliyordu. Onun kısa bir sürede yapabileceği herhangi bir şeyin olmadığı anlaşılıyordu.

2. Tabur hiç kesilmeyen havan ve makineli tüfek atışları altında bile kayalıklarla boğuşarak ilerlemeye devam ediyordu. Bizim bütün telsizler bangır bangır ortalığı çınlatıyor, konuşmalarından bölük ve tim komutanlarının ne kadar coşkulu ve şevkle hücum yürüttükleri anlaşılıyordu.

"Ona buna satılmış zibidiler. Mermi değil, cehennemi üzerimize boca etseniz, yine de bulunduğunuz yere gelip kafalarınızı koparacağız."

"Tarihten, coğrafyadan habersiz soytarılar, Türk Ordusuyla mertlik denemesine girmek, sizin ne haddinize."

Karanlıkta PKK'lılara daha emniyetle yaklaşabilirdik fakat havanın kararmasına 8-9 saat vardı. Ayrıca hava kararınca bunlar, arkaları ıı-1993 Dönemi 75

dan yaklaşan diğer taburu da fark ederek yukarılara kaçabilirlerdi. Militanların bulundukları yere tırmanırken, mecburen iki elle kayaları tutmak gerekeceğinden, yakın mesafeden bunlara ateş etme de mümkün değildi. Bu da ilk çıkanların bazılarının şehit olacağı ve yaralanacağı demekti. Elimizde bulunan karadan karaya ateş eden hiçbir silah da fayda sağlamıyordu.

Tugay karargahına ani hava desteğinde bulunmaları ve taarruz helikopterlerini göndermeleri talimatını verdim. Yarım saat sonra kobra helikopterleri gelince, çatışmadaki bölük komutanları ile yanında bulunan takım komutanları, pilotları

karşımızda duran kaya bloğuna yönlendirdi. Helikopterler tarif edilen hedefleri vurup ayrıldıktan kısa bir süre sonra da iki savaş uçağı bölgenin üzerine geldiler. İleri hava kontrolörü üsteğmen bulunduğumuz yerden gelen uçakları PKK

grubunun mevzilendiği bölgeye yöneltti. Atışlar vadiyi büyük bir gürültüye boğdu. Top ve makineli tüfek atışları ile alçak uçuştaki jet motoru sesleri kulakları sağır edecek derecedeydi. Onlar da yüklerini boşaltınca ayrıldılar.

Her tarafı birbirine benzeyen dar bir alanda hedeflerin tarifi çok zor olmasının yanında bu kesik derin boğazda, plansız yapılan, üstelik birlikler hedefe çok yakın ve onun altındayken yürütülen koordinasyon fevkalade başarılı olmuştu.

Hava desteğinin kalkmasından sonra 20 dakika karşıdan herhangi bir ateş gelmedi.

Fakat bu süreden sonra eski yoğunlukta olmamakla beraber; havan, roket ve makineli tüfek atışları yeniden başladı. Bunlar, uçak ve helikopterlerin atışlarında, mağara ve derin kayalıkların kovuklarına girip saklanıyor, onların çekildiklerini ve gelmeyeceklerini anlayınca dışarı çıkarak tekrar mevzilenip ateşe başlıyorlardı.

13/14 Ağustos gecesi çatışmalar aralıklarla sürdü. Artık, PKK'hla-rın manga, takım, bölük komutanları seviyesindeki liderlerinin telsizleri gizliliği bir tarafa bırakarak konuşuyordu. Herkes kendi durumunun daha kötü olduğunu söylüyor, kuşatma içerisinde kaldığını üstlerine bildiriyordu.

Ana merkez telsizi başlangıçta, "telaşlanmayın, askerler hava kararınca gideceklerdir"

diyerek; güya görmeye alıştıkları eski öykülerle, tecrübesini göstermeye çalışıyordu. Ancak, hatıraları bu kez işe yaramıyordu. Gece yarısından sonra herkesi korkaklıkla suçlayıp, azarlamaya başladı. Telsiz konuşmalarının yoğunluğu, müsademe sayısı, çatışma yerlerinden gelen tahmini militan durumu, ana telsizin de bölgede oluşundan İkiyaka Dağları'nda 400 kadar PKK'lının olduğu (bir taburdan fazla) anlaşılıyordu. Büyük mobil telsizden "halat" kod adıyla konuşan Suriyeli Topal Nasır'di. Daha ön-76 Unutulanlar Dişinda Yeni Bir Şey Yok

çeki çatışmaların birinde ayağından aldığı yaralar nedeniyle yürürken aksadığı

söyleniyordu. Behdinan-Zagros (Hakkari) sorumlusuy-du. Konuşmaları sırasında bir iki defa "büyük iş suya düştü" şeklinde Türkçe ve Kürtçe konuşma geçti. Bunu, burnunun dibine kadar sokuldukları Yüksekova'da, milislerin yardım ve yatakçıların desteği ile büyük bir eylem yapmaya hazırlandıkları şeklinde tahmin ettik. Bölgedeki grupların çoğunun İkiyaka'da toplanmış olmaları da bu değerlendirmeyi destekliyordu. (Aynı durumu, üç ay önce [Haziran 1993]

Çukurca'da yaratmışlar, 16 saat süreyle şehre kimse girememişti. Bu tip hareketler ayaklanma, topluca silahlı kalkışmadan başka bir şey değildi.) 14 Ağustos günü ve 14/15 Ağustos gecesi yer yer yoğun, zaman zaman da kısa süren çatışmalarla harekat devam etti. Birlikler kendileri dinlenmeden, karşı tarafa da nefeslenme fırsatı tanımadan dağın zirvesinde bulunan Hisar Yaylası'na yaklaşıyorlardı. Dağ ve Komando taburlarının hızları, botlarını, elbiselerini paramparça etmiş olan kayalıkların içinde ve üstünde, insan gücü ve azminin çok üstündeydi. Dağın Irak tarafından tırmanan Jandarma Timlerin başındaki Tabur Komutanı Binbaşı Erdal ile iki geçitten zirveye çıkmaya çalışan Yarbay Ali'nin tam nerede bulundukları, 3400 metrenin ötesinde kalan kanyon ve vadi tabanlarında irtibat için ölü bölgede kaldıklarından sağlıklı bilgi ahnamıyordu.

Her iki subay da aldıkları görevi ne pahasına olursa olsun yerine getirecek yaradılışa sahipti. Muharebede "haber yoksa her şey iyidir" sözü geçerlidir.

Bugün saat 14:00'da Şemdinli derecik bölgesinde birinin mayına basması sonucu iki köylü öldü. Gece 22:05'de Çukurca ilçe merkezine

çevredeki tepelerden, dört ayrı yerden ateş açıldı, karşılıklı çatışma bir saat sürdü.

15 Ağustos günü öğleden önce Jandarma Asayiş Komutanı Hasan Kundakçı Paşa harekat bölgesine geldi. Kendilerine bu güne kadar geçen durumu kısaca açıkladım. Kundakçı Paşa da hemen önümüzdeki vadide ilerleyen 600 komandoyu çıplak gözle seçmekte zorlandı, kimse yok sandı. En büyütmeli dürbünle bakınca, ancak, hareket eden küçük siyah canlılar gibi, askerleri fark edebildi.

"Görüyorsunuz komutanım, bir vadi tabanındaki bir taburu yutuyor, kaldı ki 20 x 20 km'lik bir dağlar grubunu kavramaya çalışıyoruz" dedim. İki saat kadar beraber olduk; ayrılırken, "bir kayayı siper almadan ayakta durma, kannaslı

(suikast tüfeği) keskin nişancılar seni vurabilir" dedi.



Öğleden sonra, Hakkari'den Kurmay Başkanı Genelkurmay Başkanının beni aradığını

telsizle bildirdi. Komutan; "herhangi bir emrinin olmadığını, sadece görüşmek istediğini" bildirmişti. Dağdan telsiz veya başka bir vasıta ile görüşebilmem mümkün değildi. Akşama doğru Yüksekova'daki ileri komuta yerine döndüm ve Genelkurmay Başkanını aradım. "Durumun i/i gittiğini, istihbarat teşkillerinin dinlemelerinden PKK'nın durumunu takip ettiğini, çok ölülerinin olduğunu, kötü

vaziyete düştüklerini" söyleyip teşekkür ve tebrik ettiler. Genelkurmay Başkanına şu ana kadar hiç zayiatımızın olmadığını arz ettiğimde ise böyle bir sonuçta hiçbir kaybımızın olmamasına inanmakta zorlandı.

Hava kararmadan önce Tugay Komutan Yardımcısı Albay Bülent'le kışlanın etrafındaki mevzileri dolaştık. Kesin emrim olduğu için bütün birlikler gibi Yüksekova Dağ ve Komando Taburu da azami mevcut askerle harekata katılmış, kışlada az miktarda asker, birkaç subay ve astsubay bırakılmıştı. Sınır ve İlçe Jandarmanın da ancak kendi tesislerini koruyabilecek kadar silahlı gücü vardı.

Kışla tesisleri 1984'de askeri istihkamcıların inşa ettiği prefabrik, hafif silah mermilerine karşı bile dayanıksız tesislerdi.

İçgüdüsel olarak, hava karardıktan sonra bir kez daha dışarı çıkıp mevzileri dolaştım. Kışlanın emniyetinden sorumlu subay ve astsubaylar da beni takip ediyordu. Bazı pratik emirler verdim. Kışlanın ortasında bulunan, Tugaydan getirdiğimiz iki adet dağ topu ve üç adet 81 mm'lik havan ile

taburun kışlada bıraktığı üç adet tanksavar topunun mevzilerini, ateş istikametlerini kontrol ettim: Subaylar, ben yanlarındayken söylediklerimi hemen yaptılar. İkiyaka Dağları hemen Yüksekova'nın bittiği yerden başladığından, makineli tüfek tıkırtıları, roket ve havan sesleri muntazam olmayan aralıklarla derinden kışlaya ulaşıyor, izli mermiler ile aydınlatma mermileri 3000 metre yükseklikteki karanlıklar içersinde, yeryüzünden değil de, gökyüzünün bir köşesinden diğerine fırlatılıyormuş intibaını veriyordu.

Tabur karargahı olarak kullanılan barakanın bir odasını harekat merkezi olarak kullanıyorduk. Harekat dört gece 3 gündür kesintisiz devam ediyordu. Ertesi gün birliklere kumanya ve mermi sevk edilmesi gerekiyordu. Sabahın ilk ışıkları ile havadan taşınmaları ile ilgili hazırlıklar tamamdı. Helikopterler birkaç yer hariç iniş yapamazlardı, bu, gerilerde bir noktaya ikmal maddelerinin bırakılması demekti. Bu da birliklerin gerilere personel görevlendirmesi, yüzlerce kiloluk malzemenin taşınması, işlerin saatlerce sürmesi ve baştan aşa-78



ğı yorgunluk ve sabır demekti. Hal tarzı, timlerin bulundukları yerlere, çatışmaların şiddetini ve yönünü hesaplayarak havadan atmaktı. Yüzlerce askerin botları konç ve tabanlarından parçalanıp kopmuştu. Bir kısmı ayakkabılarının tabanını iplerle bağlamışlardı. Bot ikmali yiyecek ve mühimmat kadar önemliydi.

Yürüyemeyen, ayaklan yaralı insan muharebede işe yaramaz hale geliyordu. Her timden kaç bota ihtiyaç olduğunun ve numaralarının ne olduğunun bile bilinmesine ihtiyaç vardı. Her timde aynı tip ağır silah yoktu. Hangi ağır silahın, hangi timde olduğu ve o timin arazide bulunduğu mevki bilinmeden mermisi ona ulaşmazdı. Lojistik, ikmal faaliyeti muharebe yapmak kadar önemliydi. Bu iş iyi yapılmadan muharebeleri sürdürmek mümkün değildir. Canlıların beslenmeye, cansızların mermi ve ilave malzemeye ihtiyaçları vardır.

Bu konular üzerinde görüşmeye devam ederken tam saat 22:00'da büyük bir gürültüyle kışlanın üzerine havan ve roketatar mermileri yağmaya başladı. Çok geçmedi bunlara makineli tüfek ve kaleşnikof sesleri de yoğun bir şekilde karıştı. Bir anlık tereddüdü takiben tüfeğini kapan subay dışarı fırladı. Beş

dakika içinde her tip silahın sesi şehri ve kışlayı kapladı. Kışla, eni boyu 150

x 200 metrelik bir arazinin üzerindeydi. Şehirle kışla arasında güneyde sadece bir asfalt yol vardı. Doğusu ve batısı da sivil evlerle çevrili, kuzeyinde ise gittikçe yükselen sırtlardan oluşan boş arazi vardı.

Dışarı çıktım. Ateşlerin büyük kısmı güneyden ve batıdan geliyordu. Şehirdeki binaların çatılarından, balkonlarından, yarım inşaatlardan, bahçelerin duvarlarının arkasından ateş ediliyordu. Saldırı esas bulunduğumuz kışlayı hedef almakla birlikte, İlçe ve Sınır Jandarma ile polislere ait tesislerin üzerine toplanmıştı. Kısacası devlete ait ne varsa. Dümdüz bir ovada kurulmuş bu kentin nüfusu 46.000'di. Biz dümdüz bir alanda, ateş edenlerse yüksek beton binalardaydı. Albay Bülent "Komutan nerede?" diye beni arıyordu. "Buradayım"

diye seslendim, yanıma geldi. Yola bakan mevzilerin gerisinde bir ağacın yanındaydım. "Komutanım vurulacaksınız, içeri girmelisiniz" dedi. (Bülent Albay, benden iki sene önce Harp Okulundan mezun olmuştu. Ben kurmaylık ve üstün sicil kıdemlerim nedeniyle kendisinin iki yıl önünde bulunuyordum. Ömrü komando birlikleri ve bu bölgelerde geçmişti. Babası da subay olan Bülent Albay katıksız bir tabirle tam bir İstanbul efendisiydi. Buralarda yaşananlar zaman içinde onun da sağlığını bozdu.) "Bülent Albayım, bu görünen bildiğimiz bir çatışma değil.

Şu şeh-

rin haline ve üzerimize gelen ateşin yoğunluğuna bak. Bunun adı ayaklanmaya kalkışmadır. Kışladaki birkaç subay ve 80-100 asker bu (ehennemle fiziksel olarak baş edemez. İçeriye girerek yapılacak bir şey yok" dedim.

Mevzilerdeki askerler olanca güçleriyle ateş edilen yerlere karşılık vermeye çalışıyorlardı. Kışlanın batısında Karayollarının şantiyesi ve bunun duvarları

vardı. Oradan da kışlaya ateş açılmış, yola bakan nizamiyenin karşısında bulunan Süt Enstitüsü gibi devlete ait başka tesislerden de mermiler geliyordu. Bela şehirdeydi, yapanlar da şehirdeki milislerdi. Akılları sıra dağdakilere moral vermeye, hezimetlerini bu kalkışmayla dengelemeye çalışıyorlardı. Bir kaba gücün başı boş bırakılması gibi çılgınca ateş ediyorlardı. Bunlar biraz cesaret bulurlarsa gruplar halinde kışlaya girmeye teşebbüs edebilirlerdi. Çünkü taburun burada olmadığını biliyorlardı. Mevcut askerle de ateş gücümüz onlara nazaran çok cılız kalıyordu.

Kışlanın kıdemli emniyet subayını yanıma çağırdım, koşarak çevredeki mevzileri dolaştım, kısa kısa askerlerle görüştüm. Kışlanın kuzeyindeki boş arazi tarafından bir tehdit olmadığı, en azından şimdilik olmadığı ortadaydı. Buradaki makineli tüfekler ile bir uçaksavarın hemen yol kenarındaki şehre bakan mevzilere götürülmesi emrini verdim. Kışlanın ortasında bulunan üç tanksavar topunun da oraya gönderilmesini söylerken bir havan mermisi arkamıza düştü. Bunu atanlar tam karşımızda, evlerin bitip arazinin başladığı yerdeki ağılın kenarındaydılar. Havan mevzilerinden birinin burada olduğu anlaşılıyordu. Ağır silahların başındaki üsteğmene: "Bunlara ikinci bir mermi attırmayacaksın, elindeki iki dağ topunu aynı anda tek noktaya ateşleyeceksin, anladın mı? Ve ben emir verince, 3 havanla aydınlatma mermisi kullanarak şehrin bize yakın kısmını

sürekli aydınlatacaksın". Emniyet subayına: "Birilerini görevlendir, depoda ne kadar el bombası sandığı varsa çıkartıp bütün askerlere dağıtsınlar" deyince;

"bir kısmının el bombaları yanında komutanım" dedi. "Bir tanesi ne işe yarar aslanım? Beşer altışar tane olacak, askerlerin kendilerine olan güveni artacak, böylece bir asker 5-6 asker olacak, kışlaya girmeye kalkıştıkları taktirde lazım olacak, bir el bombası 32 parça değil mi? Bir el hareketi ile 30 silah ateşlenmiş olacak, böylece bir asker bir dakika içinde 25-30 metre önüne 150

mermi atmış gibi etki sağlayacak. Bu emrin yerine getirilmesi için sana 20

dakika süre veriyorum. Hızlı, hızlı, daha hızlı". Yüzbaşı, saniyeler içinde karanlıkta kayboldu.



İlçe jandarma birliği bulunduğumuz yerin 50 metre uzağında aynı hizada bir binadaydı. Buradan gelen silah sesleri, bağrışmalar birden artü. İrtibat yoktu.

Birliğin başında Binbaşı Mehmet vardı, asker sayısı da kendi tesislerini koruyabilecek miktardaydı.

İkimizin arasında Karayolları tesisleri ve kışlayla sının çizen bu kuruma ait beton duvarların üzerinden bize darbeler halinde ateş açıp saklanan, burnumuzun dibinde bir kaç kişi vardı. Yol kenarındaki mevzilerde bulunan üsteğmene: "Sağ

yanımızdaki Karayolları duvarlarından, yakın mesafeden bize ateş edenler, bu kuruluşta çalıştıklarından buraları ve ne yapacaklarını iyi

biliyorlar; tüfekle olmaz, iki üç law (kısa mesafeli hafif tanksavar silahı) al ve onlara bir daha hiç lazım olmayacak şekilde ders ver" dedim. Bulunduğu mevziden bir hamlede çıkü

ve şimşek gibi cephanelik istikametinde uzaklaştı.

İki tarafın karşılıklı ateş gücü doruk noktasına ulaşmıştı. Şehrin ışıkları daha PKK'lıların ilk ateşinde sönmüştü! Nizamiyenin yanından, her atıştan sonra karanlıkta yanıp sönen silahların namlu ağız alevlerinden, bazıları aynı evin değişik noktalarından olmak üzere, 86 yerden ateş edildiğini sayabildim. Bunlar sadece yüksek yerlerde oldukları için sayabildiklerimdi ve bizim cephemize dönük bölgelerden gelen atışlardı.

Havanların başındaki üsteğmene aydınlatma mermilerini kullanmaya başlaması için haber gönderdim. İlk atışlar hem istediğimiz yükseklikte paralanmadı, hem de tam bir paralellik sağlamadı. Fakat on dakika sonra mükemmel bir aydınlatma başladı.

Aydınlatmayı önce orta bölgede, sonra sağ, daha sonra da sol kanatta kaydırdık.

Hangi kesim aydınlatmıyorsa bütün ateşleri, bize ateş edilen yerlere topladık.

Bu plan balyoz tesiri yaptı. Aydınlatma alünda, inşası devam eden evlerin hemen hepsini üpkı bir mevzi gibi kullandıkları görülüyordu.

Ayaklanma provası özentilerinin ateşleri, her geçen saat azaldı, azaldı ve gün doğmadan bir saat önce tek tüke düştü, bitti. Ufak tefek sıyrıklar dışında ne bir şehit ne de bir yaralı vardı. Mucize denilen şey herhalde bu olmalıydı.

Şehrin ortasında bulunan Askerlik Şubesinden herhangi bir haber alınamıyordu.

Bir timle oraya gittim. Askerlik Şubesi diye yıllardır kullanılan bir apartman dairesi, karma karışık mahalle ve sokaklardan birindeydi. Güneş çoktan doğmuş

olmasına rağmen, sokaklarda ne insan ne hayvan bir tek canlı yoktu. Bütün pencereler bir şeylerle tamamen karartılmıştı. Şehir sanki nefes almıyordu.

İşleri kötü gitmişti. Şu görünen durum: "Suçu işleyen cezayı bekler" psikolojisinden

başka bir şey değildi. Karmaşık mahalle ve dar sokaklardan geçerek, sıra evlerden birinin içindeki Askerlik Şubesine geldik. Giriş kapısının hemen karşısındaki çöp bidonunun yanında bir ceset vardı. İçeri girdim. Alt katta kimse görünmüyordu, üst kata çıktım. Altında askeri pantolon, üstünde beyaz fanilalı biri alt üst olmuş salonda eşyaları düzeltmeye çalışıyordu.

- Kimsin sen?

- Şube askeriyim.

- Başınızda kim var? Dün gece burada ne oldu? Şehit ve yaralı var mı?

- Bize bir şey olmadı. Asteğmen aşağıda uyuyor, diğerleri de uyuyor. Dün gece yarısı buraya girmeye çalıştılar. Kapıların ve pencerelerin önüne eşyaları

yığdık.

Aşağıdaki askerler de birer ikişer yukarıya çıkıyordu. Üsteğmen kaşla göz arasında asteğmeni kaldırmıştı. Görüntülerindeki pejmürdelik dün gece yaşadıklarından değil, denetimsizlik ve zayıf eğitimlerinden geliyordu. Burada bir asteğmen ve dokuz asker vardı. Silahları eski modeldi. Bu hizmetleri yürütenlerin eğitimlerinin ne olduğu da herkesin malumuydu. Gece yarısından sonra 5-6 kişi çok yakın mesafeden şubeye ateş açmışlar, buradakiler de silahla karşılık vermiş, her tarafa eşyaları yığarak onların içeri girmesine mani olmuşlardı. Bir kaç metre yakın mesafeden açılan ateş sonucu, bir milis de öldürülmüştü. Şehrin genelinde işlerin kötü gittiği anlaşılınca buraya saldıranlar da apar topar kaçmışlardı.

Her yerde sıcaklık gittikçe artarken, şehirden bir milis öldüren bu on askerin hücreye benzeyen bulundukları binada kalmaya devam ettikleri taktirde önümüzdeki günlerde başlarına ne geleceği belliydi. Üsteğmene: "Timin yarısını burada bırak; personel, silah, cephane ve tüm evrakları toplayıp kışlaya götürsünler, her yer kilitlensin, geçici olarak burayı kapatıyoruz" dedim.

Kışlaya döndüm. Diyarbakır'dan Ankara'ya kadar her seviyedeki karargahtan nöbetçi heyetlerindeki subaylar, gece ne olup bittiğini anlamak için, Yüksekova'daki iki üç karargah subayını telefon bombardımanına tutmuşlardı.

Bizimkilerde ciddi ciddi ve uzun uzun anlatıyordu. Halbuki bu subaylar kaç

gecedir hiç uyumuyor ve dağdaki birliklerle ilgili yapılacak bu kadar iş varken, şu durum katlanılamazdı. "Çocuklar muharebe sahasından uzak

olanların sizi anlamasını boşuna beklemeyin bu bir, onların her zaman çok vakitleri vardır bu iki, hem onlar ve farkında olmadan hem de siz, şu anda hemen yapılma-

sı gereken işleri saatlere bırakarak canını dişine takmış savaşanlara zarar veriyorsunuz. Bu anlamsız telefonlar sizin birlikleri iyi hissetmenizi engelliyor. Ne olduysa oldu, komutanlık raporunu beklemek zorunda onlar, hepsi bu kadar. Ben yazılı veya sözlü bir rapor verdim mi, şu ana kadar? Hayır.

Öyleyse bu aculluk niye? Daha; telsiz, telefon ve mesaj aktarma cihazlarının başına yeni geliyorum. Bunlara zamanınızı çarçur ettirmeyin." Bütün karargahlara şu mesajı çekin: "Hakkari'nin Yüksekova ilçesi, 15 Ağustos 1993 saat 22:00'dan itibaren, silahlı eyleme kalkışmıştır. Tarafımızdan gereği yapılmıştır.

Zayiatımız yoktur." "İşte hepsi bu kadar beyler, sizin gözünüz kulağınız birliklerde olsun" dedim.

Şehirde, jandarma ve polisle yürütülecek adli ve idari işlerin koor-dinesini Bülent Albaya bırakarak helikopterle İkiyaka Dağları'na gittim. Birlikler dağın tepesinde bulunan Hisar Yaylası'na ulaşmışlardı. Burası 3.300 metre yükseklikte etrafı dik kayalıklarla çevrili bir platoydu. Dört Dağ ve Komando taburu da Hisar Yaylası' na yayılmış lx>l-geyi tarıyor, 2. Dağ ve Komando taburu bölgesinde ise çatışmalar devam ediyordu. Hisar Yaylası'nın PKK'nın yurt içindeki güvenli kamplarından biri olduğu anlaşılıyordu. Karşılıklı direkleri dikilmiş, çevresi taşlarla işaretlenmiş, kireçle boyanmış futbol sahaları bile vardı. Ölen PKK'lılar için sabit mezarlık yapılmış, mezar taşlan kullanılarak, ölenlerden bazılarının isimleri dahi taşların üzerine yazılmıştı. Operasyonda çaresiz kalınca yayla giriş ve çıkışlarını sağlayan geçit ve patikaları aceleyle mayınlamışlardı. Mayınların aranıp bulunması ve tahrip edilmeleri sürüyordu.

Çatışmaların yer yer devam ettiği 2. Taburun bölgesine gittiğimde Binbaşı Necmi:

" Bir uzman çavuşla bir erin tırmandıkları kayanın üzerine gövdelerinin yarısı

çıktığında burada saklanan bir kaç PKK'lının yakın mesafeden ateşine maruz kalıp şehit olduklarını" söyledi. Ateş edenler taburun timlerinin arasındaydı ve kaçabilme i;nkanlan hemen hemen hiç yoktu. Tabur komutanı bölük komutanlarına talimatlar vermeye devam ederken yaylanın üzerine bir Skorsky yaklaşarak inişe uygun bir yamaca bir grup sivil bıraktı.

Gelenlerin basın mensupları olduğu anlaşıldı. İstihbarat Şube Müdürü gidip kendileri ile görüştü. Diyarbakır'dan geliyorlardı ve OHAL Valiliği göndermişti. Genelkurmay'ın haberi vardı. Burası

henüz emniyetli değildi, mayın tarama faaliyeti de devam ediyordu. 12-13 kişiden oluşan medya grubunu, istihbarat subayı açıklamalarda bulunarak bir saat kadar kampın içinde dolaştırdı. Sonra hep beraber benim yanıma gelerek bir istekleri olduğunu söylediler.



- Arkadaşlar hoş geldiniz, nedir isteğiniz? İçlerinden bir iki tanesi:

- Komutanım bir emir verseniz de, PKK ölülerini bir yere getirseler, topluca resim çekebilsek.

- Bu harekat beş gün beş gecedir devam ediyor. Yani bu kadar sürede tırmana tırmana bulunduğumuz yere gelindi. Hangi çatışmada, nerede, kaç kişi öldü ise, o kesimde kaldı. Böyle bir isteğinizin akla, mantığa sığar tarafı var mı? Çok istiyorsanız taburlar bulunduğumuz yere çıktıkları istikametlerden geri dönerken onlara katılın, oraya ininceye kadar her gördüğünüz yerdeki resimleri istediğiniz gibi çekin.

Sanki söylediklerimi hiç anlamamışlar gibi, yeniden, sözcükleri değiştirip aynı

şeyi teklif ettiler.

- Zaman, mekan ve işlemler açısından gerçekçi olmayan saçma sapan şeyi niye tekrarlayıp duruyorsunuz?

Aynı anda birkaçı anlaşmış gibi, "Öyle isteniyor komutanım", dedi.

- O zaman, onlara söyleyin, kendileri gelip yapsınlar. Bizim fuzuli işlere ayıracak zamanımız yok. Siz de boşuna beklemeyin, ben askerlere leş toplatmam.

Hepsi de genç, haber ve iş yapmak heyecanı gözlerinden belli olan çocuklardı, söyledikleri şeyin ne kadar saçma olduğunun da farkındaydılar.

Aramalar devam ederken, 3. Tabur Komutanı yaşlı bir korucu ile yanıma geldi.

"Komutanım, Şemdinli bölgesinin en cengaver ve en yaşlı korucusu, Sait Amca.

Sizinle görüşmeyi çok istiyor" dedi. Biraz uzakta duruyordu ve pür silahtı.

- Sait Amca gel, hayır ola, seni dinliyorum.

- Paşam, şu bir haftadır olanları görüyorum. PKK'nın başına gelecekler var.

Buraları temizleyeceksiniz, bııtün subaylarınız da öyle söylüyor. Fakat dağdakilerin yok edilmesiyle bitmeyecek Paşanı; PKK'nın canı kanı Ankara'da.

(Bunu söylerken sağ elindeki Kalaşnikofu havaya kaldırdı.)

- Kaç yaşındasın?

- Allah sana ömür versin, ben 68'deyim.

- Sait Amca, 20 yıl kadar önce ben üsteğmenken, Ağrı Dağlarında, o zamanlar senin yaşlarında bir başka amca, şu senin söylediklerinin aynısını söylemişti.

Bir ihtiyacın var mı?

- Sağol Paşanı, eli ayağı tutan insanın ne ihtiyacı olabilir ki? Sırım gibiydi, çevik adımlarla kayadan kayaya sekerek birlikte olduğu timin yanına gitti.



İkiyaka Dağlan'na Irak tarafındaki geçitlerden tırmanan Piyade Tabur Komutanı

Yarbay Ali, "buz ve karla kaplı derin geçitlerin hızını azalttığını, dün hava kararmak üzereyken Irak istikametinde ilerleyen 15-20 kişilik bir PKK teşkilini karşıdan görüp hemen ateş açtıklarını, ancak militanların doğru dürüst bir karşılık vermeden kayalıklarda dağılıp gözden kaybolduklarını" anlattı. Bunlar; 24 saattir sesi soluğu çıkmayan Hakkari bölge sorumlusu Topal Nasır ve ekibiydi.

Ana telsiz ve onun akülerini taşıyanlarla, yakın korumaları ile idari hizmetlerini yürüten 16 kişiydi.

Buradaki iş bitmişti. Yüzlerce ayrı ayrı yerde, sekiz ve onlu gruplar halinde dağınık bir şekilde bulunan askerler, silah ve malzemelerinin bakımlarını

yapıyordu. Bu grupları dolaştım. Üniformaların ceketleri, büyük kısmının parçalanmıştı, bir kısmında ise, ceket kolları omuz başlarındaki dikişlerden kopmuş durumdaydı. Çoğunun üstünde haki fanilaları vardı. Botların hali ise acıklıydı. Hiçbir şikayet olmadığı gibi herkes dinç ve neşeli görünüyordu. Bazen aramızda kayalıklar olduğundan, benim yanlarına kadar yaklaştığımı fark edemeyen gruplar oluyordu. Bunlardan birinde, tüfeğin ağaç ve demir aksamına sert bir cisimle vurarak tempo tutup, ritm vererek türkü söyleyen bir askere, gruptan bir kaç asker de refakat ediyor, diğer herkes de işini yapmaya devam ederek dinliyordu:

Beyaz giyme söz olur
Siyah giyme toz olur
Gel beraber gezelim
Muradımız tez olur
Salmada salmada gel

Beyaz giysen tanırlar Seni yoku sanırlar Zaten bende talih yok Seni benden alırlar Salmada salmada gel

Alçak ceviz dallan Sıra beyaz kollan Yer yıerden geçeyim Hep sarmışlar yollan 1993 Dönem! 85

Başın öne eğilmesin Aldırma gönül aldırma Ağladığın duyulmasm Aldırma gönül aldırma

Dağlardaki deli rüzgar
Gelip kayaları yalar
Beni bu sesler oyalar
Aldırma gönül aldırma . /

Kurşun ata ata biter Dağlar çıka çıka biter PKK yok edersek biter Aldırma gönül aldırma

Dertlerin kalkınca şaha Bir sitem yolla Allah 'a Görecek günler var daha Aldırma gönül aldırma

Telsizle Genelkurmay Başkanı'nın görüşmek istediğini bildirdiler. Tabur komutanlarını topladım: "Bu gece hava karardıktan sonra aynı istikametleri kullanarak toplanma bölgelerinize dönün. Yarın akşama kadar da esas üs ve kışlalarınıza intikallerinizi tamamlamış olun. Lojistik ihtiyaçlarınızı bir mesajla Tugay karargahına gönderin. Çok mükemmel bir harekat oldu, hepinizi tebrik ederim."

Yüksekova'daki kışlanın helikopter pistine indiğimde, orada bir başka helikopter ve biraz uzağında ise sivil bir grup vardı. Bu grup da gene Diyarbakır'dan gelen başka basın mensuplarıydı. Ortalarında da Hakkari valisi Cemalettin bey vardı.

Basın mensupları bir çember yapmışlar, Vali beyi dinliyorlardı. Yanlarına yaklaştım. Son duyduğum cümle, vali beyin "Arkadaşlar, devletimiz şefkatlidir.

Dün gece Yüksekova'da kırılan bütün camların paralarını ödeyecektir" sözleriydi.

Şe-hire gitmek için taburun nizamiyesine doğru yürürlerken Vali beyin yanma yaklaşıp:

- Vali bey, taburun barakalarının halini gördünüz mü?
- Hayır paşam.
- Dün gece bu şehirdekilerin attıkları roket ve havan mermilerinden tavanları
paramparça oldu, duvarları ise süzek gibi. Gece ayaklananlar beton binalarda, biz de işe yaramaz hale gelen bu barakalardaydık. Sizin kaç paranız var bilmiyorum ama harcayacak yeri sorarsanız, kesinlikle bu kışla olmalı. Çünkü
şefkatli devleti dün gece bu barakalarda yaşayan 80-100 asker yüceltti. Onlar canlarını dişlerine takınasaydı dün gece olacaklar PKK ile mücadele tarihine yüz karası diye geçerdi. Bu bölgede ayağımızın allından toprağı çekiyorlar, bu şefkatli devlet kimden yana Vali bey?
- Sizin zararlarınızı da karşılamaya çalışalım paşam.

- Yangın yerinden beter hale gelmiş bu vilayette, bizim ne binaya ihtiyacımız var, ne de bina içerisinde oturacak zamanımız var. Benim size anlatmak istediğim bina, para, pul değil. Bizim işimiz can pazarında sevda ile oluyor.
- Haklısınız paşam.
Tabur binasından Genelkurmay Başkanı'm aradım:
- Komutanım, emredin.
- Osman Paşa, dün gece ayaklanmaya kalkıştı demek bu adamlar. Halkın bir kısmının İran'a, bir kısmının da Irak'a doğru gittiği haberlerini alıyorum.
Operasyondaki son durum nedir?
- Dün gece ben buradaydım. Ancak sabahleyin birliklerin yanına gittim ve biraz önce döndüm. Halkın ne kadarının nereye gittiği konusunda hiçbir bilgim yok.
Fakat şunu söyleyebilirim. Yüksekova'da yaşayanlar çok fazla bir yerlere gidemezler, ekonomik kaynakları itibariyle arz ediyorum. Gitseler de dönmeleri uzun sürmez. Komutamın, parçalar birleşince dıırım ortaya çıktı. İkiyaka Dağlan'nda toplanan ve başlarında Hakkari bölge sorumlusu, Suriyeli Topal Nasır'ın bulunduğu 400 kişilik, bir taburdan fazla militan, 15 Ağustos gecesi Yüksekova'ya inecek, bu şehirde sayıları binlere ulaşan milis gruplarıyla birlikte belli bir süre de olsa şehirde hakimiyet kurup, yurt içi ve yurt dışında moral ve siyasi bir çıkış yapacaklardı. Ancak böyle bir

şeyin yapılacağından istihbarat toplayan hiçbir kuruluşun haberi olmadı. Dün gece bize ateş açılan yüzlerce yerdeki mevziler, günlerce önce yarım inşaadarda, evlerin balkonlarında, pencerelerin arkasına taşlarla, tuğlalarla örülmüş, hazırlanmış.

Bir istihbarat gelmediği gibi, burada yaşayan kimsenin de dikkatini çekmiyor.

Halk ise günlerce önceden haberli.

Benim ilk harekata Yüksekova'da başlamam bunları bildiğimden değil, bu bölge genelinde eylem ve saldırıların daha fazla olmasındandır. Dün gece şehir bir ateş topu gibi üzerimize yöneldi. Şehirde doğru dürüst bir birlik olmaması hem şans hem de şanssızlıktı. Taburun dağdaki 600 askeri dün gece burada olsaydı

üzerimize aniden açılan havan ve roketlerin yoğunluğundan başlangıçta çok zayiat verirdik. Buna karşılık, sabaha karşı biten işi, en geç iki üç saatte hallederdik.

ilarekata gelince Komutanım, PKK'nın bir tabur kadar kuvveti işe yaramaz hale geldi. Bu sonuç Yüksekova bölgesinde bir kaç ay onların büyük çapta eylemlerini önler, fakat Plakkari'ye dönük, İran ve Irak kamplarıyla yurt içinde bir çok tabur olduğunu değerlendiriyorum. Halkın devlete olan güveninin yıllar sonra tekrar kazanılması, psikolojilerinin düzelmesi çok zaman alacaktır. Bunu şunun için arz ediyorum. Örgüt kaybettiği militanların yerine yenilerini, halk kendisini destekledikçe temin etmekte zorluk çekmeyecektir. O zaman biz kısır bir döngüde kalırız. Bu nedenle biz bütün gücümüzle hiçbir koşula bağlı

kalmaksızın harekata devam edeceğiz.

Bu kampla ilgili de; PKK'nın nerelere geldiğini, kendine güveni ve pervasızhğıyla alakalı iki şey arz etmek isterim. Buranın yıllardan beri kullanıldığı ortada. Ölenlerin isimlerinin üzerine yazılı olduğu mezar taşlarının bulunduğu sabit mezarlığı mevcut. Neredeyse normal ölçülerinde işaretlenmiş kaleleri de olan futbol sahaları var. Ele geçen dokümanların bir kısmı tarandığında, 3.400 metre yükseklikteki bu mezarlığa, "Kürdistan adına şehit olanlar adına" anıt dikmeyi tasarladıkları anlaşılıyor.

Komutanım, benim arz edebileceğim hususlar bunlar, bütün birlikler yarın akşama kadar kendi esas üslerine dönmüş olacaklar.

- Mezarlık ve futbol sahaları, ne kadar uzun zamandır orada olduklarını gösteriyor.

- Komutanım, bölgedeki diğer yerlerin de farklı olduğunu sanmıyorum. Başka türlü

her gün, her gece, aynı zamanda bir kaç yerde nasıl saldırabilirler?

- Geceleri operasyon yapman çok iyi oldu. Ben zaten hep söylüyordum. Sen iyi yaptın.

- Komutanım gece de yetmiyor. Birlikler mevzilerde, çukurlarda güya kendini koruyor, aslında koruyamıyor, aksine ölüyor ve karşı tarafa da doğru dürüst kayıp verdiremiyor. İnisiyatif tamamen PKK'da olduğundan ne zaman, nerede, ne yapılacağını o tayin ediyor. Komutanım sizin de malumlarınızdır, bu tip mücadelede muharebe taktik-88 Unutulanlar Dişinda Yenİ Bîr Şey Yok

lerinin iki temel ilkesi var. Birincisi sürekli hareket, ikincisi; ara, bul ve yok et. Son 200 yıllık yakın tarihte bunu erken kavrayan millet ve ordular daha az acı çekmiştir. Diğerleri işi uzattıklarından daha fazla bedel ödemişler ve daha fazla acıya maruz kalmışlardır. Bu arz ettiğim yeni bir şey değil; hazır obua meselesi.

- Doğru, aferin; çok iyi sonuçlar aldınız. Kutlarım. Bütün subay, astsubay ve mehmetçiklerin gözlerinden öperim.

- Sağolun komutanım.

Bu konuşma esnasında Jandarma Genel Komutam aramışlardı. Kendilerini aradım, hemen hemen aynı şeyleri arz ettim. Sonuçların çok iyi olduğunu söyleyerek tebrik ettiler. Diyarbakır'dan Asayiş Komutanını da arayarak son durumu rapor ettim, Genelkurmay Başkanı ile Jandarma Genel Komutanının da aradıklarını

bildirdim.

"Bir ordunun işi siper kazmak ve toprağı savunmak değil, harekete geçip düşmam yok

etmektir."

İkiyaka Dağları Harekatı ile Yüksekova silahlı kalkışmasına ait basında çıkan ve halkın bilgisine sunulan haber ve değerlendirmeler: 16 Ağustos 1993 Hürriyet, birinci sayfa başlıktan;

"250 PKK'h ölü, PKK'ya yurt içinde en ağır darbe, örgütün 10. yıla girdiği gün indirildi. Flakkari'nin Buzul Dağı kampında bulunan 250 kadar terörist öldü.

Yüksekova ve Şemdinli arasındaki yüksek dağlarında cehennem üçgeni, 350-400

terörist kuşatıldı."

17 Ağustos 1993 Milliyet, birinci sayfa başlıktan;

"Yüzlerce ölü, 400 PKK'lı çemberde. İran'daki kamplardan Türkiye'ye sızarak Hakkari'nin Yüksekova ilçesi Buzul Dağları'ndaki sarp kayalıklarla çevrili bölgede kamp kuran ve 15 Ağustos nedeniyle eylem hazırlığı içinde olan yaklaşık 400 PKK'h kuşatıldı. Çatışmalar sürüyor.

Cehennem gecesi; PKK Yüksekova'ya gece boyunca 500 roketle saldırdı. İsabet alan birçok ev ve işyeri yandı. İlçede sokağa çıkma yasağı kondu. Her yandan ateş; PKK'ya karşı yürütülen harekatı engellemek için bir grup terörist, Hakkari'nin Yüksekova ilçesine saat 22:00

1993 Dönemİ 89

sularında çeşitli yönlerden saldırdılar."

17 Ağustos 1993 Hürriyet, birinci sayfa başlıktan;

"PKK'da tam bozgun: Şemdinli ve Yüksekova arasındaki, operasyon karşısında neye uğradığını şaşıran PKK, gafil avlanıp, büyük kayıplar verdi. 250 kadar kayıp veren PKK'Ulardan sağ kalanlar panik halinde kaçmaya çalışıyor. Harekatı 30

Ağustos'ta Tuğgeneralliğe yükselen Dağ ve Komando Tugay Komutanı Piyade Kurmay Albay Osman Pa-mukoğlu yürütüyor."

17 Ağustos 1993 Sabah:

"Büyük operasyon 4ncû gününde; Yüksekova ve Şemdinli arasında ölüm çemberine alman kalabalık bir grup bölücü teröriste yönelik harekat devam ediyor, örgüt ağır kayıplar verdi."

18 Ağustos 1993 Hürriyet 1. sayfa:

"Buzul Dağı taranıyor: PKK'nm ağır darbe yediği Hakkari'nin Yüksekova ve Şemdinli ilçeleri arasındaki Buzul Dağında operasyon sürüyor. PKK'da ölücüler görev başında; PKK, ölülerinin gizlenmesi ve tanınmaz hale getirilmesi için özel görevliler oluşturdu. Ölen arkadaşlarını gizleyemedikleri taktirde, yüzlerini parçalayarak tanınmaz hale getiriyorlar. Ölücülerin varlığı, ilk kez 15

Ağustos'ta ortaya çıktı. Yüksekova-Şemdinli arasındaki Gülle tepe mevkiinde geçen telsiz konuşması şöyle:

- Hepimiz kuşatıldık.
- Govent (Balkaya Dağı) istikametine kaçın.
- Nereden kaçalım? Şehit sayısı 200 oldu. Çok yaralımız var.
- Kim kaldıysa kaçsın.
- Şehitler ne olacak?

- Ölücüler halletsin...
- Kendileri de zaten ölmüşlerdir.
- Toprak başınıza ....(lanet olsun)

Politika sayfası: Bingöl sendromu aşılıyor. PKK 1992'de Kuzey Irak'a düzenlenen harekattan sonra tarihinin en büyük darbesini yiyor. Böylece psikolojik üstünlük yine devlete geçiyor. Bingöl katliamı ile oluşan durum değişiyor."

18 Ağustos 1993 Milliyet;

"Kirpi Operasyonu: PKK kıskıvrak; operasyon 3000 metrenin üzerinde 850 m2lik bir alanda sürüyor. Harekata katılan 3000 komando çatışmalara 24 saat aralıksız devam ediyor. Çemberin içinde kalan 450-500 PKK'hnın 300'den fazlası öldürüldü."

18 Ağustos 1993 Sabah, İnci sayfadan:

90 Unutulanlar Dişinda Yeni Bîr Şey Yok

"PKK'ya ölüm çemberi: Hakkari'nin Yüksekova ilçesinin Buzul Dağı kesiminde kıstırılan 450 PKK militanını imha operasyonu sürüyor. Çatışmalar Karadağ ve Harun Geçidi çevresinde yoğunlaştı. PKK'mn kayıpları 300 militan."

18 Ağustos 1993 Meydan:

"Dağ taş PKK'Iı terörist cesedi dolu. fran-Irak sınır geçidinde PKK'ya yönelik operasyon aralıksız devam ediyor."

19 Ağustos 1993 Milliyet 1. sayfa başlıktan:

"Askere leş toplatmam: dağda PKK'yi ezen Tuğgeneral Osman Pamukoğlu kesin konuştu: Analar evlatlarını askere leş toplatmak için göndermedi. Geberdikleri yerde kalırlar, askere leş toplatmam. Biz imha eder, geçeriz. Askerlerime bir kurşun atana beş kurşun atarım."

19 Ağustos 1993 Meydan:

"Kirpi Operasyonuyla PKK'nırı beli iyice kırıldı. Hakkari Dağ ve Komando Tugay Komutanı Kurmay Albay Osman Pamukoğlu harekata katılan askerlerle topluca konuşarak onlara moral verdi. "Kar yağmadan Hakkari bölgesindeki PKK gruplarını, gece gündüz demeden, silip süpürerek, milletin başına musallat edilen bu belayı

defedeceğiz."

20 Ağustos 1993 Tercüman:

"PKK 6 günde 400 ölü verdi. 15 Ağustos'ta lOncıı eylem yılını kutlamak için Yüksekova ve Şemdinli bölgesinde "Büyük Eylem"

hazırlığında iken "Büyük Tokat"
yedi.

21 Ağustos 1993 Sabah:

"PKK'hnm telsiz talimatı: Hakkari operasyonunda bozguna uğrayan ve çatışma bölgesinden kaçmak isteyen teröristlere. Kuzey Irak'taki PKK yöneticileri telsizle şu emri verdiler: Kadınlar gibi ağlamayın, ölün...sizi oraya savaşa gönderdik. Çatışma süresince dinlenen PKK'h-lara ait telsiz konuşmalarından biri şöyle:

- Agir: (çatışma bölgesinde, Agir kod adlı bir komutan) Bir milyon geliyorlar.

Her taraf asker kaynıyor, kaçacak yerimiz kalmadı.

- Kuzey Irak: (muhtemelen Cemil Bayık) Toparlanmaya çalışın. Paniğe kapılmayın.

Kaçmak isteyenleri kesinlikle önleyin. Gerilla taktikleri kullanın.

- Agir: Mermimiz bitiyor. Birçok arkadaşımızda tek bir mermi bile kalmadı.

Üzerimize yağmur gibi mermi ve bomba yağıyor.

- Kuzey Irak: Muhakkak bir gedik vardır. Adamlarını ve elindeki imkanları bir araya getir ve gediği yarmaya çalış.

- Agir: Suikast eylem birliğimizden 30, propaganda birliğimizden 40 kişiyi kaybettik. Elimizdeki imkanlar böyle bir harekata uygun değil.

1993 Dönemî 91

- Kuzey Irak: Kesin sayıyı verin. Ölüleri mutlaka gömün. Ağır yaralı olanları

yanınızda taşımayın. Öldürüp uygun bir yere gömün.

-Agir: Şu ana kadar belirleyebildiğimiz 184 kaybımız var. Ne yapacağımızı

şaşırdık.

- Kuzey Irak: kadınlar gibi ağlamayın. Sizi oraya savaşa gönderdik. Orada çarpışarak öleceksiniz."

29 Ağustos 1993 Ortadoğu politik sayfası:

"En tehlikeli virüs, beynimizdedir. Terör önce beyinde yenilmelidir. Bu 30

Ağustos'ta paşalık sırası gelen Kurmay Albaya terfi edeceği fakat Şırnak'a gidip görevi teslim alması istendiği zaman kabul etmeyerek istifa ettiği basına yansıdı. Eğer bu doğruysa baştan beri anlatmaya çalıştığımız "düşünce erozyonu

"nun son ve vahim örneğidir. Bulunduğumuz mevkiler psikolojik olarak teslim edilmektedir.

Bunun üzüntüsünü yüreğimizde hissederken Hakkari'den Dağ ve Komado Tugay Komutanı Tuğgeneral Osmaıi Pamukoğlu'nıın gür sesi yükseldi: "Askerlere leş

taşıtmam" dedi. "Askerime bir kurşun atana beş kurşun atarım" dedi.

Bu laf, idareci maslahatçı üstelere karşı, tarihe kazınmış yeni bir kavramdır.

Dönüm noktasıdır. Muğlalı sendromuna karşı Pamukoğlu sendromunun yer aldığının ifadesidir. Aslında Muğlalı olayında ayıplanması gereken Muğlalı değil, devlet için görev yapan bir askere devletin sahip çıkmamasıdır.

Pamukoğlu böyle bir kompleks taşımadığını ve bunu kişilik olarak aştığını ispat etmiştir. Pamukoğlu'nun bu lafı, Türkiye Cumhuriyeti Milletvekili Lojmanları

PKK'ya destek üssü olarak kullanılırken ve NATO TIR'ları PKK'ya yardım malzemesi taşırken söylemiş olması da ayrıca önemlidir."

Yüksekova'dan döneli bir gün olmuştu. Tugay karargahında çalışıyordum.

Genelkurmay karargahından bir generalin aradığını bildirdiler.

- Osman Paşam nasılsınız?

- Sağolun komutanım.

- Osman Paşam, ölen teröristler için leş demeseniz, başka bir ifade kullanmanız daha iyi olur.

- Bir şeye leş denmesi için mutlaka ölmesi gerekmez İnsan ve hayvan ölür, güneş

altında kalırsa erken kokar; biz de bir şehidimiz hemen alamazsak güneşin altında kalınca kokuyor. Harekata katılan herkes, dûn gece yarısında duş

alıncaya kadar, bir canlı olarak ben de leş gibi kokuyordum. Ölmeden önce de leş

gibi oluyorsunuz. Mu-

92

harebe yaşamı işte böyle bir şey.

- Tabii anlıyorum. Mümkünse...

- Siz, milletin moralini yükseltmek, askerlerin ruhlarını harekete geçirmek, onları yüreklendirmek, karşı tarafın da psikolojisini bozmak için neler önerirsiniz? Eskiden bir PKK'lı öldürüldüğünde, Ankara'dan heyetler halinde gelen siyasiler Yüksekova'da alayişli cenaze törenleri yaparken bulunduğunuz karargahta ne yapıyordunuz? Muharebe, sıradan kişilerin sandığı gibi bir takım teoriler ve ezbere bilgilerle değil, komutanın yaratılışı, meslek anlayışı, insan bilgisiyle yönetilir. Hele rütbe, makam, gelecek kaygısıyla, daha yalın bir Türkçe'yle, korkarak yürütülmez. Sonra, harekat alanındaki bir generale ne zaman, neyi konuşacağını söylemek taşıdığı sorumluluğundan dolayı ancak bir komutanın hakkıdır. Size bunu söylemenizi komutanınız mı emir verdi? Eğer öyleyse, o zaman, ben kendilerine telefon ederek, neyi, niçin yaptığımızı

açıklarım.

- Hayır... hayır. Komutan herhangi bir şey söylemedi. Beni yanlış anladınız.

- Efendim, bir karargah generali ve subaylarının sorumluluğu hizmetinde bulundukları komutanın karargah binasının içinde ve komutanının önünde biter.

Ben tabiat olarak bu tip hareketleri kaale almam. Ya bundan etkilenecek birileri olsa da bu konuşmalardan et-kilense, ne olacağını söyleyeyim mi? Kafasında dolaşan, hakim olmakta zorlanacağı yüzlerce şeyi doğru sıraya koyamaz, sonuçta da 10, 20, 30 ve daha fazla çocuk tabutlar içinde buradan memleketlerine gönderilir. Bir tomurcuğun büyüye büyüye 10 yılda neden çınar ağacına döndüğünün bütün sebeplerini bildiğimi sanıyordum ama, üniformamı koruma iç güdüsünden olacak, bu kadarını zihnim almamış. Laflar öyle mi olsun, böyle mi olsun, oyalanmaların sonu işte ortada.

- Osman Paşam, sizi rahatsız edecek bir şeyi yapmayı düşünmeyiz, aklımızdan geçirmeyiz. Sizin kahramanlıklarınızı hepimiz biliyoruz.

- Efendim. Bu milletin çocukları, devleüerinin meşru müdafaası ve milletlerinin haysiyeti için canlarını hiçe sayarak çarpışıyor, kahramanlar onlar.

Bazı çalışmalar için harekat merkezinde subaylar bekliyordu, aşağı indim. Plan çalışmasına geçmeden; arkadaşlar size 17. yüzyıla ait bir Hollanda atasözü

söyleyeceğim. Acemi marangozun yongası çok olur. Bunun manası açık ama, fiziksel yorumu; "Bir kibrit çöpü yapacağım diye bir çınar ağacını çarçur etmektir."

Acaba hangimiz, ne hata yaptık diye yüzleri donuklaştı. "Rahat olun, savaş sanatını bilen veya Hak-



kari dağlarında muharebe eden bir asker bu tuzağa düşmez." Anladılar, yüzleri gevşedi.

Bölgede yol kesme, adam kaçırma, mayınlama, köy ve karakol saldırıları sürüyordu. 10-30 Ağustos 1993 tarihleri arasındaki PKK eylemleri: 11 Ağustos, saat 18:00'da Yûksekova-Yeşiltaş köyü yolu kesildi ve 10 vatandaş kaçırıldı.

12 Ağustos, saat 02:15'de Çukurca üzümlü karakoluna saldırıldı. Üç asker yaralandı, sekiz terörist öldürüldü.

14 Ağustos, saat 22:05'de Çukurca ilçesine çevredeki tepelerden ateş açıldı. Çatışma bir saat sürdü. Aynı gün Şemdinli-Derecik arasında mayına basıldı iki köylü öldü.

16 Ağustos, saat 01:00'da Hakkari Geçitli köyü arasında mayına basıldı, bir korucu şehit oldu. 122 kişi göz altına alındı.

19 Ağustos, saat 08.30'da Yüksekova'dan Hakkari'ye gelen askeri konvoya ateş açıldı. Alışmadıkları bir tepkiyle karşılaştılar. Altı terörist öldü, biri sağ yakalandı. Aynı gece 01:00'da Çukurca jandarma Sınır Alayı kışlasına silahlı saldırıda bulunuldu, üç asker yaralandı.

20 Ağustos, saat 22:00'da Çukurca uzundere köyüne ateş açıldı, iki kadın yaralandı. Saat 18:30'da Yüksekova-Şemdinli yolunda bir sivil araç mayına çarptı, üç vatandaş yaralandı. Saat 02:00'da Çukurca Kazan vadisindeki emniyet timine saldırıldı, iki asker şehit oldu.

24 Ağustos, saat 20:30'da Çukurca Güzeldere mahallesine silahlı saldırı oldu. İki vatandaş, bir terörist öldü.

28 Ağustos saat 15:00'da Şemdinli-Aktütün yolu kesildi, bir sivil araç şoförü kaçırıldı.

"Savaşta üstünlük kompleksiniz olmalıdır.

Başarı bir tavırdır. Kazanma tavrı, hareket ve

ilerlemenin bir parçasıdır."

21 Ağustos gecesi saat 01:00'a doğru harekat merkezinden bir üst kattaki çalışma odasına çıktım. Birkaç saat yalnız kalarak, yüzlerce teknik cevap bekleyen sorulardan ziyade, coğrafyayı zihnimde canlandırarak bugüne kadar olanlar, olmaya devam edenleri düşünmek, olacakları da hayal ederek, sezmeye çalışıyordum. Bunun için insanın

94

zihninin çok berrak, ruhunun özgür, duygularının başı boş ve uçlarının açık olması gerekiyordu.

Gayrı nizami harpte, hat ve cephe bulunmadığından, tehdit 360 derece her yerden geliyordu. Militan, milis, yardımcı ve yatakçı, halk iç içeydi, sap samana karışıktı. En sağlam yer, bastığınızda mayın patlamayan yerdi. Her gün; her yol, her patika, her izde, hesaplanamaya-cak birçok yerde, onlarca mayın bulunup tahrip ediliyordu. Mayın çok sabırlı bir silahtı ve hasmını bulunduğu yerde sabırla yüz yıl bekleyebilirdi. Savaşı bilen tecrübeli bir askere "senin üzerine aynı anda top, havan ve makineli tüfekle ateş açılmasını mı, yoksa, bir mayına basma tehlikesini mi göze alırsın?" diye sorulsa, kesinlikle birinciyi kabul edecektir. Çünkü onlardan kurtulma şansı vardır.

Bunları düşünürken telefon çaldı, saat 02:00'dı. Çukurca Sınır Alay Komutanı

Albay Mehmet Ali, "Komutanım, Kazan vadisinde bulunan piyade bölüğüne saldırı

başladı" dedi. Jandarma Komando Taburunun hareket edip etmediğini sordum. On dakika içinde yola çıkacağını söyledi.

Gece helikopterler uçamıyordu. Gün ağarmasına 2,5 saat vardı. Bulunduğumuz yerden tek karayolu olan Zap Vadisi'nden oraya ulaşmak, gece koşullarında 3-4

saat sürerdi. Kazan Vadisi Çukurca'ya yarım saat, vadinin girişinde bulunan ve Jandarma Sınır Taburu'nun da konuşlu olduğu bölgeye 15 dakika mesafedeydi. Her zaman PKK'nm başlattığı saldırılarda olduğu gibi, bu defa da çatışmalardan sağlıklı bir rapor gelmedi.

Gün ışığının ufuklardan sızmasıyla beraber Kazan Vadisi'ne hareket ettim.

Vadinin ortasında bir bölge sis ve duman kaplıydı. Pilot Yüzbaşı Ali aşağıda çatışmaların devam ettiğini, vadinin tabanında inişe müsait bir yerin bölüğün ortasında olduğunu, aynı noktaya iki şehidin de tahliye için getirildiğini söyledi. "Ali, inebilirsen in, yoksa belirli bir seviyeye gelince biz adayalım"

dedim.

Yüzbaşı Ali, mücadele boyunca gösterdiği, kararlılık, cesaret ve sorumluluk üstlenmeyi bu defa da tereddütsüz gösterdi. Helikopter bütün silah atışlarına açık yere indi. Şehitlerin yüklenmesini etrafta uçuşan mermilerin altında bekledi ve hızla yükselerek, vadinin dışında kayboldu.

Vadinin tabanından doğu batı istikametinde bir dere akıyordu. Hemen altımızda bulunan içinde yaşanmayan Kazan Köyü derenin iki tarafına inşa edilmişti. Önce iki, sonra 3-4 militanın köyde bir evden diğer evlere geçtiğini gördüm. O

bölgeyi gören ve elinde uzun raen-



zilli silahı olan uzman çavuşa bunları gösterdim.: "İyi takip et, kaçırma".

"Emredersiniz" dedi, gitti. Başka başka yerlere ateş etmeye başladı. Muharebe şokundaydı, kulak ve beyin irtibatı kopuktu.

Bölük komutanı yüzbaşının geldiğimden haberi oldu, fakat kendisinin de bulunduğu çatışma noktasından ayrılamıyordu. Jandarma Komando Taburu yol boyunca kurulabilecek pusuyu dikkate alarak vadiye güneydeki büyük Ana tepeye tirmanarak gelmiş, PKK militanları ile temas sağlamış, çatışmaya devam ediyordu.

İki tarafı kilometrelerce uzanan duvar gibi kayalıklarla çevrili bu vadide insan başını yukarı kaldırdığında gökyüzünü bir yol genişliğinde görebiliyordu.

Askerler yaşlı bir adamı getirdiler. Hiç kimsenin yaşamadığı bu vadide, buralarda olması normal değildi. Neden bu saatte burada olduğunu sordum. Saçma sapan bir şeyler söyledi. Gözlerinden baştan beri burada olup bitenlerden haberi olduğu belliydi. Etrafımıza hafif silah mermileri düşüyordu, kaybedeceğimiz zaman yoktu. "Her şey normale dönünce jandarmaya teslim edin, sor-gulasınlar"

dedim.

Bölüğün bulunduğu yerin Güneyindeki emniyet timi esas saldırı hedefiydi. Saldırı

grubuna ağır silah desteği sağlayan PKK unsuru da kuzeyde olmalıydı. Arazi bunu dikte ediyordu. Bu görev başka yerden yapılamazdı. Haritasına saldırının nereden, nasıl yapıldığını işaretlemeye uğraşan Kurmay Binbaşı Ahmet'e:

"Adamların ağır silahlı destek unsurları karşıdaki kayalıklarda, gündüze kaldıkları için yerleri ortaya çıkmasın diye ateş etmiyorlar, fakat bizi izliyorlar" dedim. O tarafa baktı, aklı haritası üzerine çizeceklerdeydi, çalışmasına devam etti. "Kimseye faydası olmayan şeyleri bırak, şu şuradan gelmiş, bu buradan gitmiş diye çizgiler çizince, herkes cen-gaver ve savaş

ustası mı olacak?"

"Komutanım her saldırıdan sonra üst karargahlar krokileri istiyorlar" dedi.

"Yüzlerce, binlerce olayın çizimini yukarıya gönderince işler iyi mı gidecek?

Kağıtlarla, dosyalarla ve memur zihniyetiyle muharebe edilemeyeceğini kaçıncı

söyleyişim? Seni bu zahmetten kurtarıyorum ve bu işlemi yasaklıyorum. Senin işin PKK'nın ruhunu yakalayıp gerçeği görmek."

"Görmek" sözü daha ağzımdan çıkmadan, arkamızdan "güm" diye tok bir ses geldi, saniyen döndüğümde, arkasından kırmızı ışık çıkararak havadan bize yaklaşan roketi gördüm. "Dağılın, tam siper!" diye bağırdım. Roketatar mermisi büyük bir gürültüyle birkaç saniye önce



bulunduğumuz yerin ortasında paralandı. Roketin ilk çıkış yerini görmüştüm, darbeler halinde buraya kendi tüfeğimle ateş açtım. Ateşi, nişancı ve yardımcısının hareket edebilecekleri noktalara kaydırarak devam ettim. İkinci bir roket atılmadı. Başka bir karşılık da gelmedi. Bir ara benden başka ateş

eden kimsenin bulunmadığını fark ettim. Birkaç metre sağımda Binbaşı Ahmet vardı.

- Niye ateş açmadın?

- Komutanım tüfek!

Roketin düştüğü yere baktığımda, yerde bir tüfek vardı. Elleri krokilerle, haritalarla dolu olan Ahmet'in tüfeği fırlayıp gitmişti. (Nere-. deyse 24 saat çalışan, ne zaman uyur, ne zaman yemek yer, görmek mümkün olmayan bu kıymetli subaya zaman zaman takılırdım: "Ahmet, 1. sınıf bir kurmay subaydır. Düşman karşısında bile, tüfeğini bırakır,

haritasını bırakmaz!") İki saat kadar sonra ateşler tamamen kesildi. Komando taburu PKK'lı-ların bir kısmını takip ederken ucu bucağı olmayan vadinin doğusunda bölgeden uzaklaşmıştı. Timi emniyet görevindeyken baskına uğrayan teğmen ile bölüğün eıerkezindeyken, zaman ve mekan ölçüleriyle akıl erdirilemez bir hızla saldırıya uğrayan teğmenin yardımına giden diğer teğmen, iki piyade teğmeni, yanıma geldiler. Birinin elinde bir çuval vardı. İçindekileri yere döktü. "Komutanım, karşı taraftan bunları topladık" dedi. Birkaç lastik ayakkabı, üç şarjör, iki el bombası, birkaç tane kanlı bel kuşağı. Tim komutanı teğmen dakika dakika vetüm ayrıntıları ile neler olduğunu tekrar tekrar anlattı. İlk kez çatışmaya giriyorlardı. Konuşmayı biri bitiriyor, diğeri başlıyordu. Sözlerini hiç

kesmeden sabırla dinledim. Saldırıya uğrayan timin daha fazla kayıp vermemesinin tek nedeni, bu iki teğmenin, filmlerde görülen kahramanlara benzeyen becerikli hareketleriydi.

Nihayet bölük komutanı yüzbaşı geldi. 15-20 kadar askerle belli bir yere kadar militanların peşinden gittiğini ve teması kaybettiğini söyledi. Bu bölükle ilgili anlaşılmaz bir durum vardı. Bölük Doğubeya-zıt'daki Tugaya bağlı

taburlardan birine mensuptu. Buraya tek başına getirilmiş, üç yıldır da bu bölgedeydi. Yüzbaşıya:

- Askerlerden terhisi gelenler, üç ayda bir Doğubeyazıt'a gidip oradan mı ilişik kesiyorlar? Yerlerine gelenler de oradan mı gönderiliyor?

- Subay ve astsubayların izin vesaire özlük hakları da Doğubeyazıt'tan yürütülüyor, atamalar önce oraya oradan da buraya geliyor değil mi?

- Doğrudur komutanım.



Harekat Şube Müdürüne:

- Bu bölük kimin komutasında?

- Çukurca jandarma Sınır Alayı iki ay önce kurulunca onun komutasına girdi.

Ondan önce Köprülü'deki tabura bağlıydı.

- Şimdi ikiniz de beni iyi dinleyin. Yüzbaşım sen buradaki 160 asker, silah ve malzeme, neyin varsa, derhal kendi Tugayına, Doğubeyazıt'a katılmak ve bir daha dönmemek üzere hareket edeceksin. Binbaşı Ahmet; Kurmay Başkanı ve Lojistik Şube Müdürüne ilet, bu bölüğe bütün desteği sağlasınlar. Kazan Vadisi'ne gelince, vadinin girişinde 15 dakika ötede bir Sınır Jandarma Taburu yok mu? Jandarma Komando Taburu bu vadinin

güneyinde konuşlu değil mi? Vadinin diğer ucu Cevizli Köyü'ne çıkmıyor mu? Bir; diyelim ki PKK grubu bu vadiye girdi, ya Cevizli'den ya da Köpriilü'den çıkacak. Bizim bu iki yerde bekliyor olmamız gerekir. İki; hayır, vadinin içine yanlarındaki dağlardan indiler, bu bölüğün yaptığı gibi kuyunun dibinde yaşıyorlar. Bizim de aradığımız bu değil mi? PKK kuyuda, biz de kuyunun ağzındayız. Sonuç ne olur dersiniz? Kapağını kuyunun ağzına kapatmak, ondan su çekmekten bile zahmetsiz bir iştir. 23.000 subay, astsubay ve askerin bulunduğu Hakkari'de her şey tamam da, eksik olan bu bölüğün 160 askeri mi?

Yüzbaşım hizmetleriniz şükranla anılacaktır, yolunuz açık olsun. İhtiyaçlarının hepsi karşılanacak, her şeye rağmen bir eksiklik olursa gel, beni gör.

Doğubeyazıt'tan bakınca Büyük ve Küçük Ağrı Dağlarının ortasında gördüğün Serdarbulak Yaylası üsteğmenliğimde bulunduğum yerlerden biridir, oralara da bizden selam söyle.

Erzincan'daki Ordunun, Elazığ'daki Kolordusunun, Doğubeyazıt'taki Tugayının bir taburunun 150 askerli bir bölüğü üç yıldır Hakkari'deydi. Niye döndü? Kimin emriyle döndü? Geçici mi gönderildi? Yoksa dönmemek üzere mi gelmişlerdi? Hiç kimse, ne aradı ne de sordu.

"Kabul etmediğiniz sürece yenilmezsiniz. Bu yüzden kabul etmeyin."

Gazetelerin yayınlanmasından bir hafta sonra, Ağustos'un son haftasında halktan ve askerlerden çok sayıda mektup, kart ve faks geldi.

98

Yüzlerce telefonu ise Kurmay Başkanı Albay İhsan cevaplandırdı ve kaydetti (Bizim telefonlarımıza ulaşabilmenin büyük bir başarı sayılması gerekir).

Halkı ilgilendiren, harekatın sonuçları değildi. Onlar; Milliyet'in başlıktan verdiği: "Ben askere leş toplatmam; ezer geçeriz. Türk askerine bir kurşun atana, beş kurşun sıkılacaktır" sözü ile ilgileniyorlar, bununla özgüvenlerinin çok yükseldiğini söylüyorlardı. Sanki birden rahatlamışlardı, moralleri yerine gelmişti, karamsarlıktan kurtulmuşlardı, vatanını ve milletini seven ve Türk olmaktan gurur duyan herkesin hislerine tercüman olunmuştu. Bu güne kadar herkes kaçamak güreşiyor, ne şiş yansın ne kebap peşindeydiler.

Halktan ve askerlerden gelen mektuplardan birer örnek aşağıdadır:

"Sözlerinizle yeniden doğmuş gibi olduk. Vatanını ve milletini seven, Türk olmaktan gurur duyan milyonların üzerindeki karabasanı kaldırdınız. Tavizcilere ders verdiniz. Kanımızın son damlasına, malımızın son kuruşuna kadar helal olsun. Sağolun, varolun."

A. Gültekin Bursa/09.08.1993

"Sayın Komutanım,

19 Ağustos tarihli Milliyet gazetesinde Türk ordusuna yakışır, milletimiz için büyük moral kaynağı, yüksek fazilet ve asaletinizin göstergesi ifadelerinizi okudum. Şahsınızı hiç görmedim, ama saygımın derecesini anlatamam. Yüce görevinizde Tanrı ve aziz milletimiz daima sizinle olacaktır. Saygılarımın kabulü ile."

F. Budak

Y. Müh. Yzb.

Kara Harp Okulu Ankara

Hemen halledilmesi gereken birkaç konu vardı. Bunlardan biri Dağ ve Komando Tugayında 374 askerin tüfeği yoktu. Sebebi de subay ve astsubayların savaş

kadrolarında kullanılmak üzere makineli tabancaların olmasıydı. Muharebede tabanca ve makineli tabancalar hiçbir işe yaramadığından, subay ve astsubaylar askerlerin tüfeklerini almışlardı. Bunda haklıydılar fakat, sonuçta 374 asker silahsız kalıyordu. Muharebe kağıtlarda yazılanlara hiç benzemiyordu. Hayat öğretiyordu ama, 374 asker de tüfeksiz kalıyordu. Bu askerler tabii ki harekata katılmıyorlardı ama, kaldıkları kışla ve üslerde silahsız ve mermisiz kal-1993 Dönemi 99

maları akıl almaz bir şeydi. Bunu askerlerle konuşurken Yüksekova'da fark etmiştim. Ve bu iş, yıllardır böyleydi. 374 sayısı muharebede çok büyük bir sayıydı. Bir tüfek bile bazen bir çaüşma noktasında her şeyi farklı bir hale getirebilirdi. Bundan vazgeçtik, bir baskın veya saldırıda, bir askerin silahsız, çaresiz bir yerde beklemesi olamazdı.

Kısa ve durumu net açıklayan bir mesajı kaleme alıp, karargaha, bunu hemen K.K.K.'lığına göndermeleri emrini verdim.

15 gün sonra batıdaki bir Tugaydan 374 silah tertip ettiler, bir ekibimiz hemen gidip silahlan getirdi. Tüfeksiz askerlere dağıtıldı.

Diğer bir konu subay, astsubay ve uzman çavuşların bazılarının kaleşnikof piyade tüfeği kullanmalarıydı. Bu tüfek PKK'nm esas silahı idi. Karakol, üs, kışla ve kritik sabit mevzilerde bu silahı bizimkilerin de kullanması gece baskın ve. saldırılarında kimin, nerede olduğu konusunda

herkesin aklını ve ruhunu alt üst ediyordu. Asker önündeki kaleşnikofluya ateş ederken, arkasından başka bir kaleşnikof sesi duyuyordu. Bu derece saçma bir şey olamazdı. Bu silahı

kullanmayı yasakladım, toplattım. Herkes bizim asli silahımız olan, G-3 piyade tüfeğini kullanacaktı.

Çoğu Kara Kuvvetlerine mensup svıbay ve astsubayların komuta ettiği Jandarma Özel Harekat Grubu (200 kişi) Tugayın kışlasında kalıyordu. Kışlanın emniyeti ve komutanlık ihtiyat kuvveti görevindey-diler. Bu teşkili 12 km. uzaklıktaki Hakkari'nin içinde bulunan Jandarma Lojistik Komutanlığı kışlasına gönderip oraya yerleştirdim. Buradan, şehir içi olaylarına daha çabuk müdahale edebilirler, Çukurca ve Yüksekova yollarına tepkileri daha hızlı olur, herhangi bir bölgeye intikalleri için mesafe daha da kısalırdı.

Tugayın kışlasının emniyetine gelince; kışlada bulunan Tugayın levazım, ordu donatım, sıhhiye, ulaştırma, istihkam ve muhabere bölükleri kendi kışlalarının emniyetini kendileri sağlayacaktı. Bu mücadelede kimse kimseyi koruyamazdı.

Herkes kendi tırnağı ile kendi başını kaşıyacakü. Savaşçı hiçbir birlik hiçbir sebeple savunma için kullanılmayacaktı. Bu kışla, harekatta değilsem, benim de 24 saat bulunduğum bir yerdi.

Üzerinde çalışılması gereken bir husus da askerlerin arka çantalarının ağırlığıydı. Muharebe ve hayatı idâme payları ile 30-35 kilogram geliyordu.

Makineli tüfek, tanksavar, uçaksavar silahları da 14 kilogram daha ağırlığa ilave oluyordu. Muharebe başladığında herkes çantalarını üzerinden atıyordu ama, gücü ve enerjiyi azaltıyor, ilerleme hızını düşürüyordu. Şemdinli'nin Durak bölgesinde bütün subay, ast-

subay ve 4. Dağ ve Komando Taburunun askerlerinin de katıldığı bir değerlendirme yaptırdım. Ağırlığı artıran askerlerin üç günlük mermiyi sırdarında taşımasıydı.

Hiç kimse, rütbeli ve rütbesiz, mermisinin azaltılmasından yana değildi. Herkes ağırlığa razıydı. Burada da yürümeyen şuydu. Kitaplara göre normal askerin 100

mermi, komandoların 120 mermi günlük istiMakları vardı. Silah payları buydu. Bu kriter de 2. Dünya Harbi'nden kalma olduğundan, 100-120 mermi ile muharebede bir gün idare etmek mümkün değildi. Çünkü çatışmaların sayısı ve sertliği birkaç

saatte 100 mermiyi bitiriyordu. Bunun eğitimle, merminin tasarruflu kullanılması

gibi boş zırvalarla alakası yoktur. Karşı taraf 30 fişekli şarjörlerle baskı

ateşine geçtiğinde, sizin de onu kıpırdatmayacak hale sokmanız için 10'lu veya 20'Ji bir darbeyi bulunduğu yere oturtmanız şarttır. Bu husus muharebenin psikolojisi içinde çok önemlidir. İşin daha iyi anlaşılabilmesi için şunu söyleyeyim; eğer, muharebede iki tarafın da birbirine attığı mermilerden 200-300

tanesi bir kişiyi saf dışı bırakabilse, iki taraftan da bir tek kişi canlı

kalmaz. Bu nedenle, çantalarında bulunan mermiler, her güne ait 100 mermiden üç

gün için toplam 300 mermi olsa, ağırlık bu derece sorun olmazdı. Kimse mühimmatından vazgeçmedi. Çünkü, dağlardaki ateş muharebesinin güvenilirliği yükün ağırlığından baskındı.

Bir teknik sıkıntı vardı. O da PKK'nın elindeki dürbünlü, gece atış yapabilen

"kannas" keskin nişancı tüfekleriydi. 800-1000 metreden isabedi atışlarda çok edcili oluyordu. Bizde o dönemde bunun karşılığı olan silah yoktu (1995

baharından itibaren Türk Ordusunun envanterine girdi). PKK makineli tüfek olarak, BKC otomatik tüfeğini kullanıyordu. Tutukluk yapmayan, yağmura çamura dayanıklı, taşınması kolay, darbe atışları sağlıklı bir silahü. Bizim subay ve asker tarafından da tercih edilen bir silahü. Hafif olması tercih sebeplerinden biriydi. Buna rağmen bizdeki MG-3 makineli tüfekleri BKC'ye karşılıktı. Fakat Kannas'in yaptığı iş çok farklıydı. Bizdeki tek ve mürettebatla kullanılan silahların muharebe menzili 300-400 metre olarak, ne menzil ne de tek tek avlama yönünden Kannas'la karşılaştırılamazdı. PKK bu baş belası silahla iki ayrı

nişancıyı bir kayalıkta mev-zilendirdiğinde hiçbir eksiği olmayan 70.0 askerin (bir tabur) hare-kederini sınırlıyordu. Bir taburda, ya PKK'dan ya da Kuzey Irak'tan kaçakçılar vasıtası ile getirtilip saün alınmış 2-3 Kannas tüfeği vardı. Halbuki, 25-30 kişilik timler halinde çarpışılıyordu ve yanınızdaki kayalığın ötesi ayrı bir dünyaydı. Her time en az bir, ideali iki Kannas 199 Dönemi 101